



2024/1788

15.7.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2024/1788

av den 13 juni 2024

om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG

(omarbetning)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 194.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG ⁽⁴⁾ har ändrats väsentligt flera gånger. Eftersom ytterligare ändringar ska göras, bör det direktivet av tydlighetsskäl omarbetas.
- (2) Den inre marknaden för naturgas, som steg för steg har genomförts sedan 1999, syftar till att skapa faktiska valmöjligheter för alla konsumenter i unionen, både enskilda och företag, nya affärsmöjligheter och ökad handel över gränserna, i syfte att uppnå ökad effektivitet, konkurrensutsatta priser och högre kvalitet på tjänsterna samt bidra till försörjningstrygghet och hållbarhet.
- (3) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG ⁽⁵⁾ och direktiv 2009/73/EG har i hög grad bidragit till att skapa den inre marknaden för naturgas.
- (4) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 ⁽⁶⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 ⁽⁷⁾ innebar ytterligare ett steg i utvecklingen av en inre marknad för el med medborgarna i centrum och bidrog till unionens mål att ställa om till ett system för ren energi och minska utsläppen av växthusgaser. Den inre

⁽¹⁾ EUT C 323, 26.8.2022, s. 101.

⁽²⁾ EUT C 498, 30.12.2022, s. 83.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 11 april 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 21 maj 2024.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 94).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG (EUT L 176, 15.7.2003, s. 57).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125).

marknaden för naturgas bör bygga på samma principer och i synnerhet säkerställa en likvärdig konsumentskyddsnivå. Unionens energipolitik bör särskilt inrikta sig på utsatta kunder och ta itu med energifattigdom.

- (5) Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119⁽⁸⁾ har unionen åtagit sig att minska utsläppen av växthusgaser. Den inre marknadens regler för gasformiga bränslen måste anpassas till den förordningen. I detta sammanhang har unionen angett hur dess energimarknader ska uppdateras, bland annat när det gäller utfasning av fossila bränslen på marknaderna för gas, i kommissionens meddelanden av den 8 juli 2020 med titlarna *Kraft till en klimatneutral ekonomi: En EU-strategi för integrering av energisystemet (EU:s strategi för integrering av energisystem)* och *En vätgasstrategi för ett klimatneutralt Europa (EU:s vätgasstrategi)* samt i Europaparlamentets resolution av den 10 juli 2020 om en övergripande EU-strategi för energilagring⁽⁹⁾. Detta direktiv bör bidra till att uppnå unionens mål att minska utsläppen av växthusgaser samtidigt som försörjningstrygghet, och att de inre marknaderna för naturgas och vätgas fungerar väl, säkerställs.
- (6) Detta direktiv kompletterar unionens relaterade politiska instrument och lagstiftningsinstrument, särskilt de som föreslås enligt kommissionens meddelande av den 11 december 2019 med titeln *Den europeiska gröna given*, såsom Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2023/857⁽¹⁰⁾, (EU) 2023/957⁽¹¹⁾, (EU) 2023/1805⁽¹²⁾ och (EU) 2023/2405⁽¹³⁾ samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/959⁽¹⁴⁾, (EU) 2023/1791⁽¹⁵⁾ och (EU) 2023/2413⁽¹⁶⁾, som syftar till att ge incitament till utfasningen av fossila bränslen från unionens ekonomi och säkerställa att den blir kvar på en utvecklingsbana i riktning mot en klimatneutral union senast 2050, i enlighet med förordning (EU) 2021/1119. Huvudsyftet med detta direktiv är att möjliggöra och underlätta en sådan omställning till klimatneutralitet genom att säkerställa en växande vätgasmarknad och en effektiv marknad för naturgas.
- (7) I kommissionens meddelande av den 8 mars 2022 med titeln *REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris (REPowerEU)*, som antogs efter det att Rysslands oprovocerade och oberättigade militära angrepp mot Ukraina hade inletts, betonades vikten av en diversifiering av gasförsörjningen i syfte att fasa ut unionens beroende av energi från Ryssland. I det meddelandet konstaterades att en ökning av hållbar biometan och utbyggnaden av förnybar vätgas skulle kunna spela en avgörande roll och uppmunade därför lagstiftarna att snabbt anta detta direktiv och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789⁽¹⁷⁾.

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag) (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1).

⁽⁹⁾ EUT C 371, 15.9.2021, s. 58.

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/857 av den 19 april 2023 om ändring av förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) 2018/1999 (EUT L 111, 26.4.2023, s. 1).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/957 av den 10 maj 2023 om ändring av förordning (EU) 2015/757 i syfte att inkludera sjöfartsverksamhet i EU:s utsläppshandelssystem och för övervakningen, rapporteringen och verifieringen av utsläpp av ytterligare växthusgaser och utsläpp från ytterligare fartygstyper (EUT L 130, 16.5.2023, s. 105).

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1805 av den 13 september 2023 om användning av förnybara och koldioxid snåla bränslen för sjötransport och om ändring av direktiv 2009/16/EG (EUT L 234, 22.9.2023, s. 48).

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2405 av den 18 oktober 2023 om säkerställande av lika villkor för hållbar lufttransport (ReFuelEU Aviation) (EUT L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj>).

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/959 av den 10 maj 2023 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem (EUT L 130, 16.5.2023, s. 134).

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (EUT L 231, 20.9.2023, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (EUT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009 (EUT L, 2024/1789, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>).

- (8) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011⁽¹⁸⁾ säkerställer ett antal skyldigheter för gasmarknadsaktörer. Nationella tillsynsmyndigheter enligt den förordningen har ansvaret för att säkerställa att den förordningen verkställs i medlemsstaterna. Dessa bestämmelser är av avgörande betydelse för att säkerställa att handel med gas omfattas av skyldigheter vad gäller transparens.
- (9) Detta direktiv syftar till att underlätta en ökad användning av förnybar gas och koldioxidsnål gas och vätgas i energisystemet, möjliggöra en övergång från fossil gas och göra det möjligt för förnybar gas och koldioxidsnål gas och vätgas att spela en viktig roll för uppnåendet av unionens klimatmål för 2030 och klimatneutralitet senast 2050. Detta direktiv syftar också till att upprätta ett regelverk som gör det möjligt och skapar incitament för alla marknadsaktörer att gå över från fossil gas och planera sin verksamhet, för att undvika inläsningseffekter, och den syftar till att säkerställa en gradvis utfasning av fossil gas i god tid, särskilt inom alla relevanta industrisektorer och för uppvärmningsändamål.
- (10) Integreringen av hållbar biometan i enlighet med kriterierna i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001⁽¹⁹⁾ i naturgassystemet stöder unionens klimatmål och bidrar till att diversifiera energiförsörjningen. Ansökningar om nätanslutning för produktion av förnybar gas bör bedömas inom rimliga tidsfrister och övervakas av de berörda tillsynsmyndigheterna. Det bör vara möjligt att prioritera ansökningar om anslutning på överföringsnivå och distributionsnivå av förnybar gasproduktion framför ansökningar om anslutning av produktion av naturgas och koldioxidsnål gas.
- (11) I EU:s vätgasstrategi konstateras att eftersom medlemsstaterna har olika potential att producera förnybar vätgas har en öppen och konkurrensutsatt inre marknad med obehindrad handel över gränserna betydande fördelar för konkurrensen, den ekonomiska överkomligheten och försörjningstryggheten. I EU:s vätgasstrategi betonas vidare att en utveckling i riktning mot en likvid marknad för råvarubaserad vätgashandel skulle underlätta för nya producenter att komma in på marknaden och gynna en djupare integrering med andra energibärare, och den skulle skapa stabila prissignaler för investeringsbeslut och operativa beslut. De regler som fastställs i detta direktiv bör därför underlätta framväxten av marknader för vätgas, råvarubaserad vätgashandel och likvida handelsplatser. Alla otillbörliga hinder i detta avseende bör undanröjas av medlemsstaterna. Samtidigt som det finns grundläggande skillnader, bör de befintliga regler som möjliggjort utvecklingen av effektiv kommersiell verksamhet och handel för marknaderna för el och naturgas också övervägas för en marknad för vätgas. I detta direktiv fastställs allmänna principer för driften av marknaden för vätgas, men det är lämpligt att ta hänsyn till den marknadens utvecklingsstadium vid tillämpningen av dessa principer.
- (12) I linje med EU:s vätgasstrategi väntas förnybar vätgas byggas ut i stor skala från och med 2030 för att fasa ut fossila bränslen i vissa sektorer, från luftfart och sjöfart till industrisektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen. Alla slutkunder som är anslutna till vätgassystem bör åtnjuta de grundläggande konsumenträttigheter som gäller för slutkunder som är anslutna till naturgassystemet, såsom rätten att byta leverantör och få korrekt faktureringsinformation. Om kunder, till exempel industrikunder, är anslutna till vätgasnätet bör de åtnjuta samma konsumentskydds rättigheter som naturgaskunder. Konsumentbestämmelser som syftar till att uppmuntra hushållskundernas deltagande på marknaden, till exempel i fråga om prisjämförelseverktyg och aktiva kunder, bör dock inte vara tillämpliga på vätgassystemet.
- (13) I linje med EU:s vätgasstrategi är unionens prioritering att utveckla förnybar vätgas som produceras främst med hjälp av vind- och solenergi. Förnybar vätgas som produceras med hjälp av biomassaenergi faller inom definitionen av biogas, enligt definitionen i direktiv (EU) 2018/2001. Förnybar vätgas går på lång sikt bäst ihop med unionens mål om klimatneutralitet och nollutsläpp, och är mest förenlig med ett integrerat energisystem. Produktionen av förnybar vätgas kommer dock sannolikt inte att byggas ut tillräckligt snabbt för att möta den förväntade ökningen av efterfrågan på vätgas i unionen. Därför kan koldioxidsnåla bränslen såsom koldioxidsnål vätgas spela en roll i energiomställningen i linje med unionens klimatmål, särskilt på kort och medellång sikt, för att snabbt minska utsläppen från befintliga bränslen och stödja omställningen för unionens kunder inom sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen och där det inte finns mer energi- eller kostnadseffektiva alternativ. För att stödja omställningen är det nödvändigt att fastställa en tröskel för minskade växthusgasutsläpp från koldioxidsnål vätgas

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (EUT L 326, 8.12.2011, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82).

och koldioxidsnäla syntetiska gasformiga bränslen. En sådan tröskel bör skärpas för vätgas som produceras i installationer som tas i drift från och med den 1 januari 2031, för att ta hänsyn till den tekniska utvecklingen och bättre stimulera en dynamisk utveckling mot minskade växthusgasutsläpp från vätgasproduktion.

- (14) I EU:s strategi för integrering av energisystem betonades behovet av att införa ett unionsomfattande certifierings-system som även omfattar koldioxidsnäla bränslen, med målet att göra det möjligt för medlemsstaterna att jämföra koldioxidsnäla bränslen med andra alternativ för utfasning av fossila bränslen och införliva sådana bränslen i sin energimix som en gångbar lösning. Certifieringen av koldioxidsnäla bränslen bör ske på ett sätt som är samstämmigt med certifieringen av förnybara bränslen. Det är därför lämpligt att hänvisa till bestämmelserna om certifiering av förnybara bränslen i direktiv (EU) 2018/2001 och tillämpa dem analogt på certifiering av koldioxidsnäla bränslen. För att säkerställa att koldioxidsnäla bränslen minskar koldioxidutsläppen i samma omfattning som förnybara alternativ är det viktigt att de certifieras genom tillämpning av en liknande metod som bygger på en livscykelanalys av deras totala utsläpp av växthusgaser. En sådan livscykelanalys bör beakta utsläpp från produktionen av koldioxidsnäla bränslen över hela leveranskedjan, inbegripet utsläpp från utvinning av primäre energi, bearbetning och transport, och ta hänsyn till indirekta utsläpp till följd av avledning av oelastiska insatsvaror samt faktiska nivåer för koldioxidavskiljning. Metanutsläpp uppströms bör härledas på grundval av de åtgärder som ingår i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1787⁽²⁰⁾. Detta skulle göra det möjligt att införa ett heltäckande unionsomfattande certifieringssystem som omfattar unionens hela energimix. Eftersom koldioxidsnäla bränslen och koldioxidsnäla vätgas inte är förnybara bränslen kunde deras terminologi och certifiering inte inbegripas i tillämpningsområdet för direktiv (EU) 2018/2001. Att de tas med i detta direktiv täpper därför till denna lucka.
- (15) Metan och vätgas bidrar till den globala uppvärmningen. Läckage av dessa gaser från naturgas- och vätgassetemet bör därför undvikas i enlighet med principen om energieffektivitet först och i syfte att minimera deras klimatpåverkan. Överföring, distribution och underjordslagring av naturgas och terminaler för flytande naturgas måste uppfylla de relevanta bestämmelserna i förordning (EU) 2024/1787. I den förordningen fastställs bestämmelser för korrekt mätning, kvantifiering, övervakning, rapportering och verifiering av metanutsläpp inom unionens energisektor samt minskningen av sådana utsläpp, inbegripet genom undersökningar för detektering och reparation av läckage (LDAR, Leak Detection and Repair), reparationsskyldigheter och restriktioner för ventilering och fackling. I detta direktiv bör det dessutom föreskrivas att operatörer av vätgasnät, lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler ska vidta åtgärder för att förhindra och minimera vätgasutsläpp i sin verksamhet och med jämna mellanrum och under operatörens ansvar genomföra en undersökning för detektering och reparation av vätgasläckage avseende alla relevanta komponenter. När så är lämpligt bör kommissionen rapportera om miljö- och klimatriskerna med vätgasläckage och, när så är lämpligt, lägga fram förslag till åtgärder, inbegripet maximinivåer för vätgasläckage, för att minimera eventuella risker i fråga om vätgasläckage. Om sådana åtgärder antas bör de beaktas i metoden för att bedöma minskningen av växthusgasutsläpp från koldioxidsnäla bränslen.
- (16) Import av förnybar och koldioxidsnäla vätgas kommer sannolikt att komplettera den vätgas som produceras i unionen i syfte att säkerställa snabb tillgång till stora mängder vätgas som tillgodoser unionens efterfrågan. Det är därför ömsesidigt fördelaktigt för kommissionen och medlemsstaterna att, i enlighet med sina respektive befogenheter, inleda en öppen och konstruktiv dialog för att upprätta samarbete med tredjeländer. Ett sådant samarbete skulle särskilt kunna bidra till att främja skapandet av marknader för ren och ny teknik genom kunskapsöverföring och en hög nivå av miljöskydd, hållbarhet och begränsning av klimatförändringarna, samtidigt som negativa sociala eller miljömässiga effekter undviks. I detta sammanhang skulle unionen kunna inta en ledande roll när det gäller att utveckla globala standarder för certifiering av koldioxidsnäla bränslen och stärka sin roll som global klimatledare genom att använda sin klimatdiplomati för att utveckla ett ömsesidigt fördelaktigt samarbete med exportpartner.
- (17) De friheter som unionens medborgare garanteras genom fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), bland annat fri rörlighet för varor, etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster, kan endast uppnås på en fullständigt öppen marknad, där alla konsumenterna fritt kan välja leverantörer och alla leverantörer kan leverera fritt till sina kunder.
- (18) För att uppnå målet att unionen ska bli klimatneutral senast 2050 bör insatserna för att fasa ut fossila bränslen på marknaden för gas gå hand i hand med utbyggnaden av förnybara energikällor inom ramen för unionens mål enligt direktiv (EU) 2018/2001 och kompletterande insatser för utfasning av fossila bränslen baserade på andra icke-fossila

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1787 av den 13 juni 2024 om minskade metanutsläpp inom energisektorn och om ändring av förordning (EU) 2019/942 (EUT L, 2024/1787, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj>).

energikällor. Medlemsstaterna bör med hänsyn till en helt öppen marknad fortfarande kunna planera sin energimix, inbegripet en kombinerad användning av förnybara bränslen och koldioxidsnåla bränslen, mot bakgrund av sina särskilda nationella omständigheter. Vid utformningen av stödssystem, inbegripet ekonomiskt stöd, för förnybara bränslen eller koldioxidsnåla bränslen bör unionen därför stödja uppnåendet av unionens mål, samtidigt som medlemsstaterna behåller sin rätt att välja vilken källa till förnybara bränslen eller koldioxidsnåla bränslen de eventuellt vill stödja, förutsatt att sådana bränslen uppfyller kriterierna i direktiv (EU) 2018/2001 och i det här direktivet och att sådana stödssystem är förenliga med den tillämpliga rättsliga ram för statligt stöd som grundar sig på artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget. Medlemsstaterna får dessutom besluta att fastställa ytterligare krav på minskade växthusgasutsläpp, i linje med sin nationella strategi för utfasning av fossila bränslen.

- (19) Konsumentintresset bör stå i centrum för detta direktiv och tjänsternas kvalitet bör utgöra ett centralt ansvar för naturgas- och vätgasföretagen. Befintliga konsumenträttigheter och rätten att få tillgång till väsentliga tjänster, däribland energi, och hantering av energifattigdom i enlighet med kommissionens meddelande av den 26 april 2017 om en europeisk pelare för sociala rättigheter, som proklamerades och undertecknades den 17 november 2017 av Europaparlamentet, rådet och kommissionen vid det sociala toppmötet i Göteborg, behöver stärkas och tryggas och bör innefatta ökad transparens. I detta avseende bör korssubventionering av vätgasnät genom tariffer för naturgasnät eller elnät undvikas. Konsumentskyddet bör säkerställa att alla konsumenterna inom unionen i stort kan dra nytta av en konkurrensutsatt marknad för naturgas. Medlemsstaterna eller, om en medlemsstat föreskrivit detta, tillsynsmyndigheterna, bör se till att konsumenträttigheterna tillgodoses.
- (20) Den europeiska pelaren för sociala rättigheter hänför energi till de väsentliga tjänster som alla ska ha tillgång till och efterlyser stödåtgärder för dem som behöver det (princip 20). FN:s mål nr 7 för hållbar utveckling uppmanar också till att säkerställa tillgång till överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.
- (21) Krav när det gäller tillhandahållandet av allmännyttiga tjänster och de gemensamma miniminormer som följer av dessa måste stärkas ytterligare för att alla konsumenterna, särskilt utsatta konsumenterna, kan gynnas av konkurrens och skäliga priser. Kraven när det gäller tillhandahållandet av allmännyttiga tjänster bör definieras på nationell nivå, med beaktande av nationella omständigheter. Medlemsstaterna bör emellertid respektera unionsrätten.
- (22) För att underlätta en utfasning av fossila bränslen för uppvärmning som grundar sig på inkludering, måste konsumenterna informeras om hållbara alternativ som de kan byta till och ges tillgång till lämpliga finansieringsalternativ och subventioner. Medlemsstaterna bör vidta alla nödvändiga åtgärder för att minimera de negativa effekter som bränslebyten eller fjärrvärmeanslutningar som genomförs enligt detta direktiv får för slutkunderna, inbegripet för dem som påverkas av energifattigdom och utsatta kunder. Medlemsstaterna bör i förekommande fall utnyttja finansiering på bästa möjliga sätt, inklusive offentlig finansiering och finansieringsinstrument som inrättats på unionsnivå, för att minimera negativa effekter och säkerställa en rättvis och inkluderande energiomställning.
- (23) För att uppnå mål av allmänt ekonomiskt intresse bör medlemsstaterna ha stor handlingsfrihet när det gäller att införa skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster för naturgasföretag, utan att hämma övergången till ett integrerat och mycket energieffektivt energisystem som bygger på förnybar energi i enlighet med unionens relevanta mål, lagstiftning och strategier. Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster som sker genom prissättning för leveranser av naturgas utgör dock en fundamentalt snedvridande åtgärd som ofta leder till ackumulering av tariffunderskott, begränsning av konsumenternas valfrihet, lägre incitament för energibesparingar och investeringar i energieffektivitet, lägre kvalitet på tjänsterna, mindre delaktighet och tillfredsställelse hos konsumenterna, begränsning av konkurrensen samt färre innovativa produkter och tjänster på marknaden. Följaktligen bör medlemsstaterna använda andra policyinstrument, i synnerhet riktade socialpolitiska åtgärder, för att upprätthålla överkomliga naturgaspriser för sina medborgare. Offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas utgör i princip en marknadsnedvridande åtgärd. Sådana ingripanden bör därför genomföras endast när så är lämpligt och som skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, och de bör omfattas av särskilda villkor. En helt avreglerad, välfungerande slutkundsmarknad för naturgas skulle stimulera priskonkurrens och andra typer av konkurrens bland befintliga leverantörer och skapa incitament för nya aktörer på marknaden, vilket skulle öka konsumenternas valmöjligheter och tillfredsställelse. Enligt detta direktiv bör reglerade priser, även under kostnadsnivån, vara möjliga för kunder som påverkas av energifattigdom, utsatta hushållskunder och, i särskilda fall, hushållskunder och mikroföretag. Under en naturgaspriskris, då grossist- och slutkundspriserna på naturgas ökar

avsevärt, bör medlemsstaterna tillåtas att tillfälligt utvidga tillämpningen av reglerade priser till grundläggande samhällstjänster enligt definitionen i artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938⁽²¹⁾, och till små och medelstora företag. När det gäller hushållskunder, grundläggande samhällstjänster och små och medelstora företag bör medlemsstaterna undantagsvis och tillfälligt tillåtas att fastställa reglerade priser under kostnaderna under en naturgaspriskris, förutsatt att detta inte skapar snedvridning mellan leverantörer och att leverantörerna kompenseras för de kostnader det innebär att leverera till priser som understiger kostnaderna. Det är dock nödvändigt att säkerställa att en sådan prisreglering är målinriktad och inte skapar incitament för att öka förbrukningen. En sådan tillfällig undantagsvis förlängning av en prisreglering bör därför för hushållskunder begränsas till 80 % av hushållens medianförbrukning, och för grundläggande samhällstjänster och små och medelstora företag till 70 % av föregående års förbrukning. Rådet bör på grundval av ett förslag från kommissionen, genom ett genomförandebeslut, kunna tillkänna en regional eller unionsomfattande naturgaspriskris. Bedömningen av huruvida en sådan naturgaspriskris föreligger bör baseras på en jämförelse med priserna under normala marknadsförhållanden och bör därför utesluta effekterna av tidigare naturgaspriskriser som tillkännagetts enligt detta direktiv. Ett sådant genomförandebeslut bör också ange giltighetstiden för tillkännagivandet av en naturgaspriskris, under vilken den tillfälliga förlängningen av reglerade priser gäller. Den perioden bör inte vara längre än ett år. Om villkoren för att tillkänna den naturgaspriskrisen fortfarande är uppfyllda bör det vara möjligt för rådet att, på ett förslag från kommissionen förlänga giltighetstiden för genomförandebeslutet. Det är berättigat att tilldela rådet genomförandebefogenheter mot bakgrund av de betydande horisontella konsekvenserna för medlemsstaterna av ett beslut genom vilket en naturgaspriskris tillkännages och därmed de utvidgade möjligheterna till offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas utlöses. Sådana konsekvenser är betydande både med avseende på antalet berörda kunder och med avseende på storleken på sådana kundkategorier. Tilldelningen av genomförandebefogenheter till rådet tar även adekvat hänsyn till den politiska karaktären av ett sådant beslut om att tillkänna en naturgaspriskris, vilket kräver en delikat avvägning mellan olika politiska överväganden som är av central betydelse för medlemsstaternas beslut att genomföra prissättning av energi. I alla händelser bör tillkännagivandet av en regional eller unionsomfattande naturgaspriskris säkerställa lika villkor i alla medlemsstater som påverkas av beslutet så att den inre marknaden inte snedvrids på ett otillbörligt sätt.

- (24) Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster som sker genom prissättning för leveranser av naturgas bör användas utan att urholka principen om öppna marknader, under tydligt definierade omständigheter och för tydligt definierade förmånstagare samt vara tidsbegränsade. Sådana omständigheter kan föreligga när tillgången är starkt begränsad, vilket leder till betydligt högre naturgaspriser än normalt, eller i händelse av ett marknadsmisslyckande där ingripanden från tillsynsmyndigheter och konkurrensmyndigheter visat sig vara ineffektiva. Sådana omständigheter skulle påverka hushållskunderna på ett oproportionellt sätt, och i synnerhet de utsatta kunder som normalt sett använder en större del av sin disponibla inkomst till energikostnader än vad konsumenter med högre inkomster gör. För att mildra de snedvridande effekterna av en skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster genom prissättning för leverans av naturgas bör de medlemsstater som gör sådana ingripanden vidta ytterligare åtgärder, inbegripet åtgärder för att hindra en snedvridande prissättning på grossistmarknaden eller åtgärder för att stödja energieffektivitet, särskilt för utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom. Medlemsstaterna bör säkerställa att alla som omfattas av reglerade priser fullt ut kan dra nytta av de erbjudanden som är tillgängliga på den konkurrensutsatta marknaden när de önskar göra detta. I detta syfte bör de som omfattas av reglerade priser direkt och regelbundet informeras om erbjudandena som finns och besparingar som kan göras på den konkurrensutsatta marknaden, och de bör få stöd för att svara på och dra fördel av marknadsbaserade erbjudanden.
- (25) Offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas bör inte leda till direkt korssubventionering mellan olika kundkategorier. I enlighet med den principen får prissättningssystem inte uttryckligen leda till att vissa kundkategorier bär kostnaderna för ingripanden i prissättningen som berör andra kundkategorier. Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster som sker genom prissättning bör endast gälla leverans av naturgas, eftersom hushållskunder inte förväntas använda vätgas för uppvärmningsändamål i stor skala. Marknaden för vätgas förväntas främst gälla industrin, som inte kräver några sådana offentliga ingripanden.
- (26) Konsumenterna bör få tydlig och begriplig information om sina rättigheter när det gäller energisektorn. Kommissionen har fastställt, efter samråd med berörda intressenter, bland annat medlemsstaterna, tillsynsmyndigheterna, konsumentorgan och naturgasföretag, en lättillgänglig och användarvänlig kontrollista för energikonsumenter, där konsumenterna får praktiska upplysningar om sina rättigheter. Denna kontrollista bör hållas aktuell, tillhandahållas alla konsumenter och göras tillgänglig för allmänheten.

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010 (EUT L 280, 28.10.2017, s. 1).

- (27) Medlemsstaterna bör beakta att en framgångsrik energiomställning kräver ökade investeringar i utbildning och kompetens för arbetstagare inom naturgas- och vätgassektorerna, även när det gäller infrastrukturutveckling, energieffektivitet och slutanvändartillämpningar som använder mer kostnadseffektiva och fossilfria alternativ. Sådana investeringar skulle ligga i linje med direktiv (EU) 2023/1791.
- (28) Marknadsreglerna bör skydda kunderna och ge dem möjlighet att göra de mest energieffektiva valen, så att ny förnybar gas och vätgas och koldioxidsnål gas och vätgas till fullo kan ingå i energiomställningen.
- (29) Naturgas spelar fortfarande en viktig roll för energiförsörjningen, eftersom hushållens energianvändning från naturgas fortfarande är högre än från el. Även om elektrifiering är en viktig del av den gröna omställningen kommer hushållen i framtiden fortfarande att förbruka naturgas, inbegripet ökade volymer av förnybar gas, särskilt biometan.
- (30) I naturgassektorn, inklusive slutkundsmarknaden för naturgas, har bestämmelserna om konsumentdelaktighet och konsumentskydd inte anpassats till energiomställningens behov.
- (31) Marknaden för naturgas uppvisar en låg grad av tillfredsställelse och delaktighet hos kunderna samt ett långsamt införande av ny förnybar gas och koldioxidsnål gas, vilket återspeglar att konkurrensen är begränsad i många medlemsstater. Naturgaspriserna har stigit för hushållskunder under det senaste årtiondet, vilket har lett till att hushållskunder betalar två eller tre gånger mer för sin naturgasförbrukning än industrikunder.
- (32) Liksom inom elsektorn är marknadsflexibilitet och ett adekvat unionsregelverk för konsumenträttigheter inom naturgassektorn avgörande för att säkerställa att konsumenterna kan delta i energiomställningen och dra nytta av överkomliga priser, god kvalitet på tjänsterna och ett ändamålsenligt urval av erbjudanden som återspeglar den tekniska utvecklingen.
- (33) Övergången från fossil gas till förnybara alternativ förväntas bli verklighet om energi från förnybara energikällor blir ett attraktivt och icke-diskriminerande val för konsumenterna baserat på verkligt transparent information och där omställningskostnaderna fördelas rättvist mellan olika grupper av konsumenter och marknadsaktörer. En övergång från naturgas till annan teknik är dock vanligen inte enkel på grund av den inläsningseffekt som den bakomliggande utrustningen för med sig. Om naturgasinfrastruktur avvecklas bör detta åtföljas av åtgärder som åtgärdar de negativa effekterna för slutkunder, särskilt utsatta kunder och hushållskunder som påverkas av energifattigdom, samt åtgärder som tar itu med ojämlikheter till följd av energiomställningen. Naturgaskonsumenter bör skyddas från stigande tariffer när naturgastillgångar måste avskrivas, från korssubventionering mellan gas- och vätgasanvändare och från stigande naturgastariffer till följd av ett krympande kundunderlag.
- (34) För att åtgärda de nuvarande luckorna på slutkundsmarknaden för naturgas är det nödvändigt att ta itu med de befintliga konkurrensrelaterade och tekniska hindren för framväxten av alternativ energiförsörjning baserad på förnybara energikällor, nya tjänster, bättre servicenivåer och lägre konsumentpriser, samtidigt som utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom skyddas.
- (35) För att säkerställa en hög nivå av konsumentskydd och konsumentinflytande på ett konsekvent sätt i alla energisektorer bör regelverket för en marknad för naturgas där fossila bränslen fasats ut återspegla konsumentskyddet på marknaden för el och, i relevanta fall, dess bestämmelser om inflytande och beakta energisystemets effektivitet samt unionens mål när det gäller försörjningstrygghet, energieffektivitet och förnybar energi.
- (36) För att vara konsekvent och ändamålsenlig bör strategin att återspegla vissa aspekter av marknaden för el omfatta alla bestämmelser om konsumentskydd och konsumentinflytande, när så är möjligt och överförbart till marknaden för naturgas. Detta bör innefatta grundläggande avtalsrättigheter, regler för faktureringsinformation, byte av energileverantör, tillhandahållande av tillförlitliga jämförelseverktyg, skydd av utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom, säkerställande av ett adekvat dataskydd när det gäller smarta mätare och uppgiftshantering samt effektiv alternativ tvistlösning.
- (37) I strävan efter enhetlighet i bestämmelserna för olika sektorer bör bördorna för nationella förvaltningar och företag samtidigt förbli begränsade och proportionella, bland annat genom att bygga vidare på erfarenheterna av de unionsrättsakter som ingår i paketet om ren energi för alla i EU, såsom Europaparlamentets och rådets förordningar

(EU) 2018/1999⁽²²⁾, (EU) 2019/941⁽²³⁾, (EU) 2019/942⁽²⁴⁾ och (EU) 2019/943 samt direktiv (EU) 2018/844⁽²⁵⁾, (EU) 2018/2001, (EU) 2018/2002⁽²⁶⁾ och (EU) 2019/944.

- (38) En modernisering av naturgassektorn förväntas leda till betydande ekonomiska och miljörelaterade fördelar både i form av bättre konkurrens på slutkundsmarknaden och sociala och fördelningsrelaterade fördelar och kundinflytande, inbegripet stärkta avtalsrättigheter och bättre tillgång till information om förbrukning och energikällor vilket leder till grönare val, liksom till genomförandet av energieffektivitetsåtgärder och minskad användning av fossil gas eller byte från fossil gas till mer hållbara energikällor. Berörda energigemenskaper bör bidra till en ökad användning av förnybar gas.
- (39) Att kunna byta leverantör är en viktig indikator på kundernas delaktighet och ett viktigt verktyg för att stimulera konkurrensen på marknaderna för naturgas och vätgas och bör därför garanteras kunderna som en grundläggande rättighet. Andelen kunder som byter leverantör varierar dock fortfarande mellan medlemsstaterna och konsumenterna avskräcks från att byta såväl energikälla som leverantör genom avgifter för avslutning och uppsägning. Även om ett avlägsnande av sådana avgifter kan begränsa kundernas val genom att produkter som belönar kundlojalitet försvinner, borde en ytterligare begränsning av avgifternas användning leda till nöjdare och mer delaktiga konsumenter och öka konkurrensen på marknaden.
- (40) Kortare tider för byte av leverantör kommer sannolikt att locka kunder att leta efter bättre energierbudanden och byta leverantör. I och med den ökade användningen av informationsteknik bör senast 2026 den tekniska processen för att registrera en ny leverantör vid en mätpunkt hos marknadsaktören normalt sett under en vardag kunna slutföras inom 24 timmar. Genom att säkerställa att det 2026 blir möjligt att genomföra den tekniska processen för byte av leverantör inom 24 timmar skulle bytestiderna minimeras, vilket bidrar till större konsumentdelaktighet och konkurrens på slutkundsmarknaden.
- (41) Bytestiderna på 24 timmar på marknaderna för naturgas och vätgas skulle återspegla det som redan tillämpas på marknaden för el, som har liknande backend-funktioner och it-databaskrav. En harmonisering av bytestiderna mellan sektorerna skulle gynna alla konsumenter, särskilt de som har dubbelbränsleavtal. Kortare bytestider för konsumenter bör inte påverka leverantörernas balansskyldighet.
- (42) Flera faktorer hindrar kunderna från att få åtkomst till, förstå och agera utifrån de olika källor för marknadsinformation som är tillgängliga för dem. Möjligheten att jämföra erbjudanden bör därför förbättras genom adekvat kundinformation baserad på jämförelseverktyg för kunder, och omotiverade hinder för byten bör undanröjas utan att detta otillbörligen begränsar kundernas valmöjligheter. Det är också nödvändigt att leverantörerna ger kunderna tydlig och begriplig förhandsinformation så att kunderna är fullt medvetna om innehållet i och konsekvenserna av avtalet.
- (43) Oberoende jämförelseverktyg, inklusive webbplatser, är ett effektivt sätt för mindre kunder att bedöma fördelarna med de olika energierbudanden som är tillgängliga på marknaden. Verktygen bör sträva efter att omfatta så många tillgängliga erbjudanden som möjligt och täcka marknaden på ett så fullständigt sätt som möjligt i syfte att ge kunderna en representativ översikt. Om miljöprestanda lyfts fram som ett viktigt inslag i erbjudandet bör jämförelseverktygen också innehålla en beskrivning av denna miljöprestanda. Det är mycket viktigt att mindre kunder har tillgång till minst ett jämförelseverktyg och att den information som dessa verktyg tillhandahåller är tillförlitlig, opartisk, transparent och lätt att förstå. I det syftet skulle medlemsstaterna kunna tillhandahålla ett jämförelseverktyg som drivs av en nationell myndighet eller ett privat företag och när det gäller kriterier för jämförelseverktyg samråda med berörda intressenter, däribland konsumentorganisationer.

⁽²²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).

⁽²³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 av den 5 juni 2019 om riskberedskap inom elsektorn och om upphävande av direktiv 2005/89/EG (EUT L 158, 14.6.2019, s. 1).

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (EUT L 158, 14.6.2019, s. 22).

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/844 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda och av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (EUT L 156, 19.6.2018, s. 75).

⁽²⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2002 av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (EUT L 328, 21.12.2018, s. 210).

- (44) Slutkunder bör också kunna förbruka, lagra och sälja egenproducerad förnybar gas under iakttagande av den lagstiftning som är tillämplig på produktion av förnybar gas, särskilt i fråga om växthusgasutsläpp, och delta på alla marknader för naturgas genom att tillhandahålla stödtjänster till systemet, exempelvis genom energilagring, samtidigt som de behåller sina rättigheter i egenskap av slutkunder enligt detta direktiv. Gemensamma arrangemang mellan aktiva kunder ger möjligheter för tjänsteleverantörer och lokala företag, särskilt små och medelstora företag, att bidra till balansen och flexibiliteten i systemet. Medlemsstaterna bör kunna ha olika bestämmelser i nationell rätt som reglerar skatter och avgifter för aktiva kunder som agerar enskilt eller genom samverkan.
- (45) Fakturor och faktureringsinformation är ett viktigt sätt att informera slutkunderna och ge dem inflytande. Energifakturor är fortfarande den främsta frågan för konsumenter och den främsta källan till klagomål från dem, vilket är en faktor som bidrar till fortsatt låg tillfredsställelse och delaktighet hos konsumenter i naturgassektorn. Bestämmelserna om faktureringsinformation inom gassektorn släpar också efter de rättigheter som beviljas konsumenter inom elsektorn. Det är därför nödvändigt att anpassa dem och fastställa minimikrav för fakturor och faktureringsinformation inom gassektorn, så att konsumenter får tillgång till transparent, fullständig och lättbegriplig information. Fakturor bör förmedla information till slutkunder om deras förbrukning och kostnader, om koldioxidutsläpp och om andelen förnybar gas och koldioxidsnål gas, och på så sätt underlätta jämförelser mellan erbjudanden vid byte av leverantör eller energikälla, och information om deras konsumenträttigheter, t.ex. om alternativ tvistlösning. Dessutom bör fakturor vara ett verktyg för att aktivt engagera konsumenter på marknaden, så att de kan hantera sina förbrukningsmönster och göra grönare val. Det är viktigt att konsumenterna ges fullständig och korrekt information för att säkerställa att de är medvetna om sin miljöpåverkan och därför kan uttrycka sin preferens för de mest hållbara energibärarna. Direktiv (EU) 2023/1791 bör därför ändras i enlighet med detta.
- (46) Det är viktigt att regelbundet tillhandahålla korrekt faktureringsinformation, baserad på faktisk naturgasförbrukning, för att hjälpa kunderna att kontrollera sin naturgasförbrukning och sina kostnader. Kunder, i synnerhet hushållskunder, bör dock ha tillgång till flexibla arrangemang för själva betalningen av sina fakturor.
- (47) En viktig aspekt när det gäller leverans till kunderna är tillgången till objektiva och transparenta förbrukningsuppgifter. Konsumenterna bör således ha tillgång till sina förbrukningsuppgifter och tillhörande priser och servicekostnader, inbegripet priset på eventuella tilläggstjänster, såsom försäkringar och energieffektivitetstjänster i förekommande fall, så att de kan uppmana konkurrenter att lämna ett erbjudande på grundval av denna information. Konsumenterna bör även ha rätt att få ordentlig information om sin energianvändning. Förskottsbetalningar bör inte medföra oproportionella nackdelar för användarna, och de olika betalningssystemen bör vara icke-diskriminerande. Om konsumenterna tillräckligt ofta ges information om energikostnaderna borde de uppmuntras till att spara energi, eftersom kunderna direkt ser effekterna av investeringar i energieffektivitet och ändrat beteende.
- (48) Eventuella nationella beslut om införandet av smarta mätersystem för naturgas bör fattas efter utförande av kostnads-nyttoanalyser. Dessa analyser bör ta hänsyn till de långsiktiga fördelarna med att införa smarta mätersystem för konsumenterna och hela värdekedjan. Om det vid en sådan analys konstateras att det endast är ekonomiskt rimligt och kostnadseffektivt med sådana mätare för konsumenter med en viss naturgasförbrukning bör medlemsstaterna ha möjlighet att ta hänsyn till detta när de inför systemen med smarta mätare. Dessa analyser bör regelbundet ses över för att hantera större förändringar av de bakomliggande antagandena, och i varje fall minst vart fjärde år, mot bakgrund av den snabba tekniska utvecklingen. Begränsat genomförande av smarta mätersystem, såsom pilotprojekt och testfaser, betraktas inte som införande av sådana system i den mening som avses i detta direktiv.
- (49) För att bidra till slutkunders aktiva deltagande på marknaden bör man vid införandet av smarta mätersystem ta vederbörlig hänsyn till användningen av relevanta tillgängliga standarder, inbegripet sådana som möjliggör driftskompatibilitet på datamodells- och applikationsnivå, bästa praxis, vikten av att utveckla datautbyte och framtida och innovativa energitjänster. Dessutom bör de smarta mätersystem som införs inte utgöra ett hinder för byte av leverantör när det gäller naturgaskonsumenter, och de smarta mätersystemen bör vara utrustade med ändamålsenliga funktioner som gör det möjligt för slutkunder att i god tid få tillgång till sina förbrukningsuppgifter, anpassa sitt energibeteende, belönas för det och få lägre fakturor. Konsumentgrupper bör informeras om hur de kan använda smarta mätare för att förbättra sin energieffektivitet.

- (50) Medlemsstater som inte systematiskt inför smarta mätare i naturgassystemet bör tillåta konsumenterna att dra fördel av en installation av en smart mätare, på begäran och på rättvisa och rimliga villkor, samtidigt som de står för de dithörande kostnaderna, och bör förse dem med all relevant information.
- (51) Det finns för närvarande ett antal olika modeller för uppgiftshantering som har utvecklats eller håller på att utvecklas i medlemsstaterna i anslutning till införandet av smarta mätersystem. Oberoende av modell för uppgiftshantering är det viktigt att medlemsstaterna inför transparenta regler enligt vilka uppgifter är åtkomliga på icke-diskriminerande villkor och som säkerställer högsta möjliga cybersäkerhet och dataskydd samt opartiskheten hos de enheter som behandlar uppgifter.
- (52) Effektiva tvistlösningsmöjligheter för alla konsumenter borgar för ett bättre konsumentskydd. Medlemsstaterna bör föreskriva snabba och effektiva förfaranden för behandling av klagomål. Information om behandling av klagomål bör tillhandahållas i kundavtal och i faktureringsinformation.
- (53) När medlemsstaterna bedömer hur deras mekanismer för tvistlösning utanför domstol fungerar bör de ta hänsyn till naturgasföretagens deltagande och efterlevnad.
- (54) Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder, såsom att tillhandahålla förmåner inom ramen för sina socialförsäkringssystem för att säkerställa att utsatta kunder får den leverans de behöver och stödja energieffektivitetsförbättringar och användning av förnybar energi, i syfte att på ett hållbart sätt åtgärda energifattigdom, också i samband med åtgärder mot fattigdom överlag. Sådana åtgärder kan variera alltefter särskilda omständigheter i medlemsstaterna i fråga och kan inbegripa sociala eller energipolitiska åtgärder avseende betalning av naturgas- och vätgasfakturer, investeringar i energieffektivitet för bostäder eller konsumentskydd i form av t.ex. skydd mot avstängning.
- (55) I kommissionens rekommendationer (EU) 2020/1563⁽²⁷⁾ av den 14 oktober 2020 och (EU) 2023/2407⁽²⁸⁾ av den 20 oktober 2023 om energifattigdom anges god praxis när det gäller att definiera energifattigdom på nationell nivå, inbegripet lämpliga indikatorer för att mäta energifattigdom, och för strukturåtgärder och förbättringar som medlemsstaterna kan vidta för att ta itu med de bakomliggande orsakerna till energifattigdom. Investeringar i strukturåtgärder för att ta itu med hemmens och apparaternas låga energiprestanda och utfasningen av fossila bränslen samt utbyggnaden av förnybara energikällor lyfts fram, liksom andra åtgärder som syftar till att ge information om hur man kan sänka energikostnaderna och införa energisparande metoder, hjälpa medborgarna att ansluta sig till energigemenskaper eller uppmuntra en övergång till lösningar för förnybar energi.
- (56) Avstängning påverkar i hög grad kundernas tillgång till den naturgasförsörjning som de behöver i synnerhet för att värma upp sina hem. Kunder som påverkas av energifattigdom och utsatta kunder påverkas särskilt negativt av avstängning av naturgas, och medlemsstaterna bör vidta åtgärder för att förhindra avstängning av dessa kunder av ekonomiska eller kommersiella skäl. Medlemsstaterna har tillgång till flera verktyg och god praxis, som inbegriper men inte är begränsade till års- eller säsongförbud mot avstängning, skuldförebyggande åtgärder och hållbara lösningar för att hjälpa kunder i svårigheter att betala sina energifakturer. Medlemsstaterna bör identifiera de lämpligaste verktygen på grundval av sina nationella förhållanden. Sådana åtgärder bör inte påverka nätoperatörers tillfälliga avstängning av kunder i en nödsituation, utan förhandsanmälan när den avstängningen sker av säkerhetsskäl, och med förhandsanmälan, när så är möjligt, när den sker av underhållsskäl.
- (57) Kunderna har rätt att använda klagomålsförfaranden som hanteras av deras leverantörer, liksom förfaranden för tvistlösning utanför domstol, för att se till att deras rättigheter tillvaratas effektivt och att de inte missgynnas i händelse av oenighet med leverantörer, särskilt när det gäller fakturer eller utestående belopp. Om kunderna använder dessa förfaranden bör leverantörerna inte säga upp avtal på grundval av omständigheter som fortfarande är tvistiga. Både leverantörer och kunder bör fortsätta att uppfylla sina avtalsenliga rättigheter och skyldigheter, särskilt att leverera naturgas och att betala för denna naturgas, och klagomålsförfaranden bör inte bli en grund för missbruk som gör det möjligt för kunder att inte fullgöra sina avtalsenliga skyldigheter, inbegripet att betala sina fakturer. Medlemsstaterna bör införa lämpliga åtgärder för att undvika att dessa klagomåls- eller tvistlösningsförfaranden används på ett snedvridet sätt.

⁽²⁷⁾ Kommissionens rekommendation (EU) 2020/1563 av den 14 oktober 2020 om energifattigdom (EUT L 357, 27.10.2020, s. 35).

⁽²⁸⁾ Kommissionens rekommendation (EU) 2023/2407 av den 20 oktober 2023 om energifattigdom (EUT L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

- (58) För att säkerställa kontinuitet i försörjningen för konsumenterna, i synnerhet om leverantören går i konkurs, bör medlemsstaterna inrätta ett system med sistahandsleverantörer eller vidta likvärdiga åtgärder. Det bör vara möjligt att utse en sistahandsleverantör antingen före eller vid den tidpunkt då leverantören går i konkurs. En sistahandsleverantör kan vara försäljningsavdelningen i ett vertikalt integrerat företag som också utför distributionsfunktioner, förutsatt att den uppfyller kraven på åtskillnad i detta direktiv. Detta bör dock inte innebära någon skyldighet för medlemsstaterna att leverera till ett visst fast minimipris. Om en medlemsstat ålägger en sistahandsleverantör att leverera naturgas till en kund som inte får marknadsbaserade erbjudanden är de villkor som anges i artikel 4 i detta direktiv tillämpliga, och skyldigheten kan omfatta ett reglerat pris endast i den mån kunden har rätt till reglerade priser. Vid bedömningen av huruvida erbjudanden till icke-hushållskunder är marknadsbaserade bör medlemsstaterna ta hänsyn till de enskilda kommersiella och tekniska omständigheterna. Om en medlemsstat, före dagen för detta direktivs ikraftträdande, redan har utsett en sistahandsleverantör för naturgas genom ett rättvist, öppet och icke-diskriminerande förfarande är det inte nödvändigt att inleda ett nytt förfarande för att utse sistahandsleverantören.
- (59) En förenkling och rationalisering av administrativa tillståndsförfaranden och tydliga tidsfrister för beslut som ska fattas av de myndigheter som är behöriga att bevilja tillstånd bör säkerställa att utbyggnaden av produktionsanläggningar för vätgas och infrastruktur för vätgassystem kan ske i tillräcklig takt utan att hindra offentliga samråd. Medlemsstaterna bör ombes att rapportera om de framsteg som gjorts. Det är nödvändigt att förlänga giltighetstiden för tillstånd, t.ex. licenser, tillståndkoncessioner eller godkännanden, som beviljats enligt nationell rätt för uppförande och drift av befintliga naturgasrörledningar och andra nättillgångar när den gasformiga energibärare som transporteras i en naturgasrörledning byts från naturgas till (ren) vätgas. Denna förlängning av giltighetstiden för tillstånd bör inte påverka giltigheten för tekniska säkerhetskrav för vätgasinfrastruktur eller de behöriga myndigheternas möjlighet att övervaka efterlevnaden av sådana krav och vidta lämpliga och proportionella verkställighetsåtgärder, inbegripet en eventuell återkallelse av de förlängda tillstånden, om det är motiverat. Detta bör förhindra onödiga dröjsmål när användningen av befintliga naturgasrörledningar och andra nättillgångar ändras till vätgastransport. Det bör undvikas att villkoren för att bevilja tillstånd för infrastruktur för vätgassystem skiljer sig väsentligt åt utan tillräcklig motivering. Tekniska säkerhetshänsyn kan motivera en differentierad strategi för förlängd tillämpning av befintliga tillstånd eller utfärdande av nya tillstånd. Bestämmelserna om tillståndsförfaranden bör gälla utan att det påverkar tillämpningen av internationell rätt och unionsrätt, inbegripet bestämmelser för att skydda miljön och människors hälsa. När det är vederbörligen motiverat på grund av extraordinära omständigheter bör det vara möjligt att förlänga tidsfristerna för tillståndsförfaranden med upp till ett år.
- (60) Att ge vägledning till sökande under hela deras administrativa ansöknings- och tillståndsförfaranden genom en administrativ kontaktpunkt syftar till att minska komplexiteten för projektutvecklare och öka effektiviteten och transparensen. En möjlighet för sökande att lämna in relevanta handlingar i digital form och tillgången till en handbok med förfaranden för sökande skulle kunna bidra till effektivitet. Medlemsstaterna bör säkerställa att de myndigheter som genomför tillståndsförfaranden aktivt deltar i arbetet med att ta itu med återstående hinder, inbegripet icke-finansiella hinder såsom otillräckliga kunskaper, digitala resurser och personalresurser, som hindrar deras handläggning av ett växande antal tillståndsförfaranden. Ansökningsförfaranden för anslutningarna till överförings- eller distributionsnätet bör inte hämmas av bristande administrativ kapacitet. Sådana ansökningsförfaranden bör inte heller skapa hinder för uppnåendet av det nationella målet för förnybar energi.
- (61) Utan effektiv separation mellan näten och verksamheter som rör produktion och leverans (effektiv åtskillnad), finns det en risk för diskriminering, inte bara i samband med nätdriften utan även när det gäller incitamenten för de vertikalt integrerade företagen att göra de investeringar i näten som krävs.
- (62) Effektiv åtskillnad kan bara säkerställas genom undanröjande av incitamentet för vertikalt integrerade företag att diskriminera konkurrenterna vad gäller nättillträde och investeringar. Åtskilt ägande, vilket innebär att nätägaren utses till systemansvarig och att nätägaren är oberoende av leverans- eller produktionsintressen, är helt klart ett effektivt och stabilt sätt att lösa inbyggda intressekonflikter och säkerställa försörjningstryggheten. Europaparlamentet hänvisar därför i sin resolution av den 10 juli 2007 om utsikterna för den inre el- och gasmarknaden till åtskilt ägande på överföringsnivå som det effektivaste verktyget för att främja investeringar i infrastruktur på ett icke-diskriminerande sätt och garantera ett rättvist nättillträde för nya aktörer och transparens på marknaden. Vid åtskilt ägande bör det därför ställas krav på medlemsstaterna att säkerställa att inte samma person har rätt att samtidigt kontrollera ett produktions- eller leveransföretag och utöva kontroll över, eller rättigheter gentemot, en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem. Omvänt bör kontroll över ett överföringssystem

eller en systemansvarig för överföringssystem utesluta möjligheten att utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett produktionsföretag eller ett leveransföretag. Inom dessa begränsningar bör ett produktionsföretag eller ett leveransföretag kunna inneha en minoritetsandel i en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem.

- (63) Ett system för åtskillnad bör effektivt undanröja eventuella intressekonflikter mellan producenter, leverantörer och systemansvariga för överföringssystem för att skapa incitament för nödvändiga investeringar och trygga tillträde för nya aktörer på marknaden inom ramen för ett transparent och effektivt regelverk samt bör inte skapa ett regelverk som är alltför betungande för tillsynsmyndigheterna.
- (64) Definitionen av begreppet *kontroll* i detta direktiv är anpassad till bestämmelserna i rådets förordning (EG) nr 139/2004⁽²⁹⁾.
- (65) Med tanke på de vertikala kopplingarna mellan el- och naturgassektorerna bör bestämmelserna om åtskillnad dessutom tillämpas tvärsöver sektorerna för naturgas, vätgas och el i enlighet med vad som anges i detta direktiv.
- (66) När det gäller vätgassektorn bör regler för vertikal åtskillnad tillämpas utan dröjsmål. Detta är att föredra framför kostsam åtskillnad i efterhand, som skulle kunna bli nödvändig om det i sektorn utvecklas en stark vertikal integrering.
- (67) Vid åtskilt ägande bör, för att säkerställa att nätdriften är helt oberoende av leverans- och produktionsintressen och förhindra utbyte av konfidentiella uppgifter, inte samma person vara ledamot i styrelsen för både en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem och ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet. Av samma skäl bör samma person inte ha rätt att utse ledamöter till en styrelse för en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem och samtidigt utöva kontroll över eller rättigheter gentemot ett produktionsföretag eller ett leveransföretag.
- (68) Inrättandet av en systemansvarig eller en systemansvarig för överföringssystem som är oberoende av leverans- eller produktionsintressen bör göra det möjligt för vertikalt integrerade företag att bibehålla sitt ägande av nättillgångar, samtidigt som en effektiv intresseuppdelning säkerställs, förutsatt att den oberoende systemansvariga eller den oberoende systemansvariga för överföring utför den systemansvarigas samtliga uppgifter samt att detaljerad reglering och omfattande myndighetstillsyn införs.
- (69) När ett företag som äger ett överföringssystem den 3 september 2009 ingick i ett vertikalt integrerat företag bör medlemsstaterna ges ett val mellan åtskilt ägande och införande av oberoende systemansvariga eller oberoende systemansvariga för överföring utan leverans- eller produktionsintressen.
- (70) För att till fullo kunna tillvarata aktieägarnas intressen i vertikalt integrerade företag bör medlemsstaterna kunna välja mellan att antingen införa åtskilt ägande genom direkt avyttring eller genom att dela upp det integrerade företagets aktier på aktier i nätföretaget och aktier i det återstående leverans- och produktionsföretaget, förutsatt att kraven i samband med åtskilt ägande faktiskt har uppfyllts.
- (71) För att införandet av en oberoende systemansvarig eller oberoende systemansvarig för överföring ska vara effektivt bör särskilda kompletterande regler antas. Reglerna för den oberoende systemansvariga för överföring ger ett lämpligt regelverk för att garantera fungerande konkurrens, tillräckliga investeringar, tillträde för nya aktörer på marknaden och integrering av marknaderna för naturgas och vätgas. Effektiv åtskillnad med hjälp av reglerna för den oberoende systemansvariga för överföring bör bygga på dels en pelare av organisatoriska åtgärder och åtgärder avseende förvaltningen av systemansvariga för överföringssystem, dels en pelare av åtgärder avseende investeringar, anslutning av ny produktionskapacitet till nätet och marknadsintegrering genom regionalt samarbete. Oberoendet för den systemansvariga för överföring bör också bland annat säkerställas genom vissa "avkylningsperioder", under vilka ingen ledningsverksamhet eller annan relevant verksamhet som ger tillgång till samma information som den som kan ha erhållits i en ledande ställning i ett företag utövas inom det vertikalt integrerade företaget.

⁽²⁹⁾ Rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer ("EG:s koncentrationsförordning") (EUT L 24, 29.1.2004, s. 1).

- (72) I syfte att utveckla konkurrensen på de inre marknaderna för naturgas och vätgas bör stora icke-hushållskunder som bedriver storskalig kommersiell verksamhet ha möjlighet att välja leverantörer och teckna avtal med flera leverantörer för att täcka sina natur- och vätgasbehov. Dessa kunder bör skyddas mot exklusivitetsklausuler, vilka har som verkan att utesluta konkurrerande eller kompletterande anbud.
- (73) En medlemsstat bör ha rätt att välja fullständigt åtskilt ägande på sitt territorium. Om en medlemsstat har valt fullständigt åtskilt ägande, bör ett företag inte ha rätt att välja alternativet med en oberoende systemansvarig eller en oberoende systemansvarig för överföring, om inte annat föreskrivs i detta direktiv. Företag som bedriver något slags produktions- eller leveransverksamhet bör dessutom inte direkt eller indirekt utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en systemansvarig för överföringssystem från en medlemsstat som har valt fullständigt åtskilt ägande.
- (74) Olika typer av marknadsorganisation finns på den inre marknaden för naturgas. De åtgärder som medlemsstaterna kan vidta för att säkerställa lika villkor på marknaden bör grunda sig på överordnade krav av allmänt intresse. Samråd bör ske med kommissionen om åtgärdernas förenlighet med EUF-fördraget och annan relevant unionsrätt.
- (75) När effektiv åtskillnad genomförs, bör principen om icke-diskriminering mellan den offentliga och den privata sektorn respekteras. Därför bör samma person, på egen hand eller tillsammans med någon annan, inte tillåtas att, i strid med reglerna om åtskilt ägande eller med lösningen med en oberoende systemansvarig, utöva kontroll över eller någon rättighet i fråga om sammansättning av och röstning eller beslutsfattande i både organ för systemansvariga för överföringssystem eller överföringssystem och organ för produktionsföretag eller leveransföretag. Under förutsättning att medlemsstaten i fråga kan visa att detta krav uppfylls, bör vid åtskilt ägande och lösningen med en oberoende systemansvarig två skilda offentliga organ kunna kontrollera produktions- och leveransverksamhet å ena sidan och överföringsverksamhet å den andra.
- (76) Full effektiv åtskillnad mellan å ena sidan nätverksamhet och å andra sidan leverans- och produktionsverksamhet bör gälla i hela unionen, för både unionsföretag och tredjelandsföretag. För att säkerställa att å ena sidan nätverksamheten och å andra sidan leverans- och produktionsverksamhet i unionen bedrivs oberoende av varandra, bör tillsynsmyndigheterna ges befogenhet att vägra certifiering av sådana systemansvariga för överföringssystem som inte följer reglerna om åtskillnad. För att säkerställa att dessa regler tillämpas enhetligt i hela unionen bör tillsynsmyndigheterna när de fattar beslut om certifiering ta största möjliga hänsyn till kommissionens uppfattning. För att dessutom säkerställa att unionens internationella åtaganden respekteras, liksom solidariteten och energitryggheten inom unionen, bör kommissionen ha rätt att avge ett yttrande om certifiering avseende ägaren till eller den systemansvariga för överföringssystem som kontrolleras av en person från ett tredjeländ. Vid denna bedömning bör kommissionen ta hänsyn till affärsförbindelser som skulle kunna inverka negativt på operatörens incitament och förmåga att utföra sina uppgifter, samt unionens internationella skyldigheter och alla andra specifika fakta och omständigheter i fallet. Sådana fakta och omständigheter bör inbegripa användning av minskade naturgasleveranser som vapen och manipulation av marknaderna genom avsiktliga avbrott i naturgasflödena med en tydlig potential att direkt och allvarligt inverka på unionens och medlemsstaternas väsentliga internationella säkerhetsintressen.
- (77) Rörledningsnät för vätgas bör utgöra ett viktigt medel för effektiva och hållbara transporter av vätgas, både på land och till havs. Till följd av de höga kapitalutgifter som krävs för att bygga dem skulle rörledningsnät för vätgas kunna utgöra naturliga monopol. Erfarenheterna av att reglera marknaderna för naturgas har visat hur viktigt det är att säkerställa ett öppet och icke-diskriminerande tillträde till rörledningsnät för att skydda konkurrensen på råvarumarknaderna. Därför bör väletablerade principer för nät drift, såsom tredje parts tillträde, tillämpas på landbaserade och havsbaserade vätgasnät i unionen.
- (78) Definitionerna av överföring av vätgas och distribution av vätgas i detta direktiv bör baseras på de relevanta nätkategoriernas funktioner och på typerna av ansluten infrastruktur.
- (79) Sammanlänkningsnät för vätgas, i egenskap av vätgasnät med det viktiga syftet att koppla samman medlemsstaternas nationella vätgasnät, bör drivas av operatörer av överföringsnät för vätgas. I mycket begränsade fall och om ett distributionsnät för vätgas anges i den relevanta nätutvecklingsplanen är det möjligt att koppla det till ett överföringsnät för vätgas i en annan medlemsstat. Förutsatt att det distributionsnätet inte dessutom är kopplat till ett

överförings- eller distributionsnät för vätgas i den medlemsstat där distributionsnätet för vätgas är beläget, bör det drivas som ett distributionsnät för vätgas.

- (80) Distributionsnät för vätgas, som främst används för leverans till direktanslutna kunder, bör omfattas av ett enklare regelverk när det gäller vertikal åtskillnad och nätplanering. Sådana nät bör inte omfatta sammanlänkningsnät för vätgas eller inbegripa anslutningar till större infrastruktur, såsom terminaler eller storskaliga underjordiska lagringsanläggningar – såvida inte nätet i fråga är ett naturgasnät som används för nya ändamål – eller till sammanlänkningsnät för vätgas. I anslutningen mellan ett storskaligt underjordiskt lager och ett distributionssystem, vilka båda har anpassats för användning av vätgas, kan en ny kortdistansrörledning för transport av vätgas mellan dem byggas som en utvidgning av det befintliga distributionssystemet. Anslutningen av mindre underjordiska eller ovanjordiska installationer för vätgaslagring, inbegripet enkelt reproducerbara lagringstankar för vätgas, till distributionsnät för vätgas bör dock inte begränsas, eftersom de förväntas spela en nyckelroll i balanseringen av dessa nät.
- (81) Driften av vätgasnät bör skiljas från verksamhet inom energiproduktion och energiförsörjning för att undvika risken för att nätoperatörer drabbas av intressekonflikter. En strukturell åtskillnad av ägandet av överföringsnät för vätgas och deltagande i energiproduktion och energiförsörjning garanterar att det inte förekommer några sådana intressekonflikter. Medlemsstaterna bör kunna använda den alternativa modellen för åtskillnad i form av integrerade operatörer av överföringsnät för vätgas för systemansvariga för överföringssystem för naturgas som omfattas av modellen för åtskillnad mellan oberoende systemansvariga för överföringssystem och för befintliga vertikalt integrerade vätgasnät. Systemansvariga för överföringssystem för naturgas som omfattas av ett undantag enligt detta direktiv bör betraktas som certifierade i syfte att fastställa om de har rätt att använda modellen med integrerade operatörer av överföringsnät för vätgas. Medlemsstaterna bör också kunna tillåta att modellen med oberoende operatörer av överföringsnät för vätgas används för att göra det möjligt för vertikalt integrerade ägare av överföringsnät för vätgas att behålla äganderätten till sina nät samtidigt som en icke-diskriminerande drift av sådana nät säkerställs.
- (82) En gemensam drift av vätgasnät och naturgas- eller elnät kan skapa synergieffekter och bör därför tillåtas, men verksamheter som rör driften av överföringsnät för vätgas bör organiseras i en separat rättslig enhet för att säkerställa transparens i fråga om finansiering och användning av tariffer för tillträde. Undantag från det kravet på rättslig horisontell åtskillnad bör beviljas endast tillfälligt, under förutsättning att tillsynsmyndigheterna gör en positiv kostnads-nyttoanalys och en konsekvensbedömning. Med tanke på deras avlägsna läge och begränsade marknadsstorlek bör sådana undantag automatiskt beviljas för Estland, Lettland och Litauen till och med 2031. Transparensen i fråga om finansiering och användning av tariffer för tillträde bör under alla omständigheter säkerställas genom en tydlig och transparent särredovisning som övervakas av tillsynsmyndigheterna. Om en operatör av vätgasnät är en del av ett företag som är verksam inom överföring eller distribution av naturgas eller el, bör nätoperatören till tillsynsmyndigheten lämna in en förteckning med uppgifter om företagets infrastruktur tillgångar när det gäller tilldelningen av nätet för vätgas eller naturgas, i syfte att säkerställa full transparens när det gäller separeringen av den regleringsmässiga tillgångsbasen. Förteckningen bör uppdateras i enlighet med de sedvanliga revisionsförfarandena för räkenskaper.
- (83) För att säkerställa transparens när det gäller kostnaderna för och finansieringen av reglerad verksamhet bör verksamhet som avser drift av överföringsnät för vätgas särskiljas från annan nät drift för andra energibärare, åtminstone när det gäller nätoperatörernas juridiska form och redovisning. Med tanke på den rättsliga åtskillnaden vad gäller operatörer av överföringsnät för vätgas bör bildandet av ett dotterföretag eller en separat rättslig enhet inom koncernstrukturen för den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet för naturgas anses vara tillräckligt, utan att det behövs en funktionell åtskillnad av styrningen eller åtskillnad av ledning eller personal. Insyn i kostnaderna för och finansieringen av reglerad verksamhet bör således uppnås utan att man förlorar de synergieffekter och kostnadsfördelar som driften av flera nät kan skapa.
- (84) Vätgasnät bör omfattas av tredje parts tillträde för att säkerställa konkurrens och lika villkor på marknaden för vätgasförsörjning. Ett reglerat tillträde för tredje part på grundval av reglerade tillträdestariffer bör vara standardregeln på lång sikt. För att säkerställa nödvändig flexibilitet för operatörer och minska de administrativa kostnaderna under uppbyggnadsfasen för marknaden för vätgas bör medlemsstaterna ha möjlighet att tillåta användning av förhandlat tillträde för tredje part fram till och med den 31 december 2032.
- (85) Endast delar av de naturligt förekommande underjordiska lager som används för naturgas, såsom saltkaverner, reservoarer och tömda naturgasfält, kan också användas för vätgas. Tillgången till dessa storskaliga underjordiska lagringsanläggningar för vätgas är begränsad och ojämnt fördelad mellan medlemsstaterna. Med tanke på deras potentiellt gynnsamma roll för vätgastransport och marknader för vätgas bör tillträdet till sådana storskaliga

underjordiska lagringsanläggningar ytterst vara föremål för reglerat tillträde för tredje part, för att säkerställa lika villkor för marknadsaktörerna. Under uppbyggnadsfasen för marknader för vätgas bör det dock finnas flexibilitet så att medlemsstaterna även kan använda förhandlade tillträdessystem till och med den 31 december 2032.

- (86) Man kan förvänta sig att vätgas och vätgasderivat, såsom ammoniak, eller flytande organiska vätgasbärare kommer att importeras till och transporteras inom unionen. Det är dock ännu osäkert på vilket sätt och i vilken form vätgas kommer att transporteras, men olika sätt och former kommer sannolikt att samexistera och konkurrera med varandra. Detta direktiv utgör ett regelverk för infrastruktur och marknader för gasformigt väte. Det är således endast i de fall där andra former av vätgas eller derivat och de anläggningar som hanterar dem är relevanta för att säkerställa framväxten av en konkurrensutsatt marknad för gasformigt väte som deras roll och de regler som är tillämpliga på dem följaktligen bör fastställas i detta direktiv.
- (87) Terminaler för lossning och omvandling av flytande väte eller flytande ammoniak som transporteras med fartyg till gasformig vätgas utgör ett sätt att importera vätgas, men de konkurrerar med andra metoder för att transportera vätgas. Tredje parts tillträde till sådana terminaler bör säkerställas, men medlemsstaterna bör föreskriva ett system med förhandlat tillträde för tredje part i syfte att minska de administrativa kostnaderna för operatörer och tillsynsmyndigheter. Lagringen i anslutning till terminalen och till vilken tillträde beviljas för tredje part bör stå i proportion till terminalens kapacitet att omvandla och tillföra väte till nätet. Eventuellt är det dock inte nödvändigt att genomföra tredje parts tillträde till lastningstjänster för lastbilar, förutsatt att denna verksamhet inte är en stödtjänst som är kopplad till den efterföljande omvandlingen och injektionen av vätgas i nätet.
- (88) Medlemsstaterna får välja att fasa ut naturgas för att uppnå det klimatneutralitetsmål som anges i förordning (EU) 2021/1119 eller av andra tekniska skäl. Det är viktigt att tillhandahålla ett tydligt regelverk som gör det möjligt att vägra tillträde och eventuellt stänga av nätanvändare för att uppnå dessa politiska mål. Det bör vara möjligt att vägra tillträde för eller att stänga av nätanvändare när det gäller infrastruktur som kommer att avvecklas i enlighet med nätutvecklingsplanen på överföringsnivå eller där avveckling föreskrivs på distributionsnivå. Samtidigt bör lämpliga åtgärder vidtas för att skydda nätanvändarna under sådana omständigheter, och det är också viktigt att beslut om nekat tillträde och avstängning omfattas av objektiva, öppna och icke-diskriminerande kriterier som utarbetats av tillsynsmyndigheterna.
- (89) Befintliga vertikalt integrerade vätgasnät bör ha rätt att begära undantag från kraven i detta direktiv, förutsatt att dessa nät inte utvidgas avsevärt och att ett sådant undantag inte inverkar negativt på konkurrensen, vätgasinfrastrukturen eller marknadsutvecklingen, vilket bör kontrolleras regelbundet.
- (90) Lokala vätgaskluster bör vara en viktig byggsten i unionens vätgasekonomi. Sådana kluster skulle kunna dra nytta av förenklade regler under uppbyggnadsfasen för marknaden för vätgas, särskilt när det gäller tillämpningen av åtskilt ägande på nät som försörjer marknadsaktörer i sådana kluster. Motsvarande förenklade regler bör också tillgodose behovet av regleringsmässig flexibilitet när det gäller direkta rörledningar mellan vätgasproducenter och enskilda kunder.
- (91) Rörledningssammanlänknings med tredjeländer kan fungera som transportmetoder vid import eller export av vätgas. Tillämpligheten av detta direktiv på rörledningar för vätgas till och från tredjeländer bör vara begränsad till medlemsstaternas territorium. Driftsreglerna för sammanlänknings för vätgas med tredjeländer bör fastställas i ett internationellt avtal mellan unionen och de anslutna tredjeländerna. Ett sådant internationellt avtal bör inte anses vara nödvändigt om den medlemsstat som är ansluten eller avser att anslutas av sammanlänkningen för vätgas förhandlar om och ingår ett mellanstatligt avtal med de berörda tredjeländerna i enlighet med det förfarande för bemyndigande som föreskrivs i detta direktiv, i syfte att säkerställa ett enhetligt regelverk och en konsekvent tillämpning av det för hela infrastrukturen.
- (92) För att säkerställa en effektiv drift av unionens vätgasnät bör operatörer av vätgasnät ansvara för drift, underhåll och utbyggnad av nätet i nära samarbete med andra operatörer av vätgasnät samt med andra systemansvariga till vilka deras nät är anslutna eller kan anslutas, bland annat för att underlätta integreringen av energisystemet.

- (93) Operatörer av överföringsnät för vätgas bör bygga upp en tillräcklig gränsöverskridande kapacitet för transport av vätgas som tillgodoser alla ekonomiskt rimliga och tekniskt genomförbara krav på sådan kapacitet, vilket möjliggör marknadsintegrering.
- (94) I linje med EU:s vätgasstrategi är det viktigt att fokus ligger på transport och användning av vätgas i ren form. I detta avseende är det viktigt att vätgassystemet transporterar, lagrar och hanterar vätgas av hög renhetsgrad, med beaktande av slutanvändarnas kvalitetskrav, i motsats till vätgas som blandas in i naturgassystemet. Det är också viktigt att genom vätgaskvalitetsstandarder tillhandahålla ytterligare kriterier för att fastställa de allmänt godtagbara renhetsnivåerna för vätgas. Det är nödvändigt att de europeiska standardiseringsorganen genom en teknisk standardiseringsprocess fastställer en bandbredd av godtagbara renhetsnivåer för vätgas och andra relevanta parametrar för vätgaskvalitet, till exempel föroreningar.
- (95) I vissa fall, beroende på bland annat vätgasnäts topografi och populationen av slutanvändare som är anslutna till vätgasnäten, kan det bli nödvändigt att operatörer av vätgasnät sköter förvaltningen av vätgaskvalitet (t.ex. rening). Därför bör tillsynsmyndigheterna ge operatörer av vätgasnät i uppdrag att säkerställa en effektiv förvaltning av vätgaskvalitet i sina nät när så krävs för systemförvaltning. När operatörer av vätgasnät sköter detta bör de säkerställa en stabil vätgaskvalitet för slutanvändare, inbegripet i sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen, genom att följa tillämpliga kvalitetsstandarder för vätgas.
- (96) Om systemansvariga för naturgassystem eller operatörer av vätgasnät avslår ansökningar om tillträde eller anslutning på grund av kapacitetsbrist bör de vederbörligen motivera sådana avslag, och åläggas att förbättra sina system så att begärda anslutningar eller begärt tillträde möjliggörs om det är ekonomiskt motiverat och i linje med den relevanta planeringen.
- (97) Hindren för fullbordandet av den inre marknaden för naturgas till följd av underlåtelsen att tillämpa unionens marknadsregler för naturgasöverföringsledningar till och från tredjeländer bör också åtgärdas. Det är nödvändigt att säkerställa att reglerna för naturgasöverföringsledningar som kopplar samman två eller fler medlemsstater också är tillämpliga inom unionen på naturgasöverföringsledningar till och från tredjeländer. Detta bör göra regelverket inom unionen samstämmigt och samtidigt undvika snedvridning av konkurrensen på unionens inre marknad för energi och negativa effekter på försörjningstryggheten. Det bör också öka transparensen och skapa rättslig säkerhet för marknadsaktörerna, särskilt investerare i naturgasinfrastruktur och systemanvändare, vad gäller det tillämpliga regelverket.
- (98) Medlemsstaterna och de fördragsslutande parterna i fördraget om upprättande av en energigemenskap⁽³⁰⁾ bör ha ett nära samarbete om alla frågor som rör utvecklingen av en integrerad marknad för naturgas där fossila bränslen fasats ut och bör inte vidta åtgärder som äventyrar den fortsatta integreringen av marknaderna för naturgas eller försörjningstryggheten i medlemsstater och fördragsslutande parter. Detta skulle kunna inbegripa samarbete om kapacitet för lagring av naturgas och inbjudan av experter till relevanta regionala riskgrupper för naturgas.
- (99) Rörledningar som kopplar samman ett projekt för olje- eller naturgasproduktion i ett tredjeland med en bearbetningsanläggning eller slutlig landningsterminal vid kusten i en medlemsstat bör anses vara ett tidigare led i rörledningsnätet. Rörledningar genom vilka ett projekt för olje- eller naturgasproduktion i en medlemsstat kopplas samman med en bearbetningsanläggning eller slutlig landningsterminal vid kusten i ett tredjeland bör inte anses vara ett tidigare led i rörledningsnätet vid tillämpningen av detta direktiv eftersom sådana rörledningar sannolikt inte i betydande grad påverkar den inre marknaden för energi.
- (100) Systemansvariga för överföringssystem bör vara fria att ingå tekniska avtal med systemansvariga för överföringssystem eller andra enheter i tredjeländer om frågor som rör drift och sammanlänkning av överföringssystem, under förutsättning att innehållet i dessa avtal är förenligt med unionsrätten.
- (101) Tekniska avtal om driften av överföringsledningar mellan systemansvariga för överföringssystem eller andra enheter bör fortsätta att gälla under förutsättning att de är förenliga med unionsrätten och relevanta beslut av tillsynsmyndigheten.
- (102) Om sådana tekniska avtal har ingåtts krävs enligt detta direktiv inte något ingående vare sig av ett internationellt avtal mellan en medlemsstat och ett tredjeland eller av ett avtal mellan unionen och ett tredjeland om driften av den berörda naturgasöverföringsledningen.

⁽³⁰⁾ EUT L 198, 20.7.2006, s. 18.

- (103) Tillämpligheten av detta direktiv på naturgasöverföringsledningar till och från tredjeländer bör vara begränsad till medlemsstaternas territorium. När det gäller naturgasöverföringsledningar till havs bör detta direktiv gälla i territorialvatten tillhörande den medlemsstat i vilken den första sammanlänkningspunkten med medlemsstaternas nät är belägen.
- (104) Befintliga avtal om driften av överföringsledningar som ingåtts mellan en medlemsstat och ett tredjeland bör kunna fortsätta att gälla i enlighet med detta direktiv.
- (105) När det gäller avtal eller delar av avtal med tredjeländer som kan påverka unionens gemensamma regler bör ett konsekvent och öppet förfarande införas som gör det möjligt att bemyndiga en medlemsstat, på egen begäran, att ändra, förlänga, anpassa, förnya eller ingå ett avtal med ett tredjeland om driften av en överföringsledning eller ett tidigare led i rörledningsnätet mellan medlemsstaten och ett tredjeland. Förfarandet bör inte försena genomförandet av detta direktiv, bör inte påverka fördelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna och bör gälla för befintliga och nya avtal.
- (106) Om det är uppenbart att innehållet i ett avtal omfattas till en del av unionens behörighet och till en del av en medlemsstats behörighet är det avgörande att säkerställa nära samarbete mellan den medlemsstaten och unionsinstitutionerna.
- (107) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av detta direktiv bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter med avseende på att fatta beslut om att bemyndiga eller vägra att bemyndiga en medlemsstat att ändra, förlänga, anpassa, förnya eller ingå ett avtal med ett tredjeland. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽³¹⁾.
- (108) En tryggad energiförsörjning är absolut nödvändig för den allmänna säkerheten och är därför till sin natur förknippad med en effektivt fungerande inre marknad för naturgas och med en integrering av medlemsstaternas separata marknader för naturgas. Naturgasförsörjningen till unionens medborgare kan enbart ske genom ett nät. Fungerande öppna marknader för naturgas, och framför allt nät och andra tillgångar som är förknippade med naturgasförsörjningen, har en avgörande betydelse för den allmänna säkerheten, ekonomins konkurrenskraft och för unionsmedborgarnas välfärd. Personer från tredjeländer bör därför endast tillåtas kontrollera ett överföringssystem eller en systemansvarig för överföringssystem, om de uppfyller de krav på effektiv åtskillnad som tillämpas inom unionen. Utan att det påverkar unionens internationella åtaganden anser unionen att sektorn för överföringssystem för naturgas är mycket viktig för unionen och att ytterligare skyddsåtgärder därför behövs när det gäller att upprätthålla en tryggad energiförsörjning till unionen i syfte att förhindra hot mot den allmänna ordningen och den allmänna säkerheten i unionen och unionsmedborgarnas välfärd. En trygg energiförsörjning till unionen kräver i synnerhet en bedömning av nätdriftens oberoende, nivån på unionens och enskilda medlemsstaters beroende av energiförsörjning från tredjeländer samt av hur både inhemsk och internationell handel med energi och inhemska och internationella energiinvesteringar hanteras i ett visst tredjeland. Försörjningstryggheten bör därför bedömas mot bakgrund av de faktiska omständigheterna i varje enskilt fall samt de rättigheter och skyldigheter som uppkommer enligt internationell rätt, särskilt de internationella avtalen mellan unionen och det berörda tredjelandet. Kommissionen bör vid behov lägga fram rekommendationer för förhandlingar om relevanta avtal med tredjeländer beträffande en trygg energiförsörjning till unionen, eller ta med de nödvändiga frågorna i andra förhandlingar med dessa tredjeländer.
- (109) Det behövs ytterligare åtgärder för att säkerställa transparenta och icke-diskriminerande tariffer för tillträde till transport. Tarifferna bör gälla alla användare av systemen, utan diskriminering. När lagringsanläggningar för naturgas, lagring av gas i rörledningar eller stödtjänster opererar på en tillräckligt konkurrensutsatt marknad kan tillträde medges på grundval av transparenta och icke-diskriminerande marknadsbaserade mekanismer.
- (110) Det är nödvändigt att säkerställa att systemansvariga för lagringssystem för naturgas är oberoende i syfte att förbättra tredje parts tillträde till lagringsanläggningar för naturgas som är tekniskt eller ekonomiskt nödvändiga för ett effektivt tillträde till systemet med tanke på leverans till kunder. Det är därför lämpligt att lagringsanläggningar för naturgas drivs genom juridiskt skilda enheter som har faktisk rätt att fatta beslut när det gäller de tillgångar som behövs för att underhålla, driva och utveckla lagringsanläggningar för naturgas. Det är också nödvändigt att öka transparensen när det gäller kapacitet för lagring av naturgas som erbjuds tredje part genom att förpliktiga medlemsstaterna att fastställa och offentliggöra en icke-diskriminerande och tydlig ram som omfattar lämpliga tillsynsformer för lagringsanläggningar för naturgas. Denna skyldighet bör inte kräva ett nytt beslut beträffande

⁽³¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

reglerna om tillträde, men bör leda till förbättrad transparens när det gäller reglerna om tillträde till lagring av naturgas. Kravet på konfidentialitet för kommersiellt känslig information är särskilt viktigt när det gäller uppgifter av strategisk karaktär eller när det finns endast en enda användare av en lagringsanläggning för naturgas.

- (111) Icke-diskriminerande tillträde till distributionsnätet är avgörande för tillträdet till kunder på slutkundsmarknaden. Utrymmet för diskriminering när det gäller tredje parts tillträde och investeringar är dock mindre på distributionsnivå än på överföringsnivå, eftersom överbelastning och produktionsintressenas inflytande i allmänhet inte är så betydande på distributionsnivån som på överföringsnivån. För att fastställa lika villkor på slutkundsmarknaden bör systemansvariga för distributionssystem övervakas, så att de hindras från att dra fördel av sin vertikala integrering när det gäller konkurrensläget på marknaden, framför allt gentemot hushållskunder och små icke-hushållskunder.
- (112) Medlemsstaterna bör vidta konkreta åtgärder för att främja ökad användning av hållbar biometan, eller andra typer av gas, som på ett tekniskt möjligt och säkert sätt kan föras in i och transporteras genom naturgassystemet, och producenter av sådan gas bör ges icke-diskriminerande tillträde till det systemet, förutsatt att detta tillträde på kontinuerlig basis är förenligt med de relevanta tekniska reglerna och säkerhetsstandarderna och om inte annat föreskrivs i detta direktiv.
- (113) Producenter av förnybar gas och koldioxidsnål gas är ofta anslutna till distributionsnätet. För att underlätta en ökad användning av sådana gaser och deras marknadsintegrering är det avgörande att de får obehindrat tillträde till grossistmarknaden och de relevanta virtuella handelspunkterna. Tillträdet för förnybar gas och koldioxidsnål gas till grossistmarknaden bör underlättas genom att man anger en definition av inmatnings- och uttagssystem som möjliggör inkludering av distributionssystem och ytterst säkerställer att alla produktionsanläggningar har tillträde till marknaden oberoende av om de är anslutna till distributionssystemet eller överföringssystemet. Dessutom föreskrivs i förordning (EU) 2024/1789 att systemansvariga för distributionssystem och systemansvariga för överföringssystem ska samarbeta för att möjliggöra omvända flöden från distributionsnätet till överföringsnätet eller alternativa sätt att underlätta integreringen av förnybar gas och koldioxidsnål gas på marknaden.
- (114) För att undvika att små systemansvariga för distributionssystem får en oproportionell ekonomisk och administrativ börda bör medlemsstaterna vid behov kunna undanta berörda företag från krav på rättslig åtskillnad.
- (115) När ett slutet distributionssystem används för att säkerställa optimal effektivitet i en integrerad energiförsörjning som kräver särskilda driftsnormer, eller när ett slutet distributionssystem upprätthålls i första hand för att användas av systemets ägare, bör det vara möjligt att undanta den systemansvariga för distributionssystemet från skyldigheter som skulle utgöra en onödig administrativ börda på grund av det särskilda förhållandet mellan den systemansvariga för distributionssystemet och systemets användare. Industriella och kommersiella platser samt platser där gemensamma tjänster tillhandahålls, såsom tågstationer, flygplatser, sjukhus, stora campingplatser med integrerade anläggningar eller kemiska industrieanläggningar, skulle kunna inbegripa slutna distributionssystem på grund av att den verksamhet som bedrivs i dessa anläggningar är av specialiserad karaktär.
- (116) I och med att allt större volymer förnybar gas och koldioxidsnål gas integreras i naturgassystemet kommer kvaliteten på den gas som transporteras och förbrukas i unionen att förändras. För att säkerställa att naturgassystemet fungerar effektivt bör de systemansvariga för överföringssystemen ansvara för förvaltningen av gaskvalitet i sina anläggningar. Om injektionen av förnybar gas och koldioxidsnål gas sker på distributionsnivå och vid behov för att hantera sådana gasers effekt på gaskvaliteten, kan tillsynsmyndigheterna ge de systemansvariga för distributionssystemen i uppdrag att säkerställa en effektiv förvaltning av gaskvaliteten i sina anläggningar. När de systemansvariga för överföringsrespektive distributionssystemen utför uppgifter för förvaltning av gaskvaliteten bör de efterleva tillämpliga kvalitetsstandarder för gas.
- (117) För att den inre marknaden för naturgas ska kunna fungera korrekt behöver tillsynsmyndigheterna kunna fatta beslut i alla relevanta tillsynsfrågor, och de måste också vara fullständigt oberoende av andra offentliga eller privata intressen. Reglerna om tillsynsmyndighetens självständiga ansvar för genomförandet av sin anslagna budget bör tillämpas inom ramen för nationell budgetlagstiftning och nationella budgetbestämmelser. Samtidigt som medlemsstaterna med hjälp av ett lämpligt roterande system bidrar till tillsynsmyndighetens oberoende gentemot politiska eller ekonomiska intressen eller politisk eller ekonomisk inblandning, bör medlemsstaterna ha möjlighet att vederbörligen beakta de tillgängliga personella resurserna och styrelsens storlek.
- (118) För att säkerställa effektivt marknadstillträde för alla marknadsaktörer, inklusive nya aktörer, krävs icke-diskriminerande balansmekanismer som avspeglar kostnaderna. Detta bör uppnås genom att man inför sådana transparenta marknadsbaserade mekanismer för försörjning och inköp av naturgas som krävs för att uppfylla kraven

på balans. Tillsynsmyndigheterna bör arbeta aktivt för att säkerställa att balanspriserna är icke-diskriminerande och avspeglar kostnaderna. Samtidigt bör lämpliga incitament tillhandahållas för att balansera inmatning och uttag av gas och för att inte äventyra systemet.

- (119) Tillsynsmyndigheterna bör kunna fastställa eller godkänna tariffer eller beräkningsmetoder för tariffer på grundval av ett förslag från den systemansvariga för överföringssystemet, den systemansvariga för distributionssystemet eller den systemansvariga för anläggningar för flytande naturgas eller på grundval av ett förslag som dessa systemansvariga och nätanvändarna kommit överens om. Vid fastställandet eller godkännandet bör tillsynsmyndigheten säkerställa att överförings- eller distributionstarifferna är icke-diskriminerande och avspeglar kostnaderna och samtidigt ta hänsyn till de långsiktiga marginalkostnader för näten som går att undvika med hjälp av åtgärder för styrning av efterfrågan.
- (120) Tillsynsmyndigheterna bör, i nära samarbete med den byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) som inrättats genom förordning (EU) 2019/942, främja en öppen, konkurrensutsatt, säker och miljömässigt hållbar inre marknad för vätgas med obehindrade gränsöverskridande flöden. För att den inre marknaden för vätgas ska kunna fungera korrekt behöver tillsynsmyndigheterna kunna fatta beslut i alla relevanta tillsynsfrågor.
- (121) Tillsynsmyndigheterna bör ha befogenhet att fatta bindande beslut avseende naturgasföretag eller vätgasföretag och antingen själva besluta, eller föreslå att en behörig domstol beslutar, om effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner för naturgasföretag eller vätgasföretag som inte fullgör sina skyldigheter. Tillsynsmyndigheterna bör även ges befogenhet att, oavsett tillämpningen av konkurrensbestämmelserna, fatta beslut om åtgärder som säkerställer fördelar för kunderna genom främjande av den effektiva konkurrens som är nödvändig för att de inre marknaderna för naturgas och för vätgas ska fungera korrekt. Inrättandet av program för frigörande av gas är en av möjliga åtgärder för att främja effektiv konkurrens och säkerställa att marknaden fungerar korrekt.
- (122) Tillsynsmyndigheterna bör även ges befogenheter att bidra till att säkerställa en hög standard på allmännyttiga tjänster som står i samklang med kraven på öppnande av marknaden, skydd för utsatta kunder och ett verkligt effektivt konsumentskydd. Dessa bestämmelser bör varken påverka kommissionens befogenheter att tillämpa konkurrensreglerna, inbegripet granskningen av företagskoncentrationer med en unionsdimension, eller reglerna för den inre marknaden, såsom den fria rörligheten för kapital. Det oberoende organ till vilket en part som berörs av ett beslut av en tillsynsmyndighet har rätt att överklaga kan vara en domstol eller annan rättslig instans med befogenhet att genomföra en rättslig prövning.
- (123) Harmonisering av tillsynsmyndigheternas befogenheter bör inbegripa befogenheter att erbjuda företagen incitament och befogenheter att fastställa effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för företag eller att föreslå en behörig domstol att besluta om sådana sanktioner. Dessutom bör tillsynsmyndigheterna ha befogenhet att begära in relevant information från företagen, genomföra lämpliga och tillräckliga utredningar samt lösa tvister.
- (124) Tillsynsmyndigheterna och Acer bör tillhandahålla information om marknaden för vätgas för att säkerställa transparens, inbegripet aspekter som rör tillgång och efterfrågan, transportinfrastruktur, tjänsternas kvalitet, gränsöverskridande handel, investeringar, grossist- och konsumentpriser samt marknadslikviditet.
- (125) Systemansvariga för överföringssystem spelar en viktig roll för att säkerställa kostnadseffektiva investeringar i naturgas- och vätgasnät. För att få en optimal planering för olika energibärare och för att överbygga klyftan mellan de olika nationella och unionsomfattande strategierna för nätplanering bör ytterligare krav på konsekvent planering införas. För att säkerställa en kostnadseffektiv utbyggnad av infrastrukturen och för att undvika strandade tillgångar, bör nätplaneringen också ta hänsyn till de ökade kopplingarna mellan naturgas och el samt vätgas och, i tillämpliga fall, fjärrvärme. Förutom kraft-till-naturgastillgångar kan kopplingarna mellan vätgas och el även omfatta vätgaskraftverk. Nätplaneringen bör vara transparent och göra det möjligt för berörda intressenter att delta. I detta syfte bör operatörerna vara skyldiga att genomföra ett omfattande samråd med berörda intressenter. Det europeiska vetenskapliga rådgivande organet för klimatförändringar, som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 401/2009⁽³²⁾, får avge ett yttrande om de gemensamma scenarierna. Nätutvecklingsplanen för

⁽³²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 401/2009 av den 23 april 2009 om Europeiska miljöbyrå och Europeiska nätverket för miljöinformation och miljöövervakning (EUT L 126, 21.5.2009, s. 13).

vätgas bör vara inriktad på användningen av vätgas i sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen och där det inte finns några mer energi- och kostnadseffektiva alternativ tillgängliga.

- (126) Genom samlokalisering sker produktionen och förbrukningen av vätgas på samma plats eller är placerade så nära varandra som möjligt, vilket säkerställer en stabil vätgaskvalitet för slutanvändning och minimerar kostnaderna och miljöpåverkan samt vätgasläckorna i samband med transporten. Operatörer av vätgasnät bör samarbeta med anslutna och angränsande operatörer av vätgasnät för att säkerställa en så effektiv anslutning som möjligt.
- (127) Vid utarbetandet av nätutvecklingsplanen är det viktigt att infrastrukturoperatörer tar hänsyn till principen om energieffektivitet först och principen om systemeffektivitet, vilka fastställs i kommissionens rekommendation av den 28 september 2021 med titeln *Energieffektivitet först: från princip till praktik – Riktlinjer och exempel för att genomföra principen i beslutsprocessen inom och utanför energisektorn*, särskilt till den förväntade förbrukning som ligger till grund för utvecklingen av det gemensamma scenariot. Lösningar på efterfrågesidan bör prioriteras när de är mer kostnadseffektiva än investeringar i infrastruktur.
- (128) I EU:s strategi för integrering av energisystem framhålls vikten av samordnad planering och drift av energisystemet för att uppnå målen om utfasning av fossila bränslen. Det är därför nödvändigt att utarbeta nätutvecklingsplaner på grundval av ett gemensamt scenario som utvecklats på sektorsövergripande basis. Samtidigt som separata sektorspecifika nätmodeller och separata kapitel i fråga om en gemensam nätutvecklingsplan fortfarande kan identifieras, bör infrastrukturoperatörer arbeta för en högre grad av integrering med beaktande av systembehov utöver specifika energibärare.
- (129) Nätutvecklingsplaner är ett viktigt inslag när det gäller att identifiera luckor i infrastrukturen och tillhandahålla information om infrastruktur som antingen behöver byggas upp eller som kan avvecklas och som skulle kunna användas för andra ändamål, såsom vätgastransport. Detta gäller oberoende av vilken modell för åtskillnad som valts för nätoperatörer.
- (130) Att tillhandahålla information om infrastruktur som kan avvecklas inom ramen för nätutvecklingsplanen kan innebära att infrastrukturen permanent tas ur drift antingen genom att den lämnas outnyttjad, nedmonteras eller görs tillgänglig för användning för andra ändamål, såsom vätgastransport. Målet med den ökade transparensen i fråga om infrastruktur beaktar att infrastruktur som används för nya ändamål är jämförelsevis billigare än nybyggd infrastruktur och därför bör möjliggöra en kostnadseffektiv omställning.
- (131) I medlemsstater där ett distributionsnät för vätgas ska utvecklas bör utvecklingen av vätgasinfrastruktur baseras på realistiska och framåtblickande efterfrågeprognoser, inklusive potentiella behov vad gäller elsystemet och sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen. Om medlemsstaterna beslutar att tillåta särskilda avgifter som ett sätt att samfinansiera ny vätgasinfrastruktur bör planen stödja tillsynsmyndigheten i dess bedömning av dessa avgifter. Planen bör lämnas in vart fjärde år. Inlämnande före den 31 december 2032 bör ske till tillsynsmyndigheten eller till en annan behörig myndighet. Inlämnande efter detta datum bör ske endast till tillsynsmyndigheten.
- (132) Informationen i nätutvecklingsplanen bör möjliggöra en prognos över de effekter på tarifferna som följer av den planering, avveckling eller användning för andra ändamål som berör den regleringsmässiga tillgångsbasen.
- (133) I stället för att tillhandahålla en nationell nätutvecklingsplan på enskild medlemsstatsnivå bör medlemsstaterna kunna välja att utarbeta en nätutvecklingsplan på regional nivå som omfattar mer än en medlemsstat och ligger i linje med en frivillig regional integrering av marknaden för naturgas.
- (134) Till skillnad från el kommer naturgasens roll gradvis att minska i framtiden, vilket också påverkar efterfrågan på infrastrukturinvesteringar. Nätutvecklingsplanen måste därför innehålla en avvägning beträffande konkurrensproblemen och undvika strandade tillgångar.
- (135) Medlemsstaterna bör kunna välja att strategiskt stänga och anpassa en del av sina distributionssystem för att fasa ut leverans av naturgas till hushållskunder i syfte att säkerställa övergången till ett hållbart och effektivt system.
- (136) Medlemsstaterna bör kräva att operatörer av distributionsnät för vätgas i planer för distributionsnät för vätgas presenterar den infrastruktur för vätgasnät som de avser att utveckla och anpassa för ändrad användning. Systemansvariga för distributionssystem för naturgas bör åläggas att utarbeta nätutvecklingsplaner när en minskning

av efterfrågan på naturgas förväntas som kräver avveckling av distributionssystem för naturgas eller delar av sådana system. Systemansvariga för distributionssystem för naturgas och operatörer av distributionsnät för vätgas kan tillåtas att utarbeta gemensamma planer om de är verksamma i samma område och delar av nätet ska anpassas för ändrad användning. Dessa planer bör ligga i linje med de tioåriga nätutvecklingsplanerna. Utvecklingsplanerna för distributionsnät och avvecklingsplanerna för naturgas bör främja energieffektivitet och integrering av energisystem med beaktande av de lokala värme- och kylplanerna. Dessa planer bör bidra till uppnåendet av unionens energi- och klimatmål och baseras på rimliga antaganden om efterfrågan på och produktion av naturgas och vätgas. När planen utarbetas bör operatörerna åläggas att genomföra ett samrådsförfarande där berörda intressenter deltar och offentliggöra utkastet till planer. Medlemsstaterna bör säkerställa vägledning från tillsynsmyndigheterna där delar av distributionssystemet kan kräva avveckling, särskilt före utgången av deras ursprungligen beräknade avskrivningstid.

- (137) Ramen för beräkning och uttag av anslutningskostnader och avgifter för biometanproducenter spelar en viktig roll när det gäller att möjliggöra integreringen av hållbar biometan i unionens naturgasnät. Medlemsstaterna bör tillhandahålla ett regelverk för att underlätta en effektiv anslutning av produktionsanläggningar för biometan till överförings- eller distributionssystemen. När tillsynsmyndigheterna fastställer eller godkänner tariffer eller de metoder som ska användas av de systemansvariga för överförings- och distributionssystemen bör de, utan att det påverkar deras oberoende vid utförandet av dessa uppgifter, fortsättningsvis kunna ta hänsyn till de kostnader som uppstår och de investeringar som görs av dessa systemansvariga.
- (138) Det är nödvändigt att göra framsteg i riktning mot sammanlänkade marknader för vätgas i unionen och därigenom underlätta investeringar i gränsöverskridande vätgasinfrastruktur.
- (139) Förtroendet för marknaden, dess likviditet och antalet marknadsaktörer måste öka, och därför måste tillsynen av företag verksamma på området för försörjning av naturgas stärkas. Sådana krav bör inte påverka, och bör vara förenliga med, befintlig unionsrätt beträffande finansmarknaderna. Tillsynsmyndigheterna och tillsynsmyndigheterna för finansmarknaden behöver samarbeta för att göra det möjligt för varandra att få en överblick över berörda marknader. Medlemsstaterna bör kunna fastställa naturgasleveransföretagens ekonomiska soliditet som ett kriterium för att bevilja tillstånd för försäljning, inbegripet återförsäljning, av naturgas. Detta kriterium ska vara fullt ut transparent och icke-diskriminerande.
- (140) Till övervägande del, och i stigande grad, importeras naturgas till unionen från tredjeländer. Unionsrätten bör beakta naturgassektorns särdrag, exempelvis en viss strukturell stelhet som har sin grund i koncentrationen av leverantörer, långsiktiga avtal och bristen på likviditet i senare led. Därför krävs ökad transparens, bland annat i fråga om prisbildning.
- (141) Innan kommissionen antar riktlinjer för kraven när det gäller bevarande av information, bör Acer och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010⁽³³⁾ (Esma), samråda och råda kommissionen om innehållet i dessa riktlinjer. Acer och Esma bör också samarbeta för att ytterligare utreda och ge råd i frågan om huruvida transaktioner med avtal om leverans av gas och naturgasderivat bör omfattas av transparenskrav före handel eller efter handel och i så fall hur dessa krav bör utformas.
- (142) Medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna föreskriver detta, tillsynsmyndigheterna bör uppmuntra utvecklingen av avbrytbara leveransavtal.
- (143) Medlemsstaterna bör, med beaktande av nödvändiga kvalitetskriterier, säkerställa att biometan eller andra typer av gas kan få icke-diskriminerande tillträde till naturgassystemet under förutsättning att detta tillträde är permanent förenligt med relevanta tekniska regler och säkerhetsstandarder. Dessa regler och standarder bör säkerställa att det är tekniskt möjligt och säkert att föra in biometan eller andra typer av gas i och transportera dem genom naturgassystemet och bör även omfatta deras kemiska egenskaper.
- (144) Långsiktiga avtal är en viktig del av medlemsstaternas naturgasförsörjning. De bör dock inte hindra förnybar gas och koldioxidrikt gas från att komma in på marknaden, och därför bör löptiden för avtal om leverans av fossil gas utan inslag av koldioxidminskning inte fortsätta efter den 31 december 2049. Sådana avtal bör alltid överensstämja med målen för detta direktiv och vara förenliga med EUF-fördraget och dess konkurrensregler. Det är nödvändigt att ta hänsyn till långsiktiga avtal vid planering av företagets leverans- och transportkapacitet. Även om fossil gas utan

⁽³³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/77/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 84).

inslag av koldioxidminskning fortfarande spelar en viktig roll kommer dess betydelse för att trygga unionens energiförsörjning stegvis att minska. Medlemsstaterna bör säkerställa utfasningen av fossil gas, med beaktande av tillgängliga alternativ. När så föreskrivs i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner bör medlemsstaterna kunna fastställa ett slutdatum för löptiden för långsiktiga avtal om fossil gas utan inslag av koldioxidminskning som infaller tidigare än den 31 december 2049.

- (145) För att säkerställa att de allmännyttiga tjänsterna i unionen håller hög kvalitet bör medlemsstaterna regelbundet underrätta kommissionen om alla åtgärder som vidtagits för att uppnå målen med detta direktiv. Kommissionen bör regelbundet offentliggöra en rapport som innehåller en analys av de nationella åtgärder som vidtagits för att uppnå målsättningarna när det gäller allmännyttiga tjänster samt en jämförelse av åtgärdernas effektivitet, i syfte att utfärda rekommendationer om vilka nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna ska hålla hög kvalitet.
- (146) Respekt för kraven när det gäller allmännyttiga tjänster är ett grundläggande krav i detta direktiv, och det är viktigt att det i direktivet anges gemensamma minimikrav som uppfylls av samtliga medlemsstater och som beaktar målen om konsumentskydd, hantering av energifattigdom, prisbevakning, försörjningstrygghet, miljöskydd samt likvärdiga konkurrensnivåer i samtliga medlemsstater. Det är viktigt att kraven när det gäller allmännyttiga tjänster kan tolkas på nationell grund, med beaktande av nationella omständigheter och i enlighet med unionsrätten.
- (147) De åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att uppnå målen när det gäller social och ekonomisk sammanhållning bör bland annat kunna innefatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är lämpligt med hjälp av alla tillgängliga unionsverktyg och nationella verktyg. Dessa verktyg bör kunna innefatta ansvarsmekanismer för att säkerställa nödvändiga investeringar.
- (148) Om de åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att fullgöra skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster utgör statligt stöd enligt artikel 107.1 i EUF-fördraget är medlemsstaterna enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget skyldiga att underrätta kommissionen om detta.
- (149) Marknadpriser bör ge de rätta incitamenten för utvecklingen av nätet.
- (150) Vissa medlemsstater bör, på grund av de historiska särdragen och mognadsnivåerna på sina marknader för naturgas, ha möjlighet att göra undantag från de särskilda regler som fastställs i detta direktiv för att förhindra omotiverade bestraffningar och främja en effektiv utveckling av marknaderna för naturgas i dessa medlemsstater. Detta gäller särskilt Luxemburg, på grund av landets specifika marknadsegenskaper, och alla medlemsstater som ännu inte är anslutna till det sammanlänkade systemet i någon annan medlemsstat eller som ännu inte har tagit emot den första kommersiella leveransen enligt sitt första långsiktiga naturgasleveransavtal. För att säkerställa en enhetlig tillämpning av unionsrätten bör undantagen för medlemsstater som ännu inte är anslutna till det sammanlänkade systemet i någon annan medlemsstat eller som ännu inte har tagit emot den första kommersiella leveransen enligt sitt första långsiktiga naturgasleveransavtal vara tillfälliga och endast tillämpas till dess att dessa medlemsstater kan uppfylla högre standarder när det gäller öppnande av marknaden och sammanlänkning med det integrerade naturgassystemet i unionen. Om ett sådant undantag är tillämpligt bör det också omfatta alla bestämmelser i detta direktiv som är underordnade eller som kräver en föregående tillämpning av någon av de bestämmelser från vilka ett undantag har beviljats.
- (151) Det bör vara av största vikt för medlemsstaterna att verka för fungerande konkurrens och för att olika leverantörer utan svårighet ska få tillträde till marknaden, så att konsumenterna ska kunna dra full fördel av en liberaliserad inre marknad för naturgas.
- (152) I syfte att skapa en inre marknad för naturgas bör medlemsstaterna främja integreringen av sina inhemska marknader och samarbetet mellan systemansvariga och operatörer på unionsnivå och regional nivå, vilket också bör omfatta de isolerade system som bildar så kallade gasöar, som fortfarande existerar i unionen.
- (153) Frivillig regional marknadsintegrering, särskilt sammanslagningar av marknader, kan ge olika fördelar beroende på marknadernas särdrag. Marknadsintegrering kan ge en möjlighet att på bästa sätt utnyttja infrastruktur, förutsatt att den inte inverkar negativt på angränsande marknader, till exempel genom höjda gränsöverskridande tariffer. Den ger också en möjlighet att öka konkurrensen, likviditeten och handeln till förmån för slutkonsumenterna i regionen, genom att attrahera leverantörer som annars inte skulle etablera sig på grund av den ringa marknadsstorleken. Marknadsintegrering gör det också möjligt att skapa större områden med tillgång till fler försörjningskällor. En sådan diversifiering kan påverka grossistmarknadspriserna tack vare förbättrad konkurrens mellan olika källor, men kan också förbättra försörjningstryggheten om det inte finns någon kvarvarande intern överbelastning i det nya sammanslagna området. Marknadsintegrering skulle kunna utgöra en grund för att ytterligare stödja omvandlingen

av marknaden för naturgas, inbegripet utbyggnaden av förnybar gas och koldioxidsnål gas. Medlemsstaterna, tillsynsmyndigheterna och systemansvariga för överföringssystem bör samarbeta för att underlätta regional integrering.

- (154) Ett viktigt mål för detta direktiv bör vara att med hjälp av ett sammanlänkat nät över hela unionen utveckla en verklig inre marknad för naturgas, och tillsynsmyndigheterna bör därför ha som en av sina huvuduppgifter att, i relevanta fall i nära samarbete med Acer, hantera regleringen av gränsöverskridande sammanlänknings- och regionala marknader.
- (155) Ett annat viktigt mål för detta direktiv bör vara att säkerställa gemensamma bestämmelser för en verklig inre marknad för naturgas och ett brett naturgasutbud. Korrekta marknadspriser skulle i detta syfte ge ett incitament till gränsöverskridande handel, samtidigt som det skulle leda till priskonvergens.
- (156) Tillsynsmyndigheterna bör också tillhandahålla information om marknaden så att kommissionen kan utöva sin roll som observatör och övervakare av den inre marknaden för naturgas och dess utveckling på kort, medellång och lång sikt, inklusive aspekter som tillgång och efterfrågan, infrastruktur för överföring och distribution, tjänsternas kvalitet, gränsöverskridande handel, hantering av överbelastning, investeringar, grossist- och konsumentpriser, marknadens likviditet samt miljö- och effektivitetsförbättringar. Tillsynsmyndigheterna bör underrätta de nationella konkurrensmyndigheterna och kommissionen om medlemsstater där priserna utgör ett hinder för konkurrensen och en väl fungerande marknad.
- (157) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att skapa fullständigt fungerande inre marknader för naturgas och vätgas, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (158) Enligt förordning (EU) 2024/1789 kan kommissionen anta riktlinjer eller nätföreskrifter i syfte att uppnå den harmoniseringsgrad som krävs. Sådana riktlinjer eller nätföreskrifter, som utgör bindande regler antagna som kommissionens genomförandeförordningar, är, även med avseende på vissa bestämmelser i detta direktiv, ett användbart hjälpmedel som snabbt kan ändras om det skulle behövas.
- (159) Kommissionen bör särskilt ges befogenhet att anta de riktlinjer som krävs för att den grad av harmonisering ska kunna åstadkommas som behövs för att syftet med detta direktiv ska kunna uppnås.
- (160) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument, har medlemsstaterna åtagit sig att, när det är motiverat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. När det gäller detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är motiverat, särskilt till följd av domen från Europeiska unionens domstol i mål C-543/17⁽³⁴⁾.
- (161) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*). Således bör detta direktiv tolkas och tillämpas i överensstämmelse med dessa rättigheter och principer, särskilt rätten till skydd av personuppgifter som garanteras i artikel 8 i stadgan. Det är avgörande att all behandling av personuppgifter enligt detta direktiv överensstämmer med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽³⁵⁾.
- (162) I syfte att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv eller komplettera det med avseende på vissa särskilda områden som är grundläggande för att uppnå målen med detta direktiv, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på tillhandahållande av riktlinjer om minimikriterier för att säkerställa att ägaren till överföringssystemet eller överföringsnätet för vätgas och den systemansvariga för lagringssystemet för naturgas eller operatören av lagringsanläggningar för vätgas är oberoende, riktlinjer om förfarandet för certifiering av en systemansvarig för överföringssystemet eller operatör av överföringsnätet för vätgas, riktlinjer om i vilken utsträckning tillsynsmyndigheterna är skyldiga att samarbeta

⁽³⁴⁾ Domstolens dom av den 8 juli 2019, Europeiska kommissionen/Konungariket Belgien, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573.

⁽³⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

med varandra och med Acer, riktlinjer om förfarandet för att fastställa huruvida ett beslut som fattats av en tillsynsmyndighet överensstämmer med nätföreskrifter och riktlinjer som antagits enligt detta direktiv och förordning (EU) 2024/1789 och riktlinjer om metoder och villkor för bevarande av information liksom form och innehåll när det gäller uppgifter om transaktioner avseende natur- och vätgasleveransavtal och natur- och vätgasderivat som tillhandahålls av leveransföretag. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁽³⁶⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

- (163) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av detta direktiv bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter för att fastställa krav på driftskompatibilitet och icke-diskriminerande och transparenta förfaranden för tillgång till uppgifter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med förordning (EU) nr 182/2011.
- (164) För att säkerställa ett smidigt och ändamålsenligt genomförande av detta direktiv stöder kommissionen medlemsstaterna genom instrumentet för tekniskt stöd, inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/240⁽³⁷⁾ och som tillhandahåller skräddarsydd teknisk expertis för att utforma och genomföra reformer, inbegripet sådana som främjar konkurrensutsatta inre marknader för naturgas och vätgas, möjliggör integrering av förnybar gas och koldioxidsnål gas och ökar samarbetet och samordningen mellan systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem. Det tekniska stödet omfattar till exempel förstärkning av den administrativa kapaciteten, harmonisering av regelverken och utbyte av relevant bästa praxis.
- (165) Direktiv 2009/73/EG bör därför upphävas och skyldigheten att införliva detta direktiv med nationell rätt bör endast gälla de bestämmelser som utgör en innehållsmässig ändring i förhållande till direktiv 2009/73/EG. Skyldigheten att införliva de oförändrade bestämmelserna följer av det direktivet.
- (166) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt och de datum för tillämpning av direktiven som anges i del B i bilaga III till detta direktiv.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

INNEHÅLL, TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Innehåll och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs en gemensam ram för utfasning av fossila bränslen på marknaderna för naturgas och vätgas, i syfte att bidra till uppnåendet av unionens klimat- och energimål.
2. I detta direktiv fastställs gemensamma regler för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas med hjälp av naturgassystemet, samt bestämmelser om konsumentskydd, i syfte att skapa en integrerad, konkurrensutsatt och transparent marknad för naturgas i unionen. Det innehåller regler om den sektorns organisation och funktion, tillträde till marknaden och de kriterier och förfaranden som ska tillämpas vid beviljande av tillstånd för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas med hjälp av naturgassystemet samt drift av det systemet.

⁽³⁶⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽³⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/240 av den 10 februari 2021 om inrättande av ett instrument för tekniskt stöd (EUT L 57, 18.2.2021, s. 1).

3. I detta direktiv fastställs gemensamma regler för transport, leverans och lagring av naturgas och för naturgassystemets övergång till ett integrerat och mycket effektivt system som bygger på förnybar gas och koldioxidsnål gas.
4. I detta direktiv fastställs gemensamma regler för transport, leverans och lagring av vätgas med hjälp av vätgassystemet. Det innehåller regler om den sektorns organisation och funktion, tillträde till marknaden, de kriterier och förfaranden som ska tillämpas vid beviljande av tillstånd för vätgasnet, leverans och lagring av vätgas samt drift av det systemet.
5. I detta direktiv fastställs regler för ett gradvist inrättande av ett unionsomfattande sammanlänkat vätgassystem som bidrar till elsystemets långsiktiga flexibilitet och till att minska nettoutsläppen av växthusgaser i sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen med beaktande av potentialen för minskade växthusgasutsläpp och energi- och kostnadseffektiviteten i förhållande till andra alternativ, och som därigenom stöder utfasning av fossila bränslen i unionens energisystem.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *naturgas*: gas som främst består av metan, inbegripet biometan, eller andra typer av gaser, som på ett tekniskt möjligt och säkert sätt kan föras in i och transporteras genom naturgassystemet.
2. *förnybar gas*: biogas enligt definitionen i artikel 2.28 i direktiv (EU) 2018/2001, inklusive biogas som har uppgraderats till biometan och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung enligt definitionen i artikel 2.36 i det direktivet.
3. *naturgassystem*: ett infrastruktursystem, inbegripet rörledningar, terminaler för flytande naturgas (LNG) och lagringsanläggningar för naturgas, som transporterar naturgas.
4. *vätgassystem*: ett infrastruktursystem, inbegripet vätgasnet, lagring av vätgas och vätgasterminaler, som innehåller vätgas med hög renhetsgrad.
5. *lagringsanläggning för vätgas*: en anläggning som används för lagring av vätgas med hög renhetsgrad,
 - a) inbegripet den del av en vätgasterminal som används för lagring, men inte den del som används för produktionsverksamhet, och anläggningar som uteslutande är förbehållna operatörer av vätgasnet när de utför sina uppgifter,
 - b) inbegripet storskalig lagring av vätgas, särskilt under jord, men inte mindre, enkelt reproducerbara installationer för vätgaslagring.
6. *operatör av lagringsanläggning för vätgas*: en fysisk eller juridisk person som bedriver verksamhet för lagring av vätgas och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning för vätgas.
7. *lagring av vätgas i rörledning*: lagring av vätgas med hög renhetsgrad genom kompression i vätgasnet, med undantag för anläggningar som är förbehållna operatörer av vätgasnet när de utför sina uppgifter.
8. *vätgasterminal*: en installation som används för lossning och omvandling av flytande väte eller flytande ammoniak till gasformig vätgas för injektion i vätgasnet eller naturgassystemet eller kondensering av gasformig vätgas och lastning av den, inbegripet stödtjänster och tillfällig lagring som krävs för omvandlingsprocessen och efterföljande injektion i vätgasnet, men inte någon del av vätgasterminalen som används för lagring.
9. *operatör av vätgasterminal*: varje fysisk eller juridisk person som utför uppgiften att lossa och omvandla flytande väte eller flytande ammoniak till vätgas för injektion i vätgasnet eller naturgassystemet eller kondensering och lastning av vätgas och som ansvarar för driften av en vätgasterminal.
10. *vätgaskvalitet*: renhet och föroreningar av vätgas i linje med tillämpliga kvalitetsstandarder för vätgas för vätgassystemet.

11. *koldioxidsnål vätgas*: vätgas vars energiinnehåll hämtas från icke-förnybara källor och som uppfyller tröskelvärdet för minskning av växthusgasutsläppen på 70 % jämfört med den fossila motsvarighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som anges i den metod för att bedöma minskningen av växthusgasutsläpp från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och från återvunna kolbaserade bränslen som antagits enligt artikel 29a.3 i direktiv (EU) 2018/2001.
12. *koldioxidsnål gas*: delen av gasformiga bränslen i återvunna kolbaserade bränslen enligt definitionen i artikel 2.35 i direktiv (EU) 2018/2001, koldioxidsnål vätgas och syntetiska gasformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från koldioxidsnål vätgas, vilka uppfyller tröskelvärdet för minskning av växthusgasutsläppen på 70 % jämfört med den fossila motsvarighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som anges i den metod som antagits enligt artikel 29a.3 i direktiv (EU) 2018/2001.
13. *koldioxidsnåla bränslen*: återvunna kolbaserade bränslen enligt definitionen i artikel 2.35 i direktiv (EU) 2018/2001, koldioxidsnål vätgas och syntetiska gasformiga bränslen och vätskeformiga bränslen vars energiinnehåll hämtas från koldioxidsnål vätgas, vilka uppfyller tröskelvärdet för minskning av växthusgasutsläppen på 70 % jämfört med den fossila motsvarighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som anges i den metod som antagits enligt artikel 29a.3 i direktiv (EU) 2018/2001.
14. *vätgasföretag*: varje fysisk eller juridisk person, exklusive slutkunder, som bedriver åtminstone en av följande verksamheter: produktion, transport, leverans, köp eller lagring av vätgas eller drift av en vätgasterminal, och som ansvarar för kommersiella eller tekniska arbetsuppgifter eller underhåll i samband med dessa verksamheter.
15. *naturgasföretag*: varje fysisk eller juridisk person, exklusive slutkunder, som bedriver produktion, överföring, distribution, leverans, köp eller lagring av naturgas, inbegripet LNG, och som ansvarar för kommersiella eller tekniska arbetsuppgifter eller underhåll i samband med dessa verksamheter.
16. *tidigare led i rörledningsnätet*: varje rörledning eller nät av rörledningar som drivs eller byggs som en del av en anläggning för olje- eller naturgasproduktion, eller som används för att överföra naturgas från en eller flera sådana anläggningar till en bearbetningsanläggning eller terminal eller slutlig landningsterminal vid kusten.
17. *överföring*: transport av naturgas genom ett nät som i huvudsak består av högtrycksrörledningar, undantaget tidigare led i rörledningsnätet och undantaget den del av högtrycksrörledningarna som huvudsakligen används för lokal distribution av naturgas, för syftet att tillhandahålla naturgas till kunder men exklusive leverans.
18. *systemansvarig för överföringssystem*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver överföringsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av överföringssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på naturgastransporter.
19. *distribution*: transport av naturgas genom lokala eller regionala rörledningsnät, för syftet att tillhandahålla naturgas till kunder men exklusive leverans.
20. *systemansvarig för distributionssystem*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver naturgasdistributionsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av distributionssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på naturgasdistribution.
21. *vätgasnät*: ett nät av rörledningar på land och till havs som används för transport av vätgas med hög renhetsgrad, för syftet att tillhandahålla vätgas till kunder men exklusive leverans.
22. *vätgastransport*: överföring eller distribution av vätgas genom ett vätgasnät, för syftet att tillhandahålla vätgas till kunder men exklusive leverans.
23. *överföringsnät för vätgas*: ett nät av rörledningar för transport av vätgas med hög renhetsgrad, särskilt ett nät som omfattar sammanlänknings för vätgas eller som är direkt anslutet till lagringsanläggningar för vätgas, vätgasterminaler eller två eller flera sammanlänknings för vätgas, eller som i första hand syftar till att transportera vätgas till andra vätgasnät, lagringsanläggningar för vätgas eller vätgasterminaler, vilket inte utesluter möjligheten att sådana nät används för leverans till direktanslutna kunder.

24. *distributionsnät för vätgas*: ett nät av rörledningar för lokal eller regional transport av vätgas med hög renhetsgrad, som främst används för leverans till direktanslutna kunder, inte omfattar sammanlänkningsnät för vätgas och inte är direkt anslutet till lagringsanläggningar för vätgas eller vätgasterminaler – såvida inte nätet i fråga var ett distributionssystem för naturgas den 4 augusti 2024 och helt eller delvis har anpassats för transport av vätgas – eller till två eller flera sammanlänkningsnät för vätgas.
25. *operatör av vätgasnät*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver vätgastransportverksamhet och som ansvarar för drift, säkerställande av underhåll och, vid behov, utbyggnad av vätgasnätet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänkningsnät till andra vätgasnät, och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på vätgastransport.
26. *operatör av överföringsnät för vätgas*: varje fysisk eller juridisk person som ansvarar för drift, säkerställande av underhåll och, vid behov, utbyggnad av ett överföringsnät för vätgas inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänkningsnät till andra vätgasnät, och för att säkerställa att nätet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på vätgastransport.
27. *operatör av distributionsnät för vätgas*: varje fysisk eller juridisk person som ansvarar för drift, säkerställande av underhåll och, vid behov, utbyggnad av ett distributionsnät för vätgas inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänkningsnät till andra vätgasnät, och för att säkerställa att nätet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på vätgastransport.
28. *leverans*: försäljning, inbegripet återförsäljning, av naturgas, inbegripet LNG, eller vätgas, inbegripet i form av flytande organiska vätgasbärare eller flytande väte och vätgasderivat, inbegripet ammoniak eller metanol, till kunder.
29. *leveransföretag*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver leveransverksamhet.
30. *sistahandsleverantör*: en leverantör som har utsetts att ta över leveranser av naturgas till kunder till en leverantör som har upphört med sin verksamhet.
31. *lagringsanläggning för naturgas*: en anläggning som används för lagring av naturgas och som ägs eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet den del av en LNG-anläggning som används för lagring av naturgas, undantaget den del som används för produktionsverksamhet, och undantaget anläggningar som uteslutande är förbehållna systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter.
32. *systemansvarig för lagringssystem för naturgas*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver lagringsverksamhet avseende naturgas och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning för naturgas.
33. *LNG-anläggning*: en terminal som används för kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av LNG, inklusive stödtjänster och den tillfälliga lagring som krävs för återförgasningsprocessen och efterföljande tillhandahållande till överföringssystemet, undantaget den del av en LNG-terminal som används för lagring.
34. *systemansvarig för LNG-anläggning*: en fysisk eller juridisk person som ägnar sig åt kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av LNG och som ansvarar för driften av en LNG-anläggning.
35. *system*: varje överföringsnät, distributionsnät, LNG-anläggning eller lagringsanläggning för naturgas som ägs eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet lagring av gas i rörledning och dess anläggningar för stödtjänster och sådana som tillhör anknutna företag och som är nödvändiga för att erbjuda tillgång till överföring, distribution och LNG.
36. *stödtjänster*: de tjänster som är nödvändiga för tillträdet till och driften av överförings- eller distributionsnät eller LNG-anläggningar eller lagringsanläggningar för naturgas, inklusive lastbalans, inblandning och injektion av inert gas, undantaget anläggningar som uteslutande är förbehållna systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter.
37. *lagring av naturgas i rörledning*: lagring av naturgas genom kompression i överförings- och distributionssystem, undantaget anläggningar som är förbehållna systemansvariga för överföringssystem som bedriver sin verksamhet.
38. *sammanlänkat system*: ett antal system som har länkats samman.

39. *sammanlänkning*: en överföringsledning som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan medlemsstater i syfte att koppla samman dessa medlemsstaters nationella överföringssystem eller en överföringsledning mellan en medlemsstat och ett tredjeland fram till den medlemsstatens territorium eller territorialvatten.
40. *sammanlänkning för vätgas*: ett vätgasnät som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan medlemsstater i syfte att koppla samman dessa medlemsstaters vätgasnät eller ett vätgasnät mellan en medlemsstat och ett tredjeland fram till medlemsstaternas territorium eller den medlemsstatens territorialvatten.
41. *direktledning*: en naturgasrörledning som kompletterar det sammanlänkade systemet.
42. *integrerat naturgasföretag*: ett vertikalt eller horisontellt integrerat företag.
43. *vertikalt integrerat företag*: ett naturgasföretag eller en grupp av naturgasföretag eller ett vätgasföretag eller en grupp av vätgasföretag där samma person eller personer direkt eller indirekt har rätt att utöva kontroll och där det berörda företaget eller den berörda företagsgruppen bedriver verksamhet inom minst ett av områdena överföring, distribution, vätgastransport, drift av vätgasterminaler, LNG eller lagring av naturgas eller vätgas och minst ett av områdena produktion eller leverans av naturgas eller vätgas.
44. *horisontellt integrerat företag*: ett företag som bedriver verksamhet inom minst ett av områdena produktion, överföring, distribution, leverans eller lagring av naturgas samt en annan verksamhet utan anknnytning till naturgas.
45. *anknutet företag*: ett koncernföretag enligt definitionen i artikel 2.12 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU⁽³⁸⁾ eller ett företag som tillhör samma aktieägare.
46. *systemanvändare*: en fysisk eller juridisk person som levererar naturgas eller vätgas till eller får leveranser från systemet.
47. *kund*: en grossist eller slutkund för naturgas eller vätgas eller ett naturgasföretag eller vätgasföretag som köper naturgas eller vätgas.
48. *hushållskund*: en kund som köper naturgas eller vätgas för sin egen hushållsförbrukning.
49. *icke-hushållskund*: en kund som köper naturgas eller vätgas som inte är avsedd för egen hushållsförbrukning.
50. *slutkund*: en kund som köper naturgas eller vätgas för eget bruk.
51. *grossist*: en fysisk eller juridisk person, med undantag för en systemansvarig för överförings- eller distributionssystem, som köper naturgas eller vätgas i syfte att återförsälja dem inom eller utanför det system i vilket personen är etablerad.
52. *mikroföretag, små företag eller medelstora företag*: mikroföretag, små företag eller medelstora företag enligt definitionen i artikel 2 i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG⁽³⁹⁾.
53. *avtal om leverans av gas*: ett avtal om leverans av naturgas eller vätgas, undantaget ett naturgasderivat.
54. *naturgasderivat*: ett finansiellt instrument som anges i avsnitt C punkt 5, 6 eller 7 i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU⁽⁴⁰⁾, och som avser naturgas.

⁽³⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

⁽³⁹⁾ Kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

⁽⁴⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349).

55. *kontroll*: rättigheter, avtal eller andra medel som, antingen var för sig eller tillsammans och med hänsyn till alla faktiska eller rättsliga förhållanden, ger möjlighet att utöva ett avgörande inflytande på ett företag, särskilt genom
- a) äganderätt eller nyttjanderätt till ett företags samtliga tillgångar eller en del av dessa,
 - b) rättigheter eller avtal som ger ett avgörande inflytande på sammansättningen av ett företags organ och dessa organs voteringsrätt eller beslut.
56. *långsiktig avtal*: ett avtal om leverans av gas som överstiger ett år.
57. *inmatnings- och uttagssystem*: en tillträdesmodell för naturgas eller vätgas där systemanvändarna självständigt bokar kapacitetsrättigheter vid inmatnings- och uttagspunkter, vilket omfattar överföringssystemet och får omfatta hela eller delar av distributionssystemet, eller vätgasnät.
58. *balanseringsområde*: ett system där ett specifikt balanseringssystem tillämpas, vilket omfattar överföringssystemet och får omfatta hela eller delar av distributionssystemet.
59. *virtuell handelspunkt*: en icke-fysisk kommersiell punkt inom ett inmatnings- och uttagssystem där naturgas eller vätgas utbyts mellan en säljare och en köpare utan behov av att boka kapacitet.
60. *nätanvändare*: en kund eller potentiell kund till en systemansvarig eller en systemansvarig själv, i den mån som det är nödvändigt för denna systemansvariga för att kunna bedriva sin transport av naturgas eller vätgas.
61. *inmatningspunkt*: en punkt som är föremål för bokningsförfaranden för nätanvändare och som ger tillträde till ett inmatnings- och uttagssystem.
62. *uttagspunkt*: en punkt som är föremål för bokningsförfaranden för nätanvändare och som möjliggör utflöde av gas från inmatnings- och uttagssystemet.
63. *sammanlänkningspunkt*: en fysisk eller virtuell punkt som kopplar samman angränsande inmatnings- och uttagssystem eller kopplar samman ett inmatnings- och uttagssystem med en sammanlänkning, i den mån en sådan punkt är föremål för bokningsförfaranden för nätanvändare.
64. *virtuell sammanlänkningspunkt*: två eller fler sammanlänkningspunkter som kopplar samman samma två angränsande inmatnings- och uttagssystem, som integrerats för att tillhandahålla en enda kapacitetstjänst.
65. *marknadsaktör*: en fysisk eller juridisk person som köper, säljer eller producerar naturgas eller vätgas eller som utför lagringstjänster, inbegripet genom att lägga handelsorder på en eller flera marknader för naturgas eller vätgas, däribland balansmarknader.
66. *uppsägningsavgift*: en avgift eller sanktion som en leverantör eller marknadsaktör påför en kund till följd av uppsägning av ett avtal om leverans av gas eller ett tjänsteavtal.
67. *avgift för byte*: en avgift eller sanktion för att byta leverantör eller marknadsaktör, inklusive uppsägningsavgifter, som en leverantör, marknadsaktör eller systemansvarig direkt eller indirekt påför en kund.
68. *faktureringsinformation*: informationen på en slutkunds faktura, med undantag för en betalningsbegäran.
69. *traditionell mätare*: en analog eller elektronisk mätare som inte både kan sända och ta emot uppgifter.
70. *smart mätarsystem*: ett elektroniskt system som kan mäta den naturgas eller vätgas som tillförs nätet eller den naturgas eller vätgas som förbrukas från nätet, och tillhandahålla mer information än en traditionell mätare, och som kan sända och ta emot uppgifter för informations-, övervaknings- och kontrolländamål genom någon form av elektronisk kommunikation.
71. *driftskompatibilitet*: i samband med smarta mätare, förmågan hos två eller flera energi- eller kommunikationsnät, -system, -anordningar, -tillämpningar eller -komponenter att samverka i syfte att utbyta och använda information för att utföra begärda funktioner.

72. *senast tillgängliga*: i samband med uppgifter från smarta mätare, att de tillhandahålls inom en period som motsvarar den kortaste avräkningsperioden på den nationella marknaden.
73. *bästa tillgängliga teknik*: i samband med dataskydd och datasäkerhet i en miljö med smarta mätare, den mest ändamålsenliga, avancerade och praktiskt lämpliga tekniken för att, i princip, ge förutsättningar för att uppfylla unionens regler för dataskydd och datasäkerhet.
74. *energifattigdom*: energifattigdom enligt definitionen i artikel 2.52 i direktiv (EU) 2023/1791.
75. *aktiv kund*: en slutkund för naturgas, eller en grupp av samverkande slutkunder för naturgas,
- a) som förbrukar eller lagrar förnybar gas som producerats
 - i) inom den egna fastigheten, vilken är belägna inom ett avgränsat område, eller
 - ii) om den berörda medlemsstaten tillåter detta, på andra platser,
 - b) som, förutsatt att den verksamhet som avses inte är slutkundens huvudsakliga kommersiella verksamhet eller yrkesverksamhet och att den är förenlig med den lagstiftning som är tillämplig på produktion av förnybar gas, särskilt i fråga om växthusgasutsläpp,
 - i) säljer egenproducerad förnybar gas med hjälp av naturgassystemet, eller
 - ii) deltar i flexibilitets- eller energieffektivitetssystem.
76. *energieffektivitet först*: energieffektivitet först enligt definitionen i artikel 2.18 i förordning (EU) 2018/1999.
77. *ändrad användning*: anpassning enligt definitionen i artikel 2.18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 ⁽⁴¹⁾.

KAPITEL II

ALLMÄNNA REGLER FÖR ORGANISATION AV MARKNADEN

Artikel 3

Konkurrensutsatta, kundcentrerade, flexibla och icke-diskriminerande marknader för naturgas och vätgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla kunder har möjlighet att köpa naturgas och vätgas från valfri leverantör, och ska säkerställa att alla kunder har möjlighet att ha flera avtal om leverans av naturgas eller vätgas samtidigt, förutsatt att erforderliga anslutnings- och mätpunkter har inrättats.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras nationella rätt inte otillbörligen hämmar den gränsöverskridande handeln med naturgas och vätgas, funktionen hos och framväxten av en likvid handel med naturgas och vätgas, konsumenternas deltagande, investeringar i framför allt förnybar gas och koldioxidsnål gas eller energilagring mellan medlemsstaterna, och ska säkerställa att priserna för naturgas och vätgas återspeglar den faktiska efterfrågan och tillgången.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att det inte finns otillbörliga hinder på de inre marknaderna för naturgas och vätgas vad gäller marknadsinträde och marknadsutträde, handel och marknadsdrift.
4. Medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna ska säkerställa att energiföretag omfattas av transparenta, proportionella och icke-diskriminerande regler och avgifter och att de behandlas på ett transparent, proportionellt och icke-diskriminerande sätt, särskilt i fråga om anslutning till nätet, tillträde till grossistmarknader, tillgång till uppgifter, bytesprocesser, faktureringsregler och, i tillämpliga fall, licensiering.

⁽⁴¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45).

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att marknadsaktörer från tredjeländer, när de bedriver verksamhet på de inre marknaderna för naturgas och vätgas, efterlever tillämplig unionsrätt och nationell rätt, inbegripet den som rör miljö och säkerhet.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa en kundcentrerad och energieffektiv strategi på marknaden för vätgas. Användningen av vätgas ska vara inriktad på kunder i sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen, där en stor potential för minskade växthusgasutsläpp finns och där det inte finns några mer energi- och kostnadseffektiva alternativ.
7. Medlemsstaterna ska säkerställa att detta direktiv genomförs på ett sätt som främjar integrering av energisystem utan att detta medför oskälig diskriminering av mer energieffektiva lösningar, såsom direkt elektrifiering, i enlighet med principen om energieffektivitet först.

Artikel 4

Marknadsbaserade leveranspriser

1. Leverantörer ska ha rätt att själva fastställa priset på den naturgas och vätgas som de levererar till kunder. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa effektiv konkurrens mellan leverantörer och för att säkerställa rimliga priser för slutkunderna.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa skydd för kunder som påverkas av energifattigdom och utsatta hushållskunder enligt artiklarna 26–29, genom socialpolitiska åtgärder eller på andra sätt än genom offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas och vätgas.
3. Genom undantag från punkterna 1 och 2 får medlemsstaterna tillämpa offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas till kunder som påverkas av energifattigdom eller utsatta hushållskunder. Sådana offentliga ingripanden ska omfattas av de villkor som anges i punkterna 4 och 5.
4. Offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas ska
 - a) vara av allmänt ekonomiskt intresse och inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det allmänna ekonomiska intresset,
 - b) vara klart definierade, transparenta, icke-diskriminerande och kontrollerbara,
 - c) garantera lika tillträde för unionens naturgasföretag till kunderna,
 - d) vara begränsade i tid och proportionerliga i fråga om förmånstagarna,
 - e) inte på ett diskriminerande sätt medföra merkostnader för marknadsaktörer,
 - f) inte hindra en gradvis utfasning av fossil gas i god tid för att uppnå unionens klimatmål för 2030 och klimatneutralitetsmål som fastställs i förordning (EU) 2021/1119.
5. Varje medlemsstat som tillämpar offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas i enlighet med punkt 3 i denna artikel ska också iaktta artiklarna 3.3 d och 24 i förordning (EU) 2018/1999, oavsett om den berörda medlemsstaten har ett väsentligt antal hushållskunder som påverkas av energifattigdom. Innan offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas avskaffas ska medlemsstaterna säkerställa lämpliga stödåtgärder för kunder som påverkas av energifattigdom och utsatta hushållskunder i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.
6. I syfte att upprätta effektiv konkurrens om avtal om leverans av naturgas mellan leverantörer och uppnå fullt effektiva marknadsbaserade och överkomliga slutkundspriser för naturgas i enlighet med punkt 1, får medlemsstaterna, under en övergångsperiod, göra offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas till hushållskunder som inte omfattas av offentliga ingripanden enligt punkt 3, och till mikroföretag.
7. Offentliga ingripanden enligt punkt 6 ska uppfylla de kriterier som anges i punkt 4 och ska
 - a) åtföljas av ett antal åtgärder för att uppnå effektiv konkurrens och av en metod för att bedöma de framsteg som gjorts till följd av dessa åtgärder,

- b) fastställas med hjälp av en metod som säkerställer icke-diskriminerande behandling av leverantörer,
- c) fastställas till ett pris som är högre än kostnaderna, på en nivå där effektiv priskonkurrens kan uppstå,
- d) utformas för att minimera negativa effekter på grossistmarknaden för naturgas,
- e) säkerställa att alla förmånstagare av sådana offentliga ingripanden har möjlighet att välja konkurrensutsatta marknadserbjudanden och får direkt information åtminstone en gång i kvartalet om de erbjudanden som finns och de besparingar som kan göras på den konkurrensutsatta marknaden, samt får stöd för att byta till ett marknadsbaserat erbjudande,
- f) säkerställa, i de fall medlemsstaten väljer att införa smarta mätarsystem i enlighet med artikel 17, att alla förmånstagare av sådana offentliga ingripanden, informeras direkt om möjligheten att få smarta mätare installerade och får det stöd som krävs,
- g) inte leda till direkt korssubventionering mellan de kunder som får leveranser till fria marknadspriser och de som får leveranser till reglerade leveranspriser.

8. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla de åtgärder som vidtagits i enlighet med punkterna 3 och 6 inom en månad från den dag då de antogs, och de får tillämpa dem omedelbart. Anmälan ska åtföljas av en förklaring till varför andra instrument inte var tillräckliga för att uppnå det eftersträvade målet, hur de krav som anges i punkterna 4, 5 och 7 uppfylls och effekterna av de anmälda åtgärderna på konkurrensen. Anmälan ska ange vilka förmånstagare som omfattas, i synnerhet kunder som påverkas av energifattigdom och utsatta hushållskunder, samt andra potentiella förmånstagare, åtgärdernas varaktighet och antalet hushållskunder som berörs av åtgärderna och förklara hur de reglerade priserna har fastställts.

9. Senast den 15 mars 2025 och därefter vartannat år ska medlemsstaterna, som en del av de integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporterna, lämna in rapporter till kommissionen om genomförandet av denna artikel, om huruvida ett offentligt ingripande enligt denna artikel är nödvändigt och proportionellt och en bedömning av framstegen med att uppnå en effektiv konkurrens mellan leverantörer och en övergång till marknadsbaserade priser. De medlemsstater som tillämpar reglerade priser i enlighet med punkt 6 ska rapportera om huruvida villkoren i punkt 7 uppfylls, inbegripet om leverantörer som är skyldiga att tillämpa sådana ingripanden uppfyller kraven, samt om de reglerade prisernas inverkan på dessa leverantörers finanser.

10. Kommissionen ska se över genomförandet av denna artikel i syfte att uppnå marknadsbaserade slutkundspriser för naturgas och lägga fram en rapport till Europaparlamentet och rådet. Rapporten ska när så är lämpligt inbegripa en bedömning av dessa åtgärders konsekvenser för framstegen med att uppnå unionens klimatneutralitetsmål och de andra energi- och klimatmålen. Den får kombineras med den rapport som avses i artikel 5.10 i direktiv (EU) 2019/944 om genomförandet av den artikeln. Rapporten ska vid behov läggas fram tillsammans med eller följas av ett lagstiftningsförslag. Ett sådant lagstiftningsförslag får innehålla ett slutdatum för reglerade priser.

Artikel 5

Tillgång till ekonomiskt överkomlig energi under en naturgaspriskris

1. På ett förslag av kommissionen får rådet, genom ett genomförandebeslut, tillkännage en regional eller unionsomfattande naturgaspriskris om följande villkor är uppfyllda:

- a) Förekomsten av mycket höga genomsnittspriser på grossistmarknaderna för naturgas minst två och en halv gång det genomsnittliga priset under de föregående fem åren, och minst 180 EUR/MWh, vilket förväntas fortsätta i minst sex månader, förutsatt att beräkningen av genomsnittspriset under de föregående fem åren inte tar hänsyn till de perioder då en regional eller unionsomfattande naturgaspriskris tillkännagetts.
- b) Kraftiga ökning av slutkundspriserna på naturgas på i storleksordningen 70 % som förväntas fortsätta i minst tre månader.

2. Det genomförandebeslut som avses i punkt 1 ska ange dess giltighetstid, som får vara upp till ett år. Denna period får förlängas i enlighet med förfarandet i punkt 8 för på varandra följande perioder på upp till ett år.

3. Tillkännagivandet av en regional eller unionsomfattande naturgaspriskris enligt punkt 1 ska säkerställa rättvis konkurrens och handel i alla medlemsstater som berörs av genomförandebeslutet så att den inre marknaden inte snedvrids på ett otillbörligt sätt.

4. Om villkoren i punkt 1 är uppfyllda ska kommissionen lägga fram ett förslag om att tillkänna en regional eller unionsomfattande naturgaspriskris som ska inbegripa den föreslagna giltighetstiden för genomförandebeslutet.

5. Rådet får med kvalificerad majoritet ändra ett förslag från kommissionen som lagts fram enligt punkt 4 eller 8.

6. Om rådet har antagit ett genomförandebeslut enligt punkt 1 i denna artikel får medlemsstaterna, under giltighetstiden för det beslutet, tillämpa tillfälliga riktade offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas till små och medelstora företag, hushållskunder och grundläggande samhällstjänster enligt definitionen i artikel 2.4 i förordning (EU) 2017/1938. Sådana offentliga ingripanden ska

a) begränsas till högst 70 % av förmånstagarens förbrukning under samma period föregående år och bibehålla ett incitament för att minska efterfrågan,

b) uppfylla de villkor som anges i artikel 4.4 och 4.7,

c) i förekommande fall, uppfylla de villkor som anges i punkt 7,

d) utformas för att minimera negativ fragmentering på den inre marknaden.

7. Om rådet har antagit ett genomförandebeslut enligt punkt 1 i denna artikel får medlemsstaterna under beslutets giltighetstid, genom undantag från artikel 4.7 c, vid tillämpning av riktade offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas enligt artikel 4.6 eller punkt 6 i den här artikeln, undantagsvis och tillfälligt fastställa ett pris för leverans av naturgas som understiger kostnaden, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:

a) Det pris som fastställts för hushållskunder gäller endast högst 80 % av hushållens medianförbrukning och behåller ett incitament för minskad efterfrågan.

b) Det förekommer ingen diskriminering mellan leverantörer.

c) Leverantörerna får ersättning för leveranser under kostnadsnivån på ett transparent och icke-diskriminerande sätt.

d) Alla leverantörer har rätt att erbjuda ett pris för leverans av naturgas som ligger under kostnaden på samma grunder.

e) De föreslagna åtgärderna snedvrider inte den inre marknaden för naturgas.

8. I god tid före utgången av den giltighetstid som anges enligt punkt 2 ska kommissionen bedöma om villkoren i punkt 1 fortfarande är uppfyllda. Om kommissionen anser att villkoren i punkt 1 fortfarande är uppfyllda ska den till rådet översända ett förslag om förlängning av giltighetstiden för ett genomförandebeslut som antagits enligt punkt 1. Om rådet beslutar att förlänga giltighetstiden ska punkterna 6 och 7 tillämpas under denna förlängda period.

Kommissionen ska fortlöpande bedöma och övervaka konsekvenserna av åtgärder som antagits enligt denna artikel och regelbundet offentliggöra resultaten av sådana bedömningar.

Artikel 6

Skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster

1. Medlemsstaterna ska, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, säkerställa att naturgasföretag och vätgasföretag drivs i enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå konkurrensutsatta, säkra och miljömässigt hållbara marknader för naturgas och vätgas. Medlemsstaterna får inte göra någon diskriminerande åtskillnad mellan dessa företag när det gäller deras rättigheter eller skyldigheter.

2. Medlemsstaterna får med beaktande fullt ut av tillämpliga bestämmelser i EUF-fördraget, särskilt artikel 106 i detta, för att tillgodose det allmänna ekonomiska intresset ålägga naturgas- och vätgasföretag skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, vilka kan avse tillförlitlighet, inbegripet försörjningstrygghet, leveransernas regelbundenhet och kvalitet samt miljöskydd, inbegripet energieffektivitet, energi från förnybara energikällor och klimatskydd samt priset för leveranser av naturgas. Dessa skyldigheter ska vara klart definierade, transparenta, icke-diskriminerande och kontrollerbara samt garantera att naturgasföretag och vätgasföretag i unionen kan nå ut till nationella konsumenter på lika villkor. Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster som gäller offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av naturgas ska uppfylla kraven i artiklarna 4 och 5 i detta direktiv.
3. Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster i samband med försörjningstrygghet för gas ska säkerställa att naturgasföretagen uppfyller försörjningsnormen för gas enligt artikel 6 i förordning (EU) 2017/1938 och ska överensstämma med resultaten av de nationella riskbedömningar som genomförs i enlighet med artikel 7.3 i den förordningen, enligt den närmare beskrivningen i de förebyggande åtgärdsplaner som utarbetas i enlighet med artikel 9.1 c, d och k i den förordningen. Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster som går utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa överensstämmelse med artikel 6 i förordning (EU) 2017/1938 ska uppfylla de kriterier som anges i artikel 8.1 i den förordningen.
4. Om en medlemsstat beviljar ekonomisk ersättning eller annan form av ersättning för fullgörandet av skyldigheterna enligt denna artikel, ska detta ske på ett icke-diskriminerande och transparent sätt.
5. Medlemsstaterna ska när de har införlivat detta direktiv informera kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att fullgöra skyldigheterna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, inklusive konsument- och miljöskyddsåtgärder, och om åtgärdernas eventuella inverkan på nationell och internationell konkurrens, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller inte. De ska därefter vartannat år underrätta kommissionen om eventuella ändringar av dessa åtgärder, oavsett om åtgärderna kräver undantag från direktivet eller inte.
6. När medlemsstaterna inför skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster enligt punkt 2 ska de samråda med berörda intressenter i ett tidigt skede och på ett öppet, inkluderande och transparent sätt. Alla officiella handlingar med anknytning till samråden och handlingar som används för utarbetandet av skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster ska offentliggöras, under bevarande av konfidentialiteten för kommersiellt känsliga uppgifter och dataskyddet.

Artikel 7

Främjande av regionalt samarbete och regional integrering

1. Medlemsstaterna liksom tillsynsmyndigheterna ska samarbeta med varandra i syfte att integrera sina inhemska marknader på en eller flera regionala nivåer mot skapandet av regionala marknader, om medlemsstaterna eller deras tillsynsmyndigheter beslutar om detta, och ytterligare mot skapandet av en helt liberaliserad inre marknad. I synnerhet ska medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna föreskrivit detta, tillsynsmyndigheterna främja och underlätta regionalt samarbete mellan de systemansvariga för överföringssystem för naturgas och operatörer av överföringsnät för vätgas, bland annat när det gäller gränsöverskridande frågor och avveckling av tillgångar, för att säkerställa en kostnadseffektiv utfasning av fossila bränslen i enlighet med unionens klimatneutralitetsmål och skapa konkurrensutsatta inre marknader för naturgas och vätgas, verka för att lagar, föreskrifter och tekniska ramar är konsekventa och underlätta integreringen av de isolerade system som bildar så kallade naturgasöar, som fortfarande existerar i unionen. Det geografiska område som omfattas av detta regionala samarbete ska omfatta samarbete inom geografiska områden i enlighet med artikel 31.3 i förordning (EU) 2024/1789. Detta samarbete får omfatta andra geografiska områden. Om kommissionen anser att reglerna på unionsnivå är relevanta för den regionala integreringen av marknader för naturgas och vätgas ska den ge lämplig icke-bindande vägledning med beaktande av dessa marknaders särdrag och inverkan på angränsande marknader.
2. Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) ska samarbeta med tillsynsmyndigheterna och de systemansvariga för överföringssystem samt med operatörer av överföringsnät för vätgas för att säkerställa att de olika regionernas regelverk är förenliga, mellan och inom regioner, med målet att skapa konkurrensutsatta inre marknader för naturgas och vätgas. Om Acer anser att det krävs bindande regler för ett sådant samarbete ska den utfärda lämpliga rekommendationer.
3. Om vertikalt integrerade systemansvariga för överföringssystem deltar i ett samriskföretag som bildats i syfte att genomföra samarbetet, ska samriskföretaget upprätta och genomföra en övervakningsplan med åtgärder som ska vidtas för att säkerställa att diskriminerande och konkurrensbegränsande beteende förhindras. I övervakningsplanen ska det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att uppfylla målet att utesluta diskriminering och beteende som motverkar

konkurrens. Planen ska godkännas av Acer. De övervakningsansvariga hos de vertikalt integrerade systemansvariga för överföringssystemen ska oberoende av andra kontrollera att planen följs.

Artikel 8

Tillståndsförfarande

1. När det krävs tillstånd, såsom licens, tillståndskoncession, samtycke eller godkännande, för uppförande eller drift av naturgasanläggningar, anläggningar för vätgasproduktion och infrastruktur för vätgassystem, ska medlemsstaterna eller den behöriga myndighet som de utser bevilja tillstånd att anlägga eller driva sådana anläggningar, sådan infrastruktur och sådana rörledningar eller tillhörande utrustning inom sitt territorium i enlighet med punkterna 2–11. Medlemsstaterna eller av dem utsedd behörig myndighet får också, på samma villkor, bevilja tillstånd att leverera naturgas och vätgas och bevilja tillstånd för grossister.

2. Om medlemsstaterna har ett tillståndssystem ska de fastställa objektiva och icke-diskriminerande kriterier och transparenta förfaranden, som ska uppfyllas om ett företag ansöker om tillstånd att leverera naturgas och vätgas eller uppföra eller driva naturgasanläggningar, anläggningar för vätgasproduktion eller infrastruktur för vätgassystem. Kriterierna och förfarandena för att bevilja tillstånd ska offentliggöras. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillståndsförfaranden för sådana anläggningar, sådan infrastruktur och sådana rörledningar eller tillhörande utrustning vid behov beaktar projektets betydelse för de inre marknaderna för naturgas och vätgas. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillståndssystemet för infrastruktur för vätgassystem är förenligt med de nätutvecklingsplaner för överförings- och distributionsnät för vätgas som antagits enligt artiklarna 55 och 56.

3. När det gäller naturgasleverantörer får medlemsstaterna bedöma de sökandes ekonomiska styrka och tekniska kapacitet som kriterier för tillstånd. Dessa kriterier ska vara fullt ut transparenta och icke-diskriminerande.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att eventuella nationella regler för det tillståndsförfarande som avses i denna artikel är proportionella och nödvändiga och bidrar till genomförandet av de allmänna reglerna för organisation av marknaderna för naturgas och vätgas och tillträde till infrastruktur, till principen om energieffektivitet först, till uppnåendet av unionens klimat- och energimål och till genomförandet av medlemsstaternas integrerade nationella energi- och klimatplaner samt deras långsiktiga strategier som antagits enligt förordning (EU) 2018/1999.

5. Tillståndsförfarandena för de verksamheter som avses i punkt 1 får inte överstiga två år, inbegripet alla relevanta förfaranden som används av de behöriga myndigheterna. När det är vederbörligen motiverat på grund av extraordinära omständigheter, får den perioden på två år förlängas med upp till ett år.

6. Medlemsstaterna ska bedöma vilka nationella lagstiftningsåtgärder och andra nationella åtgärder som krävs för att effektivisera tillståndsförfaranden, inbegripet och utan att hindra eventuella steg i förfarandet för miljökonsekvensbedömning och offentliga samråd. Medlemsstaterna ska rapportera till kommissionen om resultaten av en sådan bedömning som en del av deras integrerade nationella energi- och klimatplaner som avses i artikel 3 i förordning (EU) 2018/1999, och i enlighet med det förfarande som anges i artiklarna 7–12 i den förordningen, och som en del av deras integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter i enlighet med artikel 17 i den förordningen.

7. De tidsfrister som fastställs i punkt 5 i denna artikel ska gälla utan att det påverkar skyldigheter enligt tillämplig unionsrätt på miljö- och energiområdet, inbegripet direktiv (EU) 2018/2001, rättsliga överklaganden, rättsmedel eller andra domstolsförfaranden och alternativa tvistlösningsmekanismer, inklusive förfaranden för klagomål, utomrättsliga överklaganden och korrigerande åtgärder, och får förlängas med en period som motsvarar dessa förfarandens längd.

8. Medlemsstaterna ska inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter. Kontaktpunkterna ska på begäran av en sökande och kostnadsfritt vägleda sökanden och underlätta hela tillståndsförfarandet för de verksamheter som avses i punkt 1, fram till dess att de ansvariga myndigheterna har fattat beslut i slutet av förfarandet. Den sökande ska inte behöva kontakta mer än en kontaktpunkt under hela processen.

9. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillstånd enligt nationell rätt för uppförande och drift av systeminfrastruktur för naturgas också är tillämpliga på infrastruktur för vätgassystem. Detta påverkar inte medlemsstaternas rätt att återkalla dessa tillstånd om vätgasinstrukturen inte uppfyller de tekniska säkerhetsregler för infrastruktur för vätgassystem som fastställs i unionsrätten eller nationell rätt.

10. Medlemsstaterna ska säkerställa att befintliga markanvändningsrättigheter för uppförande och drift av naturgasrörledningar och andra nättillgångar även ska tillämpas på rörledningar och andra nättillgångar för transport av vätgas.
11. Vid överlåtelse av äganderätten till infrastruktur inom samma företag för att uppfylla kraven i artikel 69, ska tillstånden och markanvändningsrättigheterna för den infrastrukturen också överlåtas till den nya ägaren.
12. Medlemsstaterna ska säkerställa att skälen för avslag på ansökan om tillstånd är objektiva och icke-diskriminerande och att de meddelas den sökande. Skälen för sådana avslag ska meddelas kommissionen för kännedom. Medlemsstaterna ska införa ett förfarande som ger den sökande möjlighet att överklaga ett avslag.
13. För att kunna utveckla områden som nyligen har börjat bli försörjda, och för effektiv drift i allmänhet och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 34, får medlemsstaterna avslå en ansökan om ytterligare tillstånd att anlägga och driva rörledningssystem för distribution av naturgas inom något visst område, efter det att sådana ledningssystem har byggts eller tillstånd för att bygga dem har beviljats inom detta område och om befintlig eller föreslagen kapacitet inte är mättad.
14. Medlemsstaterna ska avslå en ansökan om tillstånd att uppföra och driva en infrastruktur för överföring eller distribution av naturgas i områden där nätutvecklingsplanen enligt artikel 55 föreskriver en avveckling av överförings-systemet eller relevanta delar av detta eller där en avvecklingsplan för distributionsnätet har godkänts i enlighet med artikel 57.
15. Om ett tillstånd i den mening som avses i punkt 1 i denna artikel omfattas av tillämpningsområdet för artiklarna 15 och 15b–17 i direktiv (EU) 2018/2001 ska endast de bestämmelserna tillämpas.

Artikel 9

Certifiering av förnybar gas och koldioxidsnäla bränslen

1. Förnybar gas ska certifieras i enlighet med artiklarna 29, 29a och 30 i direktiv (EU) 2018/2001. Koldioxidsnäla bränslen ska certifieras i enlighet med denna artikel.
2. För att säkerställa att de minskade växthusgasutsläppen genom användning av koldioxidsnäla bränslen uppgår till minst 70 %, ska medlemsstaterna kräva att de ekonomiska aktörerna visar att det tröskelvärde och de krav som fastställs genom den metod som avses i punkt 5 i denna artikel har uppfyllts. För detta ändamål ska de kräva att de ekonomiska aktörerna använder ett massbalanssystem i linje med artikel 30.1 och 30.2 i direktiv (EU) 2018/2001.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de ekonomiska aktörerna lämnar tillförlitlig information om efterlevnaden av det tröskelvärde för minskade växthusgasutsläpp på 70 % som avses i punkt 2 och den metod för minskade växthusgasutsläpp som avses i punkt 5, och att de ekonomiska aktörerna på begäran ger den berörda medlemsstaten tillgång till de uppgifter som använts för att tillhandahålla den informationen. Medlemsstaterna ska kräva att de ekonomiska aktörerna inför en lämplig standard för oberoende granskning av den information som lämnas och att de lägger fram bevis på att detta har gjorts. Vid granskningen ska det kontrolleras att de system som de ekonomiska aktörerna använder är korrekta, tillförlitliga och skyddade mot bedrägeri.
4. De skyldigheter som fastställs i punkt 2 ska gälla oavsett om koldioxidsnäla bränslen produceras inom unionen eller importerats. Information om geografiskt ursprung och typ av bränsleråvara när det gäller koldioxidsnäla bränslen eller koldioxidsnäla vätgas för respektive bränsleleverantör ska göras tillgänglig för konsumenterna på systemansvarigas, operatörers, leverantörers eller berörda behöriga myndigheters webbplatser och ska uppdateras årligen.
5. Senast den 5 augusti 2025 ska kommissionen anta delegerade akter i enlighet med artikel 90 för att komplettera detta direktiv genom att specificera metoden för att bedöma minskningen av växthusgasutsläpp från koldioxidsnäla bränslen. Den metoden ska säkerställa att kredit för utsläpp som undvikits inte ges för avskiljning av koldioxid från fossila energikällor för vilken en utsläppskredit redan erhållits enligt andra rättsliga bestämmelser och ska omfatta växthusgasutsläppens livscykel och ta hänsyn till indirekta utsläpp till följd av avledning av oelastiska insatsvaror. Den metoden ska vara förenlig med metoden för att bedöma minskningen av växthusgasutsläpp från förnybara flytande och gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung och från återvunna kolbaserade bränslen, inbegripet behandlingen av utsläpp på grund av vätgasläckage, och ta hänsyn till metanutsläpp i tidigare led och faktiska nivåer för koldioxidavskiljning.

6. När så är lämpligt ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet med en utvärdering av vätgasläckaget som inbegriper miljö- och klimatrisker, tekniska särdrag och adekvata maximinivåer för vätgasläckage. På grundval av den rapporten ska kommissionen vid behov lägga fram ett lagstiftningsförslag om införande av åtgärder som minimerar eventuella risker i fråga om vätgasläckage och fastställa maximinivåer för vätgasläckage samt inrätta efterlevnadsmekanismer. Relevanta maximinivåer för vätgasläckage ska ingå i den metod som avses i punkt 5.

7. Kommissionen får anta beslut om erkännande av att frivilliga nationella eller internationella system med normer för produktion av koldioxidsnåla bränslen eller koldioxidsnål vätgas tillhandahåller korrekta uppgifter om minskade växthusgasutsläpp enligt denna artikel och är förenliga med den metod som avses i punkt 5 i denna artikel. Kommissionen ska anta sådana beslut endast om systemet i fråga uppfyller lämpliga normer för tillförlitlighet, transparens och oberoende revision i enlighet med kraven i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/996⁽⁴²⁾ för certifiering av förnybara bränslen.

8. Om en ekonomisk aktör lägger fram bevis eller uppgifter som erhållits i enlighet med ett system som godkänts enligt punkt 7, får en medlemsstat inte kräva att den ekonomiska aktören lägger fram ytterligare bevis på uppfyllande av de kriterier avseende vilka systemet har godkänts av kommissionen.

9. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska övervaka den verksamhet som bedrivs av certifieringsorgan som utför oberoende granskning inom ramen för ett frivilligt system. Certifieringsorgan ska på begäran av behöriga myndigheter lämna all relevant information som krävs för att övervaka granskningen, inklusive exakt datum, tidpunkt och plats för granskningar. Om medlemsstaterna upptäcker problem med bristande förenlighet ska de utan dröjsmål informera det frivilliga systemet.

10. På begäran av en medlemsstat, vilken kan baseras på en begäran från en ekonomisk aktör, ska kommissionen utifrån alla tillgängliga bevis undersöka huruvida de kriterier för minskade växthusgasutsläpp som anges i denna artikel, kraven enligt den metod som utvecklats i linje med punkt 5 i denna artikel och de tröskelvärden för minskade växthusgasutsläpp som anges i artikel 2.11, 2.12 och 2.13 har uppfyllts. Inom sex månader från mottagandet av en sådan begäran ska kommissionen besluta om den berörda medlemsstaten får

- a) godta de bevis som redan lämnats för att visa att kriterierna för minskade växthusgasutsläpp för koldioxidsnåla bränslen är uppfyllda, eller
- b) kräva, genom undantag från punkt 8, att leverantörer av källan till koldioxidsnåla bränslen lämnar ytterligare bevis på att de uppfyller kriterierna för minskade växthusgasutsläpp och tröskelvärdet för minskade växthusgasutsläpp på 70 %.

11. Medlemsstaterna ska kräva att de berörda ekonomiska aktörerna i den unionsdatabas som inrättats enligt artikel 31a.1 i direktiv (EU) 2018/2001, eller i de nationella databaser som är kopplade till den unionsdatabasen, i enlighet med artikel 31a.2 i det direktivet för in information om utförda transaktioner och hållbarhetsegenskaper hos förnybar gas och koldioxidsnåla bränslen i linje med kraven för förnybara bränslen i artikel 31a i det direktivet. Om ursprungsgarantier har utfärdats för produktion av ett parti koldioxidsnål gas ska de omfattas av samma regler som de som anges i den artikeln för ursprungsgarantier som utfärdas för produktion av förnybar gas.

12. Kommissionen ska genom genomförandeakter anta beslut om erkännande enligt punkt 7 i denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 91.3. Sådana beslut ska ha en begränsad giltighetstid på högst fem år.

Artikel 10

Tekniska regler

1. Medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna föreskrivit detta, tillsynsmyndigheterna ska säkerställa att tekniska säkerhetskriterier fastställs och att det utarbetas och offentliggörs tekniska regler, i vilka de lägsta tekniska konstruktions- och driftkraven för anslutning till systemet av LNG-anläggningar, lagringsanläggningar för naturgas, andra överförings- eller distributionssystem eller direktledning och till vätgassystemet fastställs. Dessa tekniska regler ska säkerställa att systemen

⁽⁴²⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/996 av den 14 juni 2022 om regler för att verifiera hållbarhet och kriterier för minskade växthusgasutsläpp och kriterier för låg risk för indirekt ändring av markanvändning (EUT L 168, 27.6.2022, s. 1).

är driftskompatibla, och de ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Acer får vid behov utfärda lämpliga rekommendationer för att göra dessa regler förenliga med varandra. Dessa regler ska anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535⁽⁴³⁾.

2. I relevanta fall ska medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna föreskrivit detta, tillsynsmyndigheterna kräva att systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem och operatörer av vätgasnät inom sina territorier offentliggör tekniska regler i enlighet med denna artikel, särskilt vad avser regler för nätanslutning som innefattar krav på gasens kvalitet, luftsättning och tryck. Medlemsstaterna ska även kräva att systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem offentliggör anslutningsavgifter för anslutning av gas från förnybara energikällor baserade på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier.

KAPITEL III

KONSUMENTINFLYTANDE, KONSUMENTSKYDD OCH SLUTKUNDSMARKNADER

Artikel 11

Grundläggande avtalsrättigheter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla slutkunder har rätt att få naturgas och vätgas levererade från en viss leverantör, förutsatt att denne samtycker, oberoende av i vilken medlemsstat leverantören är registrerad och förutsatt att leverantören iakttar tillämpliga regler och kriterier för handel, balans och försörjningstrygghet i enlighet med artikel 8.2. I det avseendet ska medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att administrativa förfaranden inte diskriminerar leverantörer som redan är registrerade i en annan medlemsstat.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av unionsreglerna om konsumentskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU⁽⁴⁴⁾ och rådets direktiv 93/13/EEG⁽⁴⁵⁾, ska medlemsstaterna säkerställa att slutkunder har de rättigheter som föreskrivs i punkterna 3–11 i denna artikel.

3. Slutkunderna ska ha rätt till ett avtal med sin leverantör, som anger

- a) leverantörens namn och kontaktuppgifter, inbegripet adress, e-postadress och jourtelefonnummer till kundtjänst,
- b) de tjänster som tillhandahålls (inbegripet produktens namn och tariffens beteckning), de huvudsakliga egenskaperna för de tjänster som tillhandahålls, kvaliteten på de tjänster som erbjuds och tidpunkten för den ursprungliga inkopplingen,
- c) de underhållstjänster som tillhandahålls,
- d) på vilket sätt aktuell information om alla tillämpliga tariffer, underhållskostnader och kombinerade produkter eller tjänster kan erhållas,
- e) avtalets löptid, villkoren för att förlänga och säga upp avtalet och tjänsterna, inklusive produkter eller tjänster som kombineras med dessa tjänster och huruvida det är tillåtet att säga upp avtalet avgiftsfritt,
- f) villkoren för kompensation och återbetalning om tjänsterna inte håller avtalad kvalitet, inbegripet i händelse av inkorrekt eller försenad fakturering,
- g) tydliga, objektiva, för allmänheten tillgängliga och kontrollerbara åtaganden som tillhandahålls av leverantören, om miljöprestandan, i förekommande fall inbegripet koldioxidutsläpp, lyfts fram som ett viktigt inslag, samt – när det gäller leverans av förnybar gas och koldioxidsnål gas – certifiering av den förnybara gas och koldioxidsnåla gas som levereras i enlighet med artikel 9,

⁽⁴³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1).

⁽⁴⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG (EUT L 304, 22.11.2011, s. 64).

⁽⁴⁵⁾ Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäligena villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 21.4.1993, s. 29).

- h) metoden för att inleda ett tvistlösningsförfarande utanför domstol i enlighet med artikel 25,
- i) information om konsumenträttigheter, inbegripet tydlig och lättbegriplig information om behandlingen av klagomål och om hur och var ett klagomål kan lämnas in samt all den information som avses i denna punkt, som tydligt ska anges på fakturan eller vätgas- eller naturgasföretagets webbplats,
- j) i förekommande fall, information om leverantören och priset på produkter eller tjänster som är kopplade till, eller kombinerade med, leverans av naturgas eller vätgas.

Avtalsvillkoren ska vara skäliga och kända på förhand. Informationen ska under alla omständigheter ges på ett konsumentvänligt, tydligt och otvetydigt språk, innan avtalet ingås eller bekräftas. Om avtal ingås genom en mellanhand ska den information som avses i denna punkt också tillhandahållas innan avtalet ingås. Information om leverantören av produkter eller tjänster, och priset på dessa produkter eller tjänster, som är kopplade till eller kombinerade med leverans av gas ska tillhandahållas innan avtalet ingås.

Slutkunder ska tillhandahållas en enda sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren på ett väl synligt sätt och uttryckt på ett koncist och enkelt språk. Medlemsstaterna ska kräva att leverantören använder gängse terminologi. Kommissionen ska ge icke-bindande vägledning i detta avseende.

4. Slutkunder ska i god tid underrättas om varje avsikt att ändra avtalsvillkoren och ska därvid underrättas om att de har rätt att säga upp avtalet. Leverantörer ska på ett transparent och lättbegripligt sätt underrätta sina slutkunder direkt om varje ändring av leveranspriserna och om skälen och villkoren för detta och ändringens omfattning, senast två veckor eller, när det gäller hushållskunder, en månad innan ändringen träder i kraft. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder har möjlighet att säga upp avtal om de inte godtar de nya avtalsvillkor eller ändringar av leveranspriserna som leverantören meddelat.
5. Leverantörer ska tillhandahålla slutkunder transparent information om tillämpliga priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av tjänster, för naturgas och vätgas, särskilt information om huruvida priset är fast eller rörligt och, i förekommande fall, om förmånserbjudanden och rabatter. Viktig avtalsinformation ska lyftas fram av leverantören.
6. Leverantörer ska erbjuda slutkunder ett brett val av betalningssätt. Dessa betalningssätt får inte medföra diskriminering mellan kunder. Utsatta kunder enligt artikel 26 i detta direktiv och kunder som påverkas av energifattigdom får beviljas förmånligare behandling. Alla skillnader i avgifter relaterade till betalningssätt eller system för förskottsbetalning ska vara objektiva, icke-diskriminerande och proportionella och får inte överstiga betalningsmottagarens direkta kostnader för användningen av ett visst betalningssätt eller system för förskottsbetalning, i enlighet med artikel 62 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366⁽⁴⁶⁾.
7. Hushållskunder som har tillgång till system för förskottsbetalning får inte missgynnas av dessa system.
8. Leverantörer ska erbjuda slutkunder skäliga och transparenta allmänna villkor, som ska tillhandahållas på ett klart och otvetydigt språk och inte får innehålla sådana hinder för kundernas utövande av sina rättigheter som inte följer direkt av avtalet, till exempel att avtalshandlingarna är onödigt omfattande. Kunderna ska skyddas mot oskäliga eller vilseledande försäljningsmetoder.
9. Slutkunder ska ha rätt till en god standard i fråga om sina leverantörers tillhandahållande av tjänster och behandling av klagomål. Leverantörerna ska hantera klagomål på ett enkelt, rättvist och snabbt sätt.
10. Leverantörer ska erbjuda hushållskunder för naturgas tillräcklig information om alternativa åtgärder för att undvika avstängning i tillräckligt god tid före en planerad avstängning. Sådana alternativa åtgärder kan gälla möjligheter till stöd för att undvika avstängning, system för förskottsbetalning, energibesiktningar, energirådgivningstjänster, alternativa betalningsplaner, råd om skuldhantering eller anstånd med avstängning, och de bör inte medföra en extra kostnad för de kunder som står inför en avstängning.
11. Leverantörer ska erbjuda slutkunder en slutavräkning efter varje byte av leverantör senast sex veckor efter det att bytet skett.

⁽⁴⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG (EUT L 337, 23.12.2015, s. 35).

*Artikel 12***Rätt att byta och regler om avgifter för byte**

1. Kunder ska ha rätt att byta leverantör av naturgas och vätgas eller att byta marknadsaktörer för naturgas och vätgas. Medlemsstaterna ska säkerställa att en kund som önskar byta leverantörer eller marknadsaktörer har rätt till ett sådant byte inom kortast möjliga tid och under alla omständigheter inom tre veckor från kundens begäran, förutsatt att avtalsvillkoren följs. Senast den 1 januari 2026 ska den tekniska processen för byte av leverantör eller marknadsaktör ta högst 24 timmar och kunna utföras vilken arbetsdag som helst.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att rätten att byta leverantör eller marknadsaktör beviljas kunderna på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att åtminstone hushållskunder, mikroföretag och småföretag inte debiteras några avgifter för byte i fråga om naturgas och vätgas, inbegripet när leveransen av gas är kopplad till eller kombinerad med andra tjänster eller produkter eller annan utrustning. Medlemsstaterna får dock tillåta leverantörer eller marknadsaktörer att ta ut uppsägningsavgifter för sina kunder som frivilligt säger upp tidsbegränsade avtal om leverans med fast pris innan de förfaller, förutsatt att dessa avgifter
 - a) ingår i ett avtal som kunden frivilligt har ingått, och
 - b) tydligt meddelas kunden innan avtalet ingås.

Sådana avgifter ska vara proportionella och får inte överstiga de direkta ekonomiska förluster som en leverantör eller marknadsaktör drabbas av till följd av att kunden säger upp avtalet. Om det rör sig om kombinerade erbjudanden ska kunderna kunna säga upp enskilda tjänster i ett avtal. Bevisbördan för den direkta ekonomiska förlusten ska läggas på leverantören eller marknadsaktören. Uppsägningsavgifters tillåtlighet ska övervakas av tillsynsmyndigheten eller av en annan behörig nationell myndighet.

4. Hushållskunder för naturgas och vätgas ska ha rätt att delta i system för kollektivt byte. Medlemsstaterna ska undanröja alla rättsliga eller administrativa hinder för kollektiva byten och tillhandahålla en ram som säkerställer att konsumenterna skyddas mot missbruk.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna tillhandahålls information om byte av leverantör i ett användarvänligt format, inbegripet genom de gemensamma kontaktpunkter som avses i artikel 24.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att kunder ges rätt att säga upp sina avtal om leverans av gas med kort varsel.

*Artikel 13***Konsumenträttigheter och konsumentskydd i samband med utfasningen av naturgas**

Om avstängning av nätanvändare enligt artikel 38.6 är tillåten ska medlemsstaterna säkerställa att

- a) de berörda nätanvändarna och andra berörda intressenter, särskilt konsumentorgan, har rådfrågats,
- b) nätanvändarna, slutkunderna och berörda intressenter informeras i tillräckligt god tid i förväg om det planerade datumet, förfarandet för avstängning, vilka steg som planeras och hur tidsplanen ser ut,

- c) slutkunderna får information om och har tillgång till lämplig rådgivning om hållbara uppvärmningsalternativ, samt information om ekonomiskt stöd genom relevanta organ som ska identifieras av nationella myndigheter, inbegripet gemensamma kontaktpunkter som inrättas enligt artiklarna 21 och 22 i direktiv (EU) 2023/1791 och artikel 18 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275⁽⁴⁷⁾, och kontaktpunkter som inrättats eller utsetts enligt artikel 16.3 i direktiv (EU) 2018/2001,
- d) det vid planeringen och genomförandet av utfasningen av naturgas tas vederbörlig hänsyn till de särskilda behoven hos utsatta kunder som avses i artikel 26 och kunder som påverkas av energifattigdom, och att lämpliga åtgärder i tillämpliga fall vidtas i syfte att undanröja de negativa effekterna av utfasningen av naturgas med beaktande av den vägledning som avses i artikel 27, vilka åtgärder får omfatta användning av offentlig finansiering och finansieringsinstrument som inrättats på unionsnivå,
- e) alla finansiella överföringar mellan reglerade tjänster följer reglerna i artikel 5 i förordning (EU) 2024/1789 och det inte förekommer någon diskriminering mellan olika kategorier av kunder och mellan energibärare.

Artikel 14

Jämförelseverktyg för naturgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att åtminstone hushållskunder för naturgas samt mikroföretag och småföretag med en förväntad årsförbrukning som understiger 100 000 kWh har kostnadsfri tillgång till minst ett verktyg som jämför leverantörers erbjudanden, inbegripet kombinerade erbjudanden. Kunderna ska informeras om att sådana verktyg finns tillgängliga i, eller tillsammans med, sina fakturor eller på annat sätt. Sådana verktyg ska åtminstone
 - a) vara oberoende av marknadsaktörer och säkerställa att naturgasföretag ges lika behandling i sökresultat,
 - b) tydligt ange vem som äger verktygen och vilken fysisk eller juridisk person som driver och kontrollerar dem samt innehålla information om hur verktygen finansieras,
 - c) innehålla tydliga och objektiva kriterier som jämförelsen kommer att baseras på, däribland tjänster, och ange dem,
 - d) använda ett klart och otvetydigt språk,
 - e) innehålla korrekt och aktuell information och ange när den senast uppdaterades,
 - f) vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning genom att vara förnimbara, hanterbara, begripliga och robusta,
 - g) tillhandahålla ett ändamålsenligt sätt att rapportera felaktig information i de erbjudanden som offentliggörs,
 - h) göra jämförelser, samtidigt som de personuppgifter som begärs ska begränsas till de uppgifter som är absolut nödvändiga för jämförelserna,
 - i) tydligt ange om priset är fast eller rörligt samt avtalets löptid.

Medlemsstaterna ska säkerställa att åtminstone ett verktyg täcker hela marknaden för naturgas. Om flera verktyg täcker marknaden ska dessa verktyg så fullständigt som möjligt omfatta olika erbjudanden om naturgasavtal som täcker en betydande del av marknaden, och om dessa verktyg inte täcker marknaden helt ska detta tydligt anges innan resultaten visas.

Leverantörerna och de relevanta mellanhanderna ska lämna sina relevanta erbjudanden till minst ett prisjämförelseverktyg som täcker hela marknaden.

Leverantörerna ska säkerställa att den information som lämnas till operatören av jämförelseverktyget är korrekt och aktuell.

⁽⁴⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda (EUT L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

2. Verktøyen får drivas av vilken enhet som helst, däribland privata företag och offentliga myndigheter eller organ.
3. Medlemsstaterna får kräva att sådana jämförelseverktyg som avses i punkt 1 inkluderar jämförelsekriterier som gäller karaktären hos de tjänster som leverantörerna erbjuder, inbegripet priset per enhet, alla avgifter samt information om rabatter och, i tillämpliga fall, miljöprestanda.

Vid fastställandet av dessa kriterier ska medlemsstaterna samråda med berörda intressenter.

4. Medlemsstaterna ska utse en behörig myndighet som ska ansvara för att jämförelseverktyg som uppfyller kraven i punkt 1 ges en förtroendemärkning och för att säkerställa att jämförelseverktyg som fått en sådan förtroendemärkning fortsätter att uppfylla dessa krav. Den behöriga myndigheten ska vara oberoende av alla marknadsaktörer och operatörer av jämförelseverktyg.
5. Det ska vara möjligt att ansöka om en förtroendemärkning som avses i punkt 4, på frivillig och icke-diskriminerande grund, för alla verktyg som jämför erbjudanden från olika marknadsaktörer.
6. Genom undantag från punkterna 4 och 5 får medlemsstaterna välja att inte förtroendemärka jämförelseverktyg, om en offentlig myndighet eller ett offentligt organ tillhandahåller ett jämförelseverktyg som uppfyller kraven i punkt 1.

Artikel 15

Canopus Aktiva kunder på marknaden för naturgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder, särskilt från jordbrukssektorn eller offentliga sektorn, under bibehållande av sina rättigheter som slutkunder enligt detta direktiv har rätt att agera som aktiva kunder utan att omfattas av oproportionella eller diskriminerande tekniska krav, administrativa krav, förfaranden och avgifter samt av nätavgifter som inte avspeglar kostnaderna.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att aktiva kunder
 - a) har rätt att bedriva direkt verksamhet,
 - b) har rätt att sälja egenproducerad förnybar naturgas med hjälp av naturgassystemet,
 - c) har rätt att delta i energieffektivitets- och efterfrågeförflyttningsprogram,
 - d) har rätt att delegera förvaltningen av de installationer som krävs för deras verksamhet till en tredje part, däribland installation, drift, datahantering och underhåll, utan att den tredje parten anses vara en aktiv kund,
 - e) omfattas av kostnadsavspeglade, transparenta och icke-diskriminerande nätavgifter, som säkerställer att de på ett lämpligt och balanserat sätt bidrar till den övergripande kostnadsfördelningen i systemet,
 - f) är ekonomiskt ansvariga för de obalanser de orsakar i naturgassystemet eller att de delegerar sitt balanseringsansvar i enlighet med artikel 3 e i förordning (EU) 2024/1789.
3. Medlemsstaterna får i sin nationella rätt ha olika bestämmelser för enskilda och samverkande aktiva kunder, förutsatt att alla rättigheter och skyldigheter enligt denna artikel tillämpas på alla aktiva kunder. Alla olikheter i behandlingen av samverkande aktiva kunder ska vara proportionella och vederbörligen motiverade.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att aktiva kunder som äger anläggningar för lagring av förnybar gas
 - a) har rätt till nätanslutning inom rimlig tid efter att en begäran om detta gjorts, förutsatt att samtliga nödvändiga villkor är uppfyllda, till exempel i fråga om balanseringsansvar,
 - b) inte är föremål för dubbla avgifter, däribland nätavgifter, för lagrad förnybar gas som finns kvar i deras lokaler,
 - c) inte omfattas av oproportionella licenskrav eller licensavgifter,

d) får tillhandahålla flera tjänster samtidigt, om det är tekniskt möjligt.

Artikel 16

Fakturor och faktureringsinformation

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att fakturor och faktureringsinformation är korrekta, lättbegripliga, tydliga, koncisa, användarvänliga och presenteras på ett sätt som underlättar slutkundernas jämförelser och att de uppfyller minimikraven i bilaga I. På begäran ska slutkunderna få en tydlig och begriplig förklaring av hur fakturan har beräknats, särskilt om fakturorna inte baseras på faktisk förbrukning.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna får alla sina fakturor och all faktureringsinformation utan kostnad.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna kan välja elektroniska fakturor och elektronisk faktureringsinformation och erbjuds flexibla arrangemang för den faktiska betalningen av fakturorna.
4. Om avtalet föreskriver en framtida ändring av produkten eller priset eller en rabatt ska detta anges på fakturan tillsammans med det datum då ändringen träder i kraft.
5. Medlemsstaterna ska samråda med konsumentorgan då de överväger ändringar i kraven på fakturornas innehåll.

Artikel 17

Smarta mätarsystem i naturgassystemet

1. För att komplettera de energieffektivitetsåtgärder som antagits i enlighet med direktiven (EU) 2023/1791 och (EU) 2024/1275 och för att ge slutkunderna större inflytande ska medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna har föreskrivit detta, tillsynsmyndigheterna starkt rekommendera att naturgasföretag optimerar förbrukningen av naturgas, bland annat genom att tillhandahålla energiförvaltningstjänster och införa smarta mätarsystem i enlighet med punkt 2 i denna artikel som är driftskompatibla, i synnerhet med konsumenternas energistyrningssystem och med smarta nät, i enlighet med tillämpliga unionsregler om dataskydd.
2. Medlemsstaterna ska införa smarta mätarsystem på sina territorier först efter en kostnads-nyttanalyt som ska genomföras i enlighet med principerna i bilaga II, som identifierar nettofördelarna för kunderna med att använda smarta mätare och teckna sig för erbjudanden som bygger på smarta mätare. I sin kostnads-nyttanalyt får medlemsstaterna göra separata bedömningar och bedöma konsekvenserna av att införa smarta mätarsystem för olika kategorier av kunder och kundgrupper, såsom hushållskunder, mikroföretag, små och medelstora företag och industrin.
3. Medlemsstater som inför smarta mätarsystem ska anta och offentliggöra funktionella och tekniska minimikrav i enlighet med artikel 19 och bilaga II för de smarta mätarsystem som ska införas på deras territorier. Medlemsstaterna ska säkerställa att dessa smarta mätarsystem är driftskompatibla och att de kan ge uppgifter till konsumenternas energistyrningssystem. I det avseendet ska medlemsstaterna ta vederbörlig hänsyn till relevanta tillgängliga standarder, inbegripet standarder som möjliggör driftskompatibilitet, bästa praxis samt vikten av att det utvecklas smarta nät och utvecklingen av den inre marknaden för naturgas.
4. Medlemsstater som inför smarta mätarsystem ska efter samråd med konsumentorgan och andra relevanta organisationer säkerställa tillhandahållande av tydlig och begriplig information och rådgivning till kunderna om fördelarna med smarta mätare. Den informationen ska åtminstone

a) innehålla råd om hur kundgrupper kan använda sina smarta mätarsystem för att förbättra sin energieffektivitet,

b) tillgodose de särskilda behoven hos kunder som påverkas av energifattigdom eller utsatta kunder som avses i artikel 26 i detta direktiv, såsom personer med syn- eller hörselnedsättning och personer med låg läskunnighet, inbegripet via strategier för engagemang enligt definitionen i artikel 2.55 i direktiv (EU) 2023/1791.

5. Medlemsstater som inför smarta mätersystem ska på ett transparent och icke-diskriminerande sätt säkerställa att slutkunderna bidrar till kostnaderna för införandet, med hänsyn tagen till de långsiktiga fördelarna för hela värdekedjan, inbegripet fördelarna för nätdriften, när de beräknar de nätavgifter som är tillämpliga på eller de avgifter som betalas av kunderna. Medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna har föreskrivit detta, de utsedda behöriga myndigheterna ska regelbundet övervaka detta införande på sina territorier för att se hur kunderna gynnas.
6. Om bedömningen av införandet av smarta mätersystem utfaller negativt enligt den kostnads–nyttoanalys som avses i punkt 2, ska medlemsstaterna säkerställa att denna bedömning revideras med hänsyn till betydande förändringar av de bakomliggande antagandena samt den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen resultaten av sina uppdaterade kostnads–nyttoanalyser så snart de blir tillgängliga.
7. Bestämmelserna i detta direktiv om smarta mätersystem ska tillämpas på framtida installationer och på installationer som ersätter äldre smarta mätare. Smarta mätersystem som redan har installerats eller för vilka ”inledandet av arbetet” ägt rum före den 4 augusti 2024 får fortsätta att vara i drift under sin livstid. Smarta mätersystem som inte uppfyller kraven i artikel 19 och bilaga II får dock inte fortsätta att vara i drift efter den 5 augusti 2036.
8. Vid tillämpning av punkt 7 avses med ”inledandet av arbetet” antingen inledandet av bygg- och anläggningsarbeten som avser investeringen eller det första bindande åtagandet att beställa utrustning eller ett annat åtagande som gör investeringen oåterkallelig, beroende på vilket som inträffar först. Köp av mark och förberedande arbete, till exempel att utverka tillstånd och utföra preliminära genomförbarhetsstudier, ska inte anses ingå i ”inledandet av arbetet”. Vid förvärv avses med ”inledandet av arbetet” tidpunkten för förvärv av de tillgångar som direkt hänför sig till den förvärvade anläggningen.

Artikel 18

Smarta mätersystem i vätgasset

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att smarta mätersystem införs som korrekt kan mäta förbrukningen och tillhandahålla information om den faktiska tidsperioden för användning och som kan överföra och ta emot data för informations-, övervaknings- och kontrolländamål med hjälp av en form av elektronisk kommunikation.
2. Trots vad som sägs i punkt 1 i denna artikel ska en sådan införandeskyldighet åtminstone för hushållskunder vara föremål för en kostnads-nyttoanalys, som ska genomföras i enlighet med principerna i bilaga II.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa tillförlitlighet hos smarta mätersystemen och relevant datakommunikation och slutkundernas integritet, i enlighet med relevant unionsrätt i fråga om data- och integritetsskydd, samt systemens driftskompatibilitet, med beaktande av användningen av lämpliga standarder.
4. Kommissionen ska genom genomförandeakter anta krav på driftskompatibilitet för smarta mätare och förfaranden för att säkerställa, för dem som är berättigade, tillgång till uppgifter från smarta mätersystem. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 91.2.
5. Medlemsstater som inför smarta mätersystem ska på ett transparent och icke-diskriminerande sätt säkerställa att slutkunderna bidrar till kostnaderna för införandet, med hänsyn tagen till de långsiktiga fördelarna för hela värdekedjan, inbegripet för nätdriften, när de beräknar de nätavgifter som är tillämpliga på eller de avgifter som betalas av kunderna. Medlemsstaterna ska regelbundet övervaka detta införande på sina territorier för att se hur kunderna gynnas.
6. Om bedömningen av införandet av smarta mätersystem utfaller negativt enligt den kostnads–nyttoanalys som avses i punkt 2, ska medlemsstaterna säkerställa att denna bedömning regelbundet revideras med hänsyn till betydande förändringar av de bakomliggande antagandena samt den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen resultaten av sina uppdaterade kostnads–nyttoanalyser så snart de blir tillgängliga.

*Artikel 19***Funktioner hos smarta mätarsystem i naturgasset**

Om bedömningen av införandet av smarta mätarsystem utfaller positivt enligt den kostnads–nyttoanalys som avses i artikel 17.2, eller om smarta mätarsystem införs systematiskt efter den 4 augusti 2024, ska medlemsstaterna införa dessa system i enlighet med europeiska standarder, bilaga II och följande krav:

- a) De smarta mätarsystemen mäter korrekt den faktiska naturgasförbrukningen och kan ge slutkunderna information om den faktiska tidsperioden för användning, inklusive validerade historiska förbrukningsuppgifter som på ett enkelt och säkert sätt görs tillgängliga och visualiseras för slutkunderna på begäran och utan extra kostnad, samt ej validerade senast tillgängliga förbrukningsuppgifter som på ett enkelt och säkert sätt görs tillgängliga för slutkunderna utan extra kostnad, genom ett standardiserat gränssnitt eller genom fjärråtkomst, för att stödja automatiserade energieffektivitetsprogram och andra tjänster.
- b) Tillförlitligheten hos de smarta mätarsystemen och datakommunikationen uppfyller relevanta unionsregler om säkerhet, med vederbörligt beaktande av bästa tillgängliga teknik för att säkerställa högsta möjliga nivå av cybersäkerhet, samtidigt som kostnaderna och proportionalitetsprincipen beaktas.
- c) Integriteten för slutkunderna och skyddet av deras uppgifter uppfyller relevanta unionsregler om data- och integritetsskydd.
- d) På begäran av slutkunderna görs uppgifter om deras naturgasförbrukning tillgängliga för dem, i enlighet med de genomförandeakter som antas enligt artikel 23, genom ett standardiserat kommunikationsgränssnitt eller genom fjärråtkomst, eller för en tredje part som agerar på slutkundernas vägnar, i ett lättbegripligt format som ger slutkunderna möjlighet att jämföra erbjudanden på likartade grunder.
- e) Slutkunderna får lämplig rådgivning och information före, eller i samband med, installationen av smarta mätare, särskilt avseende mätarnas fulla potential i fråga om hantering av mätaravläsning och övervakning av energiförbrukningen och avseende insamling och behandling av personuppgifter i enlighet med tillämpliga unionsregler om dataskydd.
- f) Smarta mätarsystem gör det möjligt för slutkunderna att få mätningar och avräkningar med samma tidsupplösning som den kortaste avräkningsperioden på den nationella marknaden.

Vid tillämpning av led d ska slutkunderna ha möjlighet att hämta sina mätaruppgifter eller överföra dem till en annan part utan extra kostnad och i enlighet med sin rätt till dataportabilitet enligt unionsreglerna om dataskydd.

*Artikel 20***Rätt till en smart mätare för naturgas**

1. Om bedömningen av införandet av smarta mätarsystem utfaller negativt enligt den kostnads–nyttoanalys som avses i artikel 17.2 och när smarta mätarsystem inte införs systematiskt, ska medlemsstaterna säkerställa att kunderna på begäran har rätt, samtidigt som de står för de dithörande kostnaderna och enligt rättvisa, rimliga och kostnadseffektiva villkor, till installation eller, i tillämpliga fall, uppgradering av en smart mätare som

- a) när det är tekniskt möjligt, är utrustad med de funktioner som avses i artikel 19 eller med en minimiuppsättning av funktioner som ska fastställas och offentliggöras av medlemsstaterna på nationell nivå i enlighet med bilaga II,
- b) är driftskompatibel med och som kan ombesörja mätarinfrastrukturens önskade anslutning till konsumenternas energistyrningssystem.

2. När en kund begärt installation av en smart mätare i enlighet med punkt 1 ska medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna har föreskrivit detta, den utsedda behöriga myndigheten

- a) säkerställa att erbjudandet till den kund som begärt installation av en smart mätare uttryckligen anger och tydligt beskriver
 - i) de funktioner och den driftskompatibilitet som kan stödjas av den smarta mätaren och de tjänster som kan tillhandahållas, liksom de fördelar som det är realistiskt att uppnå genom innehavet av den smarta mätaren vid den givna tidpunkten,

- ii) dithörande kostnader som ska bäras av kunden,
- b) säkerställa att den smarta mätaren installeras inom rimlig tid, och under alla omständigheter senast fyra månader efter kundens begäran,
- c) regelbundet, och under alla omständigheter minst vartannat år, granska och offentliggöra de dithörande kostnaderna och följa dessa kostnaders utveckling till följd av den tekniska utvecklingen och potentiella uppgraderingar av mätarsystemet.

Artikel 21

Traditionella mätare för naturgas

1. I fall där slutkunderna för naturgas inte har smarta mätare ska medlemsstaterna säkerställa att de förses med individuella mätare av traditionell typ som korrekt mäter deras faktiska förbrukning. Medlemsstaterna får undanta hushållskunder som inte använder naturgas för uppvärmningsändamål från detta krav om införandet av sådana mätare inte är tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt eller proportionellt i förhållande till de potentiella energibesparingarna. Det undantaget får också utvidgas till att omfatta icke-hushållskunder i byggnader där majoriteten av kunderna är hushållskunder som är berättigade till undantag, om införandet inte är tekniskt genomförbart.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna för naturgas enkelt kan läsa av sina traditionella mätare, antingen direkt eller indirekt via ett webbgränssnitt eller via något annat lämpligt gränssnitt.

Artikel 22

Uppgiftshantering

1. Vid fastställandet av regler om hantering och utbyte av uppgifter ska medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna har föreskrivit detta, de utsedda behöriga myndigheterna ange regler för berättigade parter tillgång till slutkunders uppgifter i enlighet med denna artikel och tillämpligt unionsregelverk. Vid tillämpning av detta direktiv ska uppgifter anses inbegripa mätar- och förbrukningsuppgifter samt de uppgifter som krävs för att en kund ska kunna byta leverantör och för andra tjänster.
 2. Medlemsstaterna ska organisera hanteringen av uppgifter för att säkerställa en effektiv och säker tillgång till och ett effektivt och säkert utbyte av uppgifter samt dataskydd och datasäkerhet.
- Oavsett vilken modell för uppgiftshantering som tillämpas i den enskilda medlemsstaten ska de parter som ansvarar för uppgiftshantering ge tillgång till slutkunders uppgifter för varje berättigad part i enlighet med punkt 1. Berättigade parter ska få de begärda uppgifterna till sitt förfogande på ett icke-diskriminerande sätt och samtidigt. Tillgången till uppgifterna ska vara enkel och de relevanta förfarandena för att få tillgång till uppgifterna ska offentliggöras.
3. Reglerna om tillgång till uppgifter och uppgiftslagring vid tillämpning av detta direktiv ska vara förenliga med relevant unionsrätt.

Behandling av personuppgifter inom ramen för detta direktiv ska ske i enlighet med förordning (EU) 2016/679.

4. Medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna har föreskrivit detta, de utsedda behöriga myndigheterna ska godkänna och certifiera, eller i tillämpliga fall övervaka, de parter som ansvarar för uppgiftshantering, för att säkerställa att de uppfyller kraven i detta direktiv.

Utan att det påverkar de arbetsuppgifter för dataskyddsombud som anges i förordning (EU) 2016/679 får medlemsstaterna besluta att kräva att parter som ansvarar för uppgiftshantering utser övervakningsansvariga som ska ansvara för att övervaka genomförandet av åtgärder som vidtas av dessa parter för att säkerställa icke-diskriminerande tillgång till uppgifter och fullgörande av kraven i detta direktiv.

Medlemsstaterna får utse de övervakningsansvariga eller de organ som avses i artikel 46.2 d att fullgöra de skyldigheter som anges i den här punkten.

5. Inga extra kostnader får debiteras slutkunderna för tillgången till deras uppgifter eller för en begäran om att deras uppgifter ska göras tillgängliga.

Medlemsstaterna ska ansvara för fastställandet av relevanta avgifter för de berättigade parternas tillgång till uppgifter.

Medlemsstaterna ska säkerställa att eventuella avgifter som påförs av reglerade enheter som tillhandahåller datatjänster är skäligen och vederbörligen motiverade.

Artikel 23

Driftskompatibilitetskrav och förfaranden för tillgång till uppgifter på marknaden för naturgas

1. För att främja konkurrensen på slutkundsmarknaden för naturgas och undvika onödiga administrativa kostnader för berättigade parter ska medlemsstaterna underlätta full driftskompatibilitet för energitjänster inom unionen.
2. Kommissionen ska genom genomförandeakter anta driftskompatibilitetskrav och icke-diskriminerande och transparenta förfaranden för tillgång till de uppgifter som avses i artikel 22.1. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 91.2.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att naturgasföretagen tillämpar de driftskompatibilitetskrav och förfaranden för tillgång till uppgifter som avses i punkt 2. Dessa krav och förfaranden ska grundas på befintlig nationell praxis.

Artikel 24

Gemensamma kontaktpunkter

Medlemsstaterna ska säkerställa att det inrättas gemensamma kontaktpunkter där alla kunder, inbegripet de som inte har tillgång till internet, kan få tillgång till all nödvändig information om sina rättigheter, certifierade jämförelseverktyg, tillgängliga stödåtgärder, inbegripet sådana som riktar sig till utsatta kunder som avses i artikel 26 i detta direktiv, tillämplig rätt och tillgängliga mekanismer för tvistlösning utanför domstol i händelse av en tvist. Sådana gemensamma kontaktpunkter får utgöra en del av allmänna konsumentupplysningsställen och kan vara samma enheter som de gemensamma kontaktpunkter för el som avses i artikel 25 i direktiv (EU) 2019/944 eller kontaktpunkter som inrättats enligt artikel 16.3 i direktiv (EU) 2018/2001 och gemensamma kontaktpunkter som inrättats enligt artiklarna 21 och 22 i direktiv (EU) 2023/1791 och artikel 18 i direktiv (EU) 2024/1275. Medlemsstaterna ska verka för anpassning mellan de gemensamma kontaktpunkter som inrättas enligt detta direktiv och de organ som inrättas enligt de unionsrättsakterna.

Artikel 25

Tvistlösning utanför domstol

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder har tillgång till enkla, rättvisa, rimliga, transparenta, oberoende, kostnadseffektiva och ändamålsenliga mekanismer för tvistlösning utanför domstol för att lösa tvister som gäller rättigheter och skyldigheter enligt detta direktiv, genom en oberoende mekanism såsom en energiombudsman eller ett konsumentorgan eller genom en tillsynsmyndighet. Om slutkunden är en konsument i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU⁽⁴⁸⁾ ska sådana mekanismer för tvistlösning utanför domstol uppfylla kvalitetskraven i det direktivet och ska, om så är motiverat, innehålla system för återbetalning och kompensation.
2. Vid behov ska medlemsstaterna säkerställa att alternativa tvistlösningsorgan samarbetar för att tillhandahålla enkla, rättvisa, transparenta, oberoende, ändamålsenliga och effektiva mekanismer för tvistlösning utanför domstol vid tvister som uppstår rörande produkter eller tjänster som är kopplade till, eller kombinerade med, en produkt eller tjänst som omfattas av detta direktiv.
3. Det ska vara obligatoriskt för naturgasföretag att delta i mekanismer för tvistlösning utanför domstol för hushållskunder, om inte den berörda medlemsstaten visar för kommissionen att andra mekanismer är lika ändamålsenliga.

⁽⁴⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (direktivet om alternativ tvistlösning) (EUT L 165, 18.6.2013, s. 63).

4. Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 2013/11/EU ska medlemsstaterna bedöma hur de mekanismer för tvistlösning utanför domstol som avses i denna artikel fungerar.

Artikel 26

Skydd för utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom

1. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutkunder och ska särskilt säkerställa att utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom får tillräckligt skydd. Varje medlemsstat ska härvidlag definiera begreppet utsatta kunder, som kan hänvisa till energifattigdom. Definitionen av utsatta kunder ska vara förenlig med begreppet utsatt kund såsom det definieras av en medlemsstat enligt artikel 28 i direktiv (EU) 2019/944.

2. Medlemsstaterna ska i synnerhet vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutkunder i avlägsna områden som är anslutna till naturgas- eller vätgassystem. Medlemsstaterna ska säkerställa en hög konsumentskydds nivå, särskilt avseende transparens i fråga om avtalsvillkor, och konkurrenskraftiga, transparenta och icke-diskriminerande priser, allmän information och mekanismer för tvistlösning.

Artikel 27

Energifattigdom och avveckling av distributionsnät för naturgas

Kommissionen ska, under planeringen och utförandet av utfasningen av naturgas eller när distributionsnät för naturgas avvecklas, tillhandahålla vägledning om skydd för utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom, i synnerhet för att säkerställa att vederbörlig hänsyn tas till sådana kunders särskilda behov i enlighet med artikel 13.1 d.

Artikel 28

Skydd mot avstängning

1. Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att förhindra avstängning av utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom. Med avseende på utsatta kunder ska dessa åtgärder omfattas av artikel 26.

När medlemsstaterna anmäler sina införlivandeåtgärder för detta direktiv till kommissionen ska de förklara förhållandet mellan första stycket och motsvarande delar av de nationella instrumenten för införlivande.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer inte säger upp avtal med, eller stänger av, kunder på grunder beträffande vilka den berörda leverantören hanterar ett klagomål i enlighet med artikel 11.9 eller vilka är föremål för tvistlösning utanför domstol i enlighet med artikel 25, utan att det påverkar parternas avtalsenliga rättigheter och skyldigheter. Medlemsstaterna får vidta lämpliga åtgärder för att undvika förfarandemissbruk.

3. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder så att kunderna ska kunna undvika avstängning, och åtgärderna kan innefatta följande:

a) Verka för frivilliga koder för leverantörer och kunder som syftar till att förhindra och hantera situationer med kunder som har förfallna skulder i form av hjälp till kunder att hantera sin energianvändning och sina energikostnader, inbegripet att flagga ovanligt höga energitoppar eller ovanligt hög energianvändning, erbjuda lämpliga flexibla betalningsplaner, skuldrådgivningsåtgärder, förbättrad kommunikation med kunder och stödorgan.

b) Verka för utbildning och medvetenhet hos kunderna om deras rättigheter och om skuldhantering.

c) Tillgång till finansiering, kuponger eller subventioner till stöd för att betala räkningar.

*Artikel 29***Sistahandsleverantör**

1. Medlemsstaterna ska fastställa ett system med sistahandsleverantörer eller vidta motsvarande åtgärder för att säkerställa tjänstekontinuitet åtminstone för hushållskunder. Sistahandsleverantörer ska utses i ett rättvis, transparent och icke-diskriminerande förfarande.
2. Slutkunder som överförs till sistahandsleverantörer ska fortsätta att åtnjuta alla sina rättigheter som kunder.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att sistahandsleverantörer omgående meddelar sina villkor till överförda kunder och säkerställer sömlös kontinuitet i tjänsterna för sådana kunder under den period som krävs för att hitta en ny leverantör.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna får information om och uppmuntras att byta till ett marknadsbaserat erbjudande.
5. Medlemsstaterna får kräva att en sistahandsleverantör levererar naturgas till hushållskunder och små och medelstora företag som inte erhåller marknadsbaserade erbjudanden, inbegripet vid tillämpning av artikel 28.3. I sådana fall ska de villkor som anges i artikel 4 tillämpas.

KAPITEL IV

TREDJE PARTS TILLTRÄDE TILL INFRASTRUKTUR

Avsnitt 1

Tillträde till infrastruktur för naturgas*Artikel 30***Tillträde för förnybar gas och koldioxidsnål gas till marknaden**

Medlemsstaterna ska möjliggöra ett tillträde för förnybar gas och koldioxidsnål gas till marknaden och infrastrukturen, oavsett om anläggningarna för produktion av förnybar gas och koldioxidsnål gas är anslutna till distributions- eller överföringsnät, med beaktande av antaganden om utvecklingen av produktionen, leveranserna och förbrukningen av naturgas i enlighet med artikel 55.2 f.

*Artikel 31***Tillträde för tredje part till distribution och överföring av naturgas och LNG-terminaler**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionssystem och LNG-anläggningar grundad på offentliggjorda tariffer, som ska gälla för alla kunder, inbegripet leveransföretag, och som ska tillämpas objektivt utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Medlemsstaterna ska säkerställa att dessa tariffer, eller de metoder som använts för att beräkna dem, godkänns av en tillsynsmyndighet innan de träder i kraft i enlighet med artikel 78 samt att tarifferna – och metoderna om endast metoder har godkänts – offentliggörs innan de träder i kraft.
2. Systemansvariga för överföringssystem ska, om det behövs för att de ska kunna utföra sina uppgifter, bland annat avseende gränsöverskridande överföring, ha tillträde till nät som tillhör andra systemansvariga för överföringssystem.
3. Detta direktiv ska inte hindra att långsiktiga avtal för förnybar gas och koldioxidsnål gas ingås i den mån de överensstämmer med unionens konkurrensregler och bidrar till utfasning av fossila bränslen. Inga långsiktiga avtal om leverans av fossil gas utan inslag av koldioxidminskning får ingås med en löptid efter den 31 december 2049.

Artikel 32

Tillträde till tidigare led i rörledningsnät för naturgas

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att naturgasföretag och berättigade kunder, oavsett var de befinner sig, i enlighet med denna artikel kan få tillträde till tidigare led i rörledningsnät, inbegripet anläggningar som ger teknisk service som sammanhänger med sådant tillträde, förutom de delar av sådana nät och anläggningar som används för lokal produktion på den plats på fältet där naturgasen produceras. Åtgärderna ska anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 94.

2. Tillträde enligt punkt 1 ska medges på det sätt som medlemsstaterna har bestämt i enlighet med relevanta rättsliga instrument. Medlemsstaterna ska ha som mål att tillträdet ska vara rättvist och öppet, att en konkurrensutsatt naturgasmarknad uppnås och att varje missbruk av dominerande ställning undviks, varvid tillförlitlighet hos och regelbundenhet i leveranserna, kapacitet som är eller rimligtvis kan bli tillgänglig samt miljöskydd ska beaktas. Följande behov får beaktas:

- a) Behovet av att vägra tillträde där inkompatibiliteten mellan tekniska specifikationer inte på ett rimligt sätt kan övervinnas.
- b) Behovet av att undvika svårigheter som inte på ett rimligt sätt kan övervinnas och som kan inverka menligt på en effektiv, befintlig och planerad framtida kolväteproduktion, inbegripet den vid fält med svag ekonomisk lönsamhet.
- c) Behovet av att ta hänsyn till vederbörligen motiverade rimliga behov av transport och bearbetning av naturgas, som ägaren till eller operatören för de tidigare leden i rörledningsnätet har framfört, och till intressena hos alla andra användare av tidigare led i rörledningsnätet eller relevanta bearbetnings- eller hanteringsanläggningar som kan påverkas.
- d) Behovet av att tillämpa nationella lagar och administrativa förfaranden i överensstämmelse med unionsrätten för beviljande av tillstånd till produktion eller utbyggnad i tidigare led.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tvistlösningsförfaranden inrättas, däribland en myndighet som är oberoende av parterna och har tillgång till all relevant information, så att tvister som rör tillträde till tidigare led i rörledningsnätet kan lösas snabbt, med beaktande av de behov som avses i punkt 2 och det antal parter som kan bli inblandade när det gäller att förhandla om tillträde till sådana nät.

4. Vid gränsöverskridande tvister ska de tvistlösningsförfaranden tillämpas som gäller i den medlemsstat som har jurisdiktion över de tidigare leden i rörledningsnätet till vilka tillträde vägras. Vid gränsöverskridande tvister där flera medlemsstater täcker det berörda nätet ska de berörda medlemsstaterna samråda med varandra i syfte att säkerställa att detta direktiv tillämpas konsekvent. Om ett tidigare led i rörledningsnätet har sin startpunkt i ett tredjeland och är sammankopplat med minst en medlemsstat ska de berörda medlemsstaterna samråda med varandra, och den medlemsstat i vilken den första inmatningspunkten i medlemsstaternas nät är belägen ska samråda med det berörda tredjeland i vilket rörledningsnätet i tidigare led har sin startpunkt, i syfte att säkerställa att detta direktiv, när det gäller det berörda nätet, tillämpas konsekvent inom medlemsstaternas territorium.

Artikel 33

Tillträde till lagring av naturgas

1. Vad gäller organiseringen av tillträdet till lagringsanläggningar för naturgas och lagring av gas i rörledning samt stödtjänster får medlemsstaterna, om detta är tekniskt eller ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunderna, välja att organisera detta tillträde i enlighet med något eller båda av de förfaranden som avses i punkterna 3 och 4. Förfarandena ska användas i enlighet med objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier.

När medlemsstaterna väljer förfarandet för tillträde till lagring av naturgas enligt denna artikel ska de beakta resultaten av de gemensamma och nationella riskbedömningar som genomförts enligt artikel 7 i förordning (EU) 2017/1938.

Tillsynsmyndigheterna ska fastställa och offentliggöra kriterier i enlighet med vilka det ska fastställas vilka regler för tillträde som ska tillämpas för lagringsanläggningar för naturgas och lagring av gas i rörledning. De ska offentliggöra eller ålägga systemansvariga för lagringsanläggningar för naturgas och systemansvariga för överföringssystem att offentliggöra vilka lagringsanläggningar för naturgas eller delar av sådana lagringsanläggningar för naturgas respektive vilken lagring av gas i rörledning som tillhandahålls i enlighet med de olika förfaranden som avses i punkterna 3 och 4.

2. Punkt 1 gäller inte stödtjänster och tillfällig lagring som rör LNG-anläggningar och som krävs för återföringsprocessen och efterföljande tillhandahållande till överföringssystemet.

3. Vid förhandlat tillträde ska tillsynsmyndigheterna vidta nödvändiga åtgärder för att företag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammanlänkade systemet, ska kunna förhandla om tillträde till lagringsanläggningar för naturgas och lagring av gas i rörledning, om detta är tekniskt eller ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla ett effektivt tillträde till systemet samt för organiseringen av tillträdet till andra stödtjänster. Parterna ska vara skyldiga att förhandla om tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster i god anda.

Avtalen om tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster ska förhandlas fram med den berörda systemansvariga för lagringssystemet för naturgas. Tillsynsmyndigheterna ska kräva att de systemansvariga för lagringssystem för naturgas och naturgasföretagen årligen offentliggör sina viktigaste kommersiella villkor för utnyttjandet av lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster.

Vid utarbetandet av dessa villkor ska de systemansvariga för lagringssystem för naturgas samråda med systemanvändarna.

4. Vid reglerat tillträde ska tillsynsmyndigheterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att ge naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammanlänkade systemet, rätt till tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster på grundval av offentliggjorda tariffer eller andra villkor och skyldigheter, när tillträde till lagring och lagring av gas i rörledning är tekniskt eller ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla ett effektivt tillträde till systemet, samt för organiseringen av tillträdet till andra stödtjänster. I samband med utarbetandet av tarifferna eller metoderna för deras fastställande ska tillsynsmyndigheterna samråda med systemanvändarna. Denna rätt till tillträde för berättigade kunder kan ges genom att de får möjlighet att ingå leveransavtal med andra konkurrerande företag än systemets ägare eller den systemansvarige eller ett anknutet företag.

Artikel 34

Direktledningar för naturgas

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att göra det möjligt för

a) naturgasföretag som är etablerade inom deras territorium att leverera till berättigade kunder genom en direktledning, och

b) alla kunder inom deras territorium att få leveranser via en direktledning från naturgasföretag.

2. Om det krävs tillstånd, såsom en licens, ett tillstånd, en koncession, ett samtycke eller ett godkännande, för uppförande eller drift av direktledningar, ska medlemsstaterna eller den behöriga myndigheten som de utser fastställa kriterier för beviljande av tillstånd för uppförande eller drift av sådana ledningar inom sitt territorium. Dessa kriterier ska vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande.

3. Medlemsstaterna får göra tillståndet att uppföra en direktledning avhängigt antingen av att tillträde till systemet har vägrats på grundval av artikel 38, eller av att ett tvistlösningsförfarande enligt artikel 79 har inletts.

Avsnitt 2

Tillträde till vätgasinfrastuktur

Artikel 35

Tillträde för tredje part till vätgasnät

1. Medlemsstaterna ska säkerställa genomförandet av ett system med reglerat tillträde för tredje part till vätgasnät som bygger på offentliggjorda tariffer och som tillämpas objektivt och utan diskriminering mellan användare av vätgasnät.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de tariffer som avses i punkt 1 i denna artikel, eller de metoder som använts för att beräkna dem, godkänns av en tillsynsmyndighet innan de träder i kraft i enlighet med artikel 78 samt att tarifferna – och metoderna om endast dessa har godkänts – offentliggörs innan de träder i kraft.
3. Operatörer av vätgasnät ska, om det behövs för att de ska kunna utföra sina uppgifter, inbegripet i fråga om gränsöverskridande vätgastransport, ha tillträde till nät som tillhör andra operatörer av vätgasnät.
4. Till och med den 31 december 2032 får en medlemsstat besluta att inte tillämpa punkt 1. I ett sådant fall ska medlemsstaten säkerställa genomförandet av ett system med förhandlat tillträde för tredje part till vätgasnät i enlighet med objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier. Tillsynsmyndigheterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att användare av vätgasnät ska kunna förhandla om tillträde till vätgasnät och för att säkerställa att parterna är skyldiga att förhandla om tillträde till vätgasnät i god anda.
5. Om förhandlat tillträde enligt punkt 4 används ska tillsynsmyndigheterna ge användare av vätgasnät vägledning om hur förhandlade tariffer påverkas när reglerat tillträde för tredje part införs.

Artikel 36

Tillträde för tredje part till vätgasterminaler

1. Medlemsstaterna ska säkerställa genomförandet av ett system för tredje parts tillträde till vätgasterminaler på grundval av förhandlat tillträde och på ett objektivt, transparent och icke-diskriminerande sätt, varigenom tillsynsmyndigheterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att användare av vätgasterminaler ska kunna förhandla om tillträde till sådana terminaler. Parterna ska vara skyldiga att förhandla om tillträde i god anda.
2. Tillsynsmyndigheterna ska övervaka villkoren för tredje parts tillträde till vätgasterminaler och deras inverkan på marknaderna för vätgas och, när så är nödvändigt för att skydda konkurrensen, vidta åtgärder för att förbättra tillträdet i linje med kriterierna i punkt 1.

Artikel 37

Tillträde till lagring av vätgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa genomförandet av ett system med reglerat tillträde för tredje part till lagring av vätgas och, när det är tekniskt och ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunder, av tillträde till lagring i rörledning, samt för organisering av tillträdet till stödtjänster vilket baseras på offentliggjorda tariffer och tillämpas objektivt och utan diskriminering mellan användare av vätgassystem. Medlemsstaterna ska säkerställa att dessa tariffer, eller de metoder som använts för att beräkna dem, godkänns av tillsynsmyndigheten innan de träder i kraft i enlighet med artikel 78.
2. Till och med den 31 december 2032 får en medlemsstat besluta att inte tillämpa punkt 1. I ett sådant fall ska medlemsstaten säkerställa genomförandet av ett system med förhandlat tillträde för tredje part till lagring av vätgas och, när det är tekniskt och ekonomiskt nödvändigt för att tillhandahålla ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunder, tillträde till lagring i rörledning, samt för organisering av tillträdet till stödtjänster i enlighet med objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier. Tillsynsmyndigheterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att användare av vätgaslagring ska kunna förhandla om tillträde till vätgaslagring och för att säkerställa att parterna är skyldiga att förhandla om tillträde till vätgaslagring i god anda.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att kapacitetsrättigheter som tilldelas före den 5 augusti 2026 inom ramen för ett system med förhandlat tillträde för tredje part enligt punkt 2 ska respekteras fram till sitt slutdatum och att de inte ska påverkas av genomförandet av reglerat tillträde för tredje part enligt punkt 1.

Avsnitt 3

Vägrat tillträde och vägrad anslutning

Artikel 38

Vägrat tillträde och vägrad anslutning

1. Systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem och operatörer av vätgasnät får vägra tillträde eller anslutning till naturgas- eller vätgassystemet på grund av bristande kapacitet eller otillräcklig anslutning.

2. Utan att det påverkar mål på unionsnivå och på nationell nivå för utfasning av fossila bränslen och befintliga krav på en minskning av eller omställning från förbrukning av fossil gas ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att den systemansvariga för överföringssystemet, den systemansvariga för distributionssystemet eller operatörer av vätgasnät som vägrar tillträde eller anslutning till naturgassystemet eller vätgassystemet på grund av bristande kapacitet eller otillräcklig anslutning genomför nödvändiga förbättringar så långt detta är ekonomiskt försvarbart, eller när en potentiell kund är villig att betala för det.

3. Tillträde till systemet för förnybar gas och koldioxidsnål gas får endast vägras med förbehåll för artiklarna 20 och 36 i förordning (EU) 2024/1789.

4. Genom undantag från punkterna 1, 2 och 3 i denna artikel ska medlemsstaterna säkerställa att systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem tillåts vägra tillträde eller anslutning för, eller stänga av, naturgasnätanvändare, särskilt för att säkerställa överensstämmelse med genomförandet av det klimatneutralitetsmål som anges i artikel 2.1 i förordning (EU) 2021/1119, förutsatt att

a) en avveckling av överföringssystemet eller relevanta delar av detta föreskrivs i den nätutvecklingsplan som fastställts enligt artikel 55,

b) den berörda nationella myndigheten har godkänt nätavvecklingsplanen i enlighet med artikel 57.3,

c) den berörda operatören av distributionsnätet, som är undantagen från kravet att lämna in en nätavvecklingsplan i enlighet med artikel 57.5, har informerat den berörda nationella myndigheten om avvecklingen av distributionsnätet eller relevanta delar av det.

5. Medlemsstater som tillåter att nätanvändare vägras tillträde eller anslutning, eller stängs av, enligt punkt 4 i denna artikel ska föreskriva ett regelverk för vägrat tillträde, vägrad anslutning eller avstängning som baseras på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier som fastställs av tillsynsmyndigheten, med beaktande av de intressen som påverkas, de befintliga kraven på en minskning av eller omställning från förbrukning av naturgas och de relevanta lokala värme- och kylplaner som upprättats i enlighet med artikel 25.6 i direktiv (EU) 2023/1791. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att skydda nätanvändarna i enlighet med artikel 13 i detta direktiv när de tillåter avstängning.

6. För en vägran av tillträde eller anslutning och för avstängning enligt denna artikel ska vederbörligen motiverade skäl ges.

KAPITEL V

REGLER FÖR SYSTEMANSVARIGA FÖR ÖVERFÖRINGSSYSTEM, LAGRINGSSYSTEM OCH LNG-ANLÄGGNINGAR FÖR NATURGAS

Artikel 39

Uppgifter som åligger systemansvariga för överföringssystem, lagringssystem eller LNG-anläggningar för naturgas

1. Den som är systemansvarig för överföringssystem, lagringssystem eller LNG-anläggningar för naturgas
 - a) ska på affärsmässiga villkor och med vederbörlig hänsyn till miljön och klimatet och de skyldigheter som anges i förordning (EU) 2024/1787, driva, underhålla, utveckla eller avveckla säkra, tillförlitliga och effektiva överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar för naturgas för att säkra en öppen marknad, samt säkerställa tillräckliga resurser för fullgörandet av skyldigheten att tillhandahålla tjänster,
 - b) får inte diskriminera mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag,
 - c) ska förse övriga systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för lagringssystem för naturgas, systemansvariga för LNG-anläggningar, eller systemansvariga för distributionssystem med den information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas kan ske på ett sätt som är förenligt med säker och effektiv drift av det sammanlänkade systemet,
 - d) ska förse systemanvändarna med den information de behöver för effektivt tillträde till systemet.
2. Varje systemansvarig för överföringssystem ska bygga upp en tillräcklig gränsöverskridande kapacitet för att integrera en europeisk överföringsinfrastruktur för att tillgodose alla ekonomiskt rimliga och tekniskt genomförbara kapacitetsbehov och med hänsyn till en tryggad gasförsörjning.
3. Systemansvariga för överföringssystem ska samarbeta med systemansvariga för distributionssystem för att säkerställa att de marknadsaktörer som är anslutna till nätet faktiskt deltar på slutkunds-, grossist- och balansmarknaderna.
4. Systemansvariga för överföringssystem ska säkerställa en effektiv förvaltning av gaskvaliteten i sina anläggningar i linje med tillämpliga kvalitetsstandarder för gas.
5. De regler om balans i gasöverföringssystemet som fastställs av de systemansvariga för överföringssystemen ska vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande, inklusive regler om de avgifter som tas ut av systemanvändarna för utnyttjande av de systemansvarigas nät för obalanser i energitillförseln. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för de systemansvarigas för överföringssystem tillhandahållande av sådana tjänster ska fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 78.7 och ska offentliggöras.
6. Medlemsstaterna eller, om medlemsstaterna har föreskrivit detta, tillsynsmyndigheterna får begära att den systemansvariga för överföringssystemet uppfyller vissa miniminormer i fråga om underhåll och utbyggnad av överföringssystemet, inbegripet sammanlänkningskapaciteten.
7. Medlemsstaterna får föreskriva att en eller flera av de uppgifter som anges i punkt 1 i denna artikel ska tilldelas en annan systemansvarig för överföringssystem än den som äger överföringssystemet och som skyldigheterna i fråga annars skulle gälla. Den systemansvariga för överföringssystem som tilldelas uppgifterna ska vara certifierad enligt modellen för åtskilt ägande, oberoende systemansvarig eller oberoende systemansvarig för överföring och uppfylla kraven i artikel 60, men ska inte behöva äga det överföringssystem som den ansvarar för.
8. En systemansvarig för överföringssystem som äger överföringssystemet ska uppfylla kraven i kapitel IX och certifieras i enlighet med artikel 71. Detta påverkar inte möjligheten för systemansvariga för överföring som är certifierade enligt modellen för åtskilt ägande, oberoende systemansvarig eller oberoende systemansvarig för överföringssystem att på eget initiativ och under sin tillsyn delegera vissa uppgifter till andra systemansvariga för överföringssystem som är certifierade enligt modellen för åtskilt ägande, oberoende systemansvarig eller oberoende systemansvarig för överföring, om delegeringen av uppgifter inte äventyrar den faktiska och oberoende beslutanderätten för den delegerande systemansvariga för överföringssystem.
9. Systemansvariga för LNG-anläggningar, för överföringssystem och för lagringssystem för naturgas ska samarbeta inom en medlemsstat och regionalt för att säkerställa effektivast möjliga användning av anläggningarnas kapacitet och av synergier mellan dessa anläggningar, med beaktande av systemintegritet och systemdrift och utan att skapa begränsningar vid driften av LNG-anläggningar och lagringsanläggningar för naturgas.

10. Systemansvariga för överföringssystem ska anskaffa den energi de behöver för att kunna utföra sin verksamhet på ett transparent, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Artikel 40

Konfidentiell behandling när det gäller systemansvariga för överföringssystem och ägare till överföringssystem

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 74 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter, ska varje systemansvarig för överföringssystem, lagringssystem eller LNG-anläggningar för naturgas och varje ägare till överföringssystem behandla kommersiellt känsliga uppgifter som erhålls i verksamheten konfidentiellt, och förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt. Om den systemansvariga för överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar för naturgas eller en ägare till överföringssystem ingår i ett vertikalt integrerat företag får denna i synnerhet inte röja några kommersiellt känsliga uppgifter för övriga delar av det vertikalt integrerade företaget utom systemansvariga för överförings- eller distributionssystem eller operatörer av vätgasnät, såvida detta inte är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion. För att efterlevnaden av reglerna om åtskillnad av information ska kunna säkerställas fullt ut, ska medlemsstaterna säkerställa att överföringssystemets ägare, inklusive, när det gäller en systemansvarig med kombinerat ansvar, den systemansvariga för distributionssystemet, och övriga delar av företaget som inte är systemansvariga för överförings- eller distributionssystem eller operatörer av vätgasnät, inte heller har gemensamma funktioner, t.ex. en gemensam juridisk avdelning, med undantag för rent administrativa funktioner eller it-funktioner.
2. Systemansvariga för överföringssystem, lagringssystem eller LNG-anläggningar för naturgas får inte, i samband med anknutna företags försäljning eller köp av naturgas, missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.
3. Information som är nödvändig för en effektiv konkurrens och en välfungerande marknad ska offentliggöras. Denna skyldighet påverkar inte kravet att skydda kommersiellt känsliga uppgifter.

Artikel 41

Beslutsbefogenhet avseende anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas till överföringssystemet

1. Systemansvariga för överföringssystem ska inrätta och offentliggöra transparenta och effektiva förfaranden för icke-diskriminerande anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas i enlighet med den kapacitet som fastställs i den tioåriga nätutvecklingsplan som avses i artikel 55. Dessa förfaranden ska godkännas av tillsynsmyndigheterna. Medlemsstaterna får bevilja produktionsanläggningar för biometan anslutningsföreträde.
2. Systemansvariga för överföringssystem ska inte ha rätt att vägra ekonomiskt rimliga och tekniskt godtagbara ansökningar om anslutning av en ny eller befintlig men ännu inte ansluten produktionsanläggning för förnybar gas och koldioxidsnål gas, förutom på de villkor som anges i artikel 38.
3. För ett snabbt genomförande av nätanslutning för produktion av biometan ska medlemsstaterna sträva efter att säkerställa att den systemansvariga för överföringssystem iakttar rimliga tidsfrister för att bedöma ansökningar om injektion av biometan, lämna ett erbjudande och genomföra anslutningen, under tillsynsmyndigheternas övervakning i enlighet med artikel 78.1 t.

Artikel 42

Beslutsbefogenhet avseende anslutning till överföringssystemet och överföringsnätet för vätgas

1. Systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas ska inrätta och offentliggöra transparenta och effektiva förfaranden och tariffer för icke-diskriminerande anslutning av lagringsanläggningar för naturgas och vätgas, LNG-anläggningar, vätgasterminaler och industrikunder till överföringssystemet och överföringsnätet för vätgas. Dessa förfaranden ska godkännas av tillsynsmyndigheten.
2. Systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas ska inte ha rätt att vägra anslutning av nya lagringsanläggningar för naturgas eller vätgas, LNG-anläggningar, vätgasterminaler och industrikunder på grund av eventuella framtida begränsningar av tillgänglig nätkapacitet eller tillkommande kostnader som uppstår vid nödvändig kapacitetsökning. Systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas ska säkerställa att den nya anslutningen har tillräcklig inmatnings- och uttagskapacitet.

KAPITEL VI

DRIFT AV DISTRIBUTIONSSYSTEM FÖR NATURGAS OCH VÄTGAS

Artikel 43

Utseende av systemansvariga för distributionssystem och operatörer av distributionsnät för vätgas

Medlemsstaterna ska i enlighet med ett transparent förfarande och för en tid som de själva bestämmer med beaktande av ekonomisk effektivitet, energieffektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga de företag som äger eller ansvarar för distributionssystem eller distributionsnät för vätgas att utse en eller flera systemansvariga för distributionssystem eller operatörer av distributionsnät för vätgas, och de ska säkerställa att de systemansvariga och operatörerna handlar i överensstämmelse med artiklarna 44, 46, 47 och 50.

Artikel 44

Uppgifter som åligger systemansvariga för distributionssystem

1. Varje systemansvarig för ett distributionssystem ska säkerställa systemets långsiktiga förmåga att uppfylla rimliga krav på distribution av naturgas i enlighet med artiklarna 55 och 57 i detta direktiv, inbegripet när det gäller injektion av biometan, och på affärsmässiga villkor driva, underhålla och utveckla eller avveckla ett säkert, tillförlitligt och effektivt system inom sitt område, med vederbörlig hänsyn till miljön, de skyldigheter som anges i förordning (EU) 2024/1787 och främjandet av energieffektivitet.
2. Om tillsynsmyndigheterna så beslutar får systemansvariga för distributionssystem ansvara för säkerställandet av en effektiv förvaltning av gaskvaliteten i sina system i linje med tillämpliga kvalitetsstandarder för gas, när det krävs för systemförvaltning till följd av injektion av förnybar gas och koldioxidsnål gas.
3. Den systemansvariga för distributionssystem får inte i något fall diskriminera mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag.
4. Varje systemansvarig för ett distributionssystem ska förse övriga systemansvariga för ett distributions-, överförings- eller lagringssystem för naturgas eller systemansvariga för LNG-anläggning med den information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas sker på ett sätt som är förenligt med en säker och effektiv drift av det sammanlänkade systemet.
5. Varje systemansvarig för distributionssystem ska förse systemanvändare med den information de behöver för effektivt tillträde till och användning av systemet.
6. När de systemansvariga för distributionssystem ansvarar för balans i distributionssystemet ska de av dem fastställda reglerna härför, inklusive regler för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av deras nät, vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för de systemansvarigas för distributionssystem tillhandahållande av sådana tjänster ska fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 78.7 och ska offentliggöras.
7. Systemansvariga för distributionssystem ska samarbeta med systemansvariga för överföringssystem för att säkerställa att de marknadsaktörer som är anslutna till deras infrastruktur faktiskt deltar på slutkunds-, grossist- och balansmarknaderna för det inmatnings- och uttagssystem som distributionssystemet tillhör eller är anslutet till.
8. Systemansvariga för distributionssystem ska inte ha rätt att vägra ekonomiskt rimliga och tekniskt godtagbara ansökningar om anslutning av en ny eller befintlig men ännu inte ansluten produktionsanläggning för förnybar gas och koldioxidsnål gas, förutom på de villkor som anges i artikel 38.

Artikel 45

Beslutsbefogenhet avseende anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas till distributionssystemet

Tillsynsmyndigheterna ska kräva att systemansvariga för distributionssystem offentliggör transparenta och effektiva förfaranden för icke-diskriminerande anslutning av produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas. Dessa förfaranden ska godkännas av tillsynsmyndigheterna. Medlemsstaterna får bevilja produktionsanläggningar för biometan anslutningsföreträde.

För ett snabbt genomförande av nätanslutning för produktion av biometan ska medlemsstaterna sträva efter att säkerställa att den systemansvariga för distributionssystemet iakttar rimliga tidsfrister för att bedöma ansökningar om injektion av biometan, lämna ett erbjudande och genomföra anslutningen, under tillsynsmyndigheternas övervakning i enlighet med artikel 78.1 t.

Artikel 46

Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystem och operatörer av distributionsnät för vätgas

1. Om den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas utgör en del av ett vertikalt integrerat företag ska denna åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution eller vätgasdistribution. Dessa regler ska inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i distributionssystemet eller distributionsnätet för vätgas från det vertikalt integrerade företaget. Medlemsstaterna får föreskriva att operatörer av distributionsnät för vätgas kan hyra eller leasa vätgasnätstillgångar från andra ägare av distributionssystem, systemansvariga för distributionssystem eller operatörer av distributionsnät för vätgas inom samma företag. Sådan hyrning eller leasing får inte leda till korssubventionering mellan olika systemansvariga och operatörer.

2. Utöver de krav som fastställts i punkt 1 ska den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas, om denna utgör en del av ett vertikalt integrerat företag, med avseende på sin organisation och sitt beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution eller vätgasdistribution. För att uppnå detta ska följande minimikriterier gälla:

- a) Ledningen för den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretaget eller det vertikalt integrerade företaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, överföring eller leverans av naturgas och vätgas.
- b) Lämpliga åtgärder ska vidtas för att säkerställa att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för den systemansvariga för distributionssystemet eller operatören av distributionsnät för vätgas beaktas på ett sätt som säkerställer att dessa personer kan agera självständigt.
- c) Den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas ska ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade naturgasföretaget eller det vertikalt integrerade företaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utveckling av nätet. För detta ändamål ska den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas förfoga över de resurser som krävs, inbegripet mänskliga, tekniska, ekonomiska och fysiska resurser. Detta ska inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att säkerställa att moderföretagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen på tillgångar, som regleras indirekt i enlighet med artikel 78.7, i ett dotterföretag skyddas. Detta ska särskilt göra det möjligt för moderföretaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den systemansvariga för distributionssystemet eller av operatören av distributionsnät för vätgas och att fastställa övergripande gränser för dess dotterföretags skuldsättningsnivåer. Det ska inte vara tillåtet för moderföretaget att ge instruktioner för den dagliga driften eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller uppgradering av distributionsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.
- d) Den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas ska upprätta en övervakningsplan där det anges vilka åtgärder som vidtas för att motverka diskriminerande beteende, och ska säkerställa att det kontrolleras att den övervakningsplanen följs; i övervakningsplanen ska anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att uppfylla detta mål. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs, den övervakningsansvariga för den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas ska till tillsynsmyndigheten överlämna en årlig rapport, som ska offentliggöras, om de åtgärder som vidtagits; den övervakningsansvariga för den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas ska vara helt oberoende och ha tillträde till all nödvändig information om den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas och anknutna företag för att utföra sitt uppdrag.

3. Om den systemansvariga för distributionssystem eller operatören av distributionsnät för vätgas ingår i ett vertikalt integrerat företag ska medlemsstaterna säkerställa att dennas verksamhet övervakas av tillsynsmyndigheterna eller andra behöriga organ, så att den systemansvariga eller operatören inte kan dra fördel av sin vertikala integrering för att snedvräda konkurrensen. Vertikalt integrerade systemansvariga för distributionssystem eller operatörer av distributionsnät för vätgas får i synnerhet inte, i samband med kommunikation och varumärkesprofilering, ge upphov till förvirring i fråga om den separata identitet som leveransdelen av det vertikalt integrerade företaget har.

4. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa punkterna 1, 2 och 3 på systemansvariga för distributionssystem som ingår i ett integrerat naturgasföretag som har mindre än 100 000 anslutna kunder. Om en systemansvarig för distributionssystem omfattas av ett undantag i enlighet med den här punkten den 4 augusti 2024 får medlemsstaterna besluta att inte tillämpa punkterna 1, 2 och 3 på en operatör av distributionsnät för vätgas inom samma företag, förutsatt att det sammanlagda antalet anslutna kunder hos den systemansvariga för distributionssystem och operatören av distributionsnät för vätgas förblir lägre än 100 000.

Artikel 47

Skyldighet till konfidentiell behandling för systemansvariga för distributionssystemet

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 74 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter ska varje systemansvarig för distributionssystem behandla kommersiellt känsliga uppgifter som denna erhåller inom ramen för sin affärsverksamhet konfidentiellt, och ska förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.
2. Systemansvariga för distributionssystem får, i samband med anknutna företags försäljning eller köp av naturgas, inte missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

Artikel 48

Slutna distributionssystem för naturgas

1. Medlemsstaterna får föreskriva att tillsynsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter klassificerar som ett slutet distributionssystem ett system som distribuerar naturgas inom en geografiskt avgränsad industriell eller kommersiell plats eller plats där gemensamma tjänster tillhandahålls och som inte, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 4, levererar gas till hushållskunder, förutsatt att
 - a) driften eller produktionsprocessen hos systemanvändarna är integrerad av särskilda tekniska skäl eller säkerhetsskäl, eller
 - b) systemet distribuerar naturgas huvudsakligen till ägaren av eller den driftsansvariga för systemet eller till företag med anknytning till ägaren av eller den driftsansvariga för systemet.
2. Medlemsstaterna får föreskriva att tillsynsmyndigheterna undantar den driftsansvariga för ett slutet distributionssystem för naturgas från det krav som fastställs i artikel 31 att tarifferna eller de metoder som använts för att beräkna dem måste godkännas innan de träder i kraft i enlighet med artikel 78.
3. Vid beviljandet av undantag enligt punkt 2 i denna artikel ska de gällande tarifferna, eller de metoder som använts för att beräkna dem, på begäran av en användare av det slutna distributionssystemet för naturgas, ses över och godkännas i enlighet med artikel 78.
4. Undantag enligt punkt 2 ska även kunna beviljas för tillfällig användning av ett litet antal hushållskunder som har anställning hos eller liknande koppling till ägaren till distributionssystemet och som befinner sig inom det område som får gas levererad genom ett slutet distributionssystem.
5. Slutna distributionssystem ska vid tillämpning av detta direktiv anses vara distributionssystem.

Artikel 49

Operatör med kombinerat ansvar

1. Artikel 46.1 ska inte hindra driften av en systemansvarig med kombinerat ansvar för överföring, lagrings- eller LNG-anläggningar för naturgas eller för distributionssystem, under förutsättning att den systemansvariga följer de relevanta bestämmelserna i kapitel IX.
2. Artikel 46.1 ska inte hindra verksamheten för en operatör med kombinerat ansvar för överföringsnät för vätgas, vätgasterminaler, lagringsanläggningar för vätgas eller distributionsnät för vätgas, under förutsättning att operatören följer artiklarna 68 och 69.

3. Punkterna 1 och 2 i denna artikel ska inte hindra verksamheten för en systemansvarig eller operatör med kombinerat ansvar för både naturgas- och vätgassystemen, om inte annat följer av kraven i artikel 69.

KAPITEL VII REGLER FÖR VÄTGASNÄT

Artikel 50

Uppgifter för operatörer av vätgasnät, lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler

1. Varje operatör av ett vätgasnät, en lagringsanläggning för vätgas eller en vätgasterminal ska ansvara för att
 - a) på affärsmässiga villkor driva, underhålla och utveckla, inbegripet genom ändrad användning, en säker och tillförlitlig infrastruktur för vätgastransport eller lagring av vätgas, med vederbörlig hänsyn till miljön och i nära samarbete med anslutna och angränsande operatörer av vätgasnät i syfte att optimera samlokaliseringen av produktion och användning av vätgas samt på grundval av den tioåriga nätutvecklingsplan som avses i artikel 55,
 - b) säkerställa vätgassystemets långsiktiga förmåga att uppfylla rimliga krav som har fastställts för transport och lagring av vätgas i enlighet med den tioåriga nätutvecklingsplan som avses i artikel 55,
 - c) säkerställa tillräckliga resurser för att kunna fullgöra sina skyldigheter,
 - d) förse operatörer av andra nät eller system med vilka dess system är sammanlänkat med tillräcklig information, bland annat om vätgaskvalitet, för att en säker och effektiv drift och samordnad utveckling av och driftskompatibilitet i det sammanlänkade systemet ska kunna säkerställas,
 - e) användare av vätgassystem eller kategorier av infrastrukturanvändare inte diskrimineras, i synnerhet inte till förmån för dess anknutna företag,
 - f) förse användarna av vätgassystem med den information som de behöver för ett effektivt tillträde till infrastrukturen,
 - g) vidta alla rimliga åtgärder för att förhindra och minimera vätgasutsläpp i sin verksamhet och med jämna mellanrum och under operatörens ansvar genomföra en undersökning för detektering och reparation av vätgasläckage avseende alla relevanta komponenter,
 - h) lämna in en rapport om detektering av vätgasläckage och, vid behov, ett reparations- eller ersättningsprogram till de behöriga myndigheterna samt årligen offentliggöra statistisk information om detektering och reparation av vätgasläckage.
2. Operatörer av överföringsnät för vätgas ska sträva efter att säkerställa en tillräcklig gränsöverskridande kapacitet för integrering av en europeisk vätgasinfrastruktur för att tillgodose alla ekonomiskt rimliga och tekniskt genomförbara kapacitetsbehov som har fastställts i den tioåriga nätutvecklingsplan som avses i artikel 55 i detta direktiv och den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen för vätgas som avses i artikel 60 i förordning (EU) 2024/1789 och med hänsyn till behovet av en tryggad vätgasförsörjning. Efter certifiering enligt artikel 71 i detta direktiv och artikel 14 i förordning (EU) 2024/1789 får medlemsstaternas behöriga myndigheter besluta att ge en eller ett begränsat antal operatörer av överföringsnät för vätgas ansvar för att säkerställa gränsöverskridande kapacitet.
3. Om så är lämpligt för systemförvaltning och slutanvändare, ska tillsynsmyndigheten anförtro åt operatörer av vätgasnät ansvaret för att säkerställa en effektiv förvaltning av vätgaskvalitet och en stabil vätgaskvalitet i sina nät i linje med tillämpliga kvalitetsstandarder för vätgas.
4. Operatörer av vätgasnät ska ansvara för balans i sina nät från och med den 1 januari 2033, eller från och med ett tidigare datum om detta föreskrivs av tillsynsmyndigheten. Regler om balans i vätgasnät som antas av operatörer av vätgasnät ska vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande, inklusive reglerna för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut från användarna av deras nät.

*Artikel 51***Befintliga vätgasnät**

1. Medlemsstaterna får föreskriva att tillsynsmyndigheterna får bevilja undantag från kraven i en eller flera av artiklarna 35, 46, 68, 69, 70 och 71 i detta direktiv och artiklarna 7 och 65 i förordning (EU) 2024/1789 för vätgasnät som tillhörde ett vertikalt integrerat företag den 4 augusti 2024.
2. Ett undantag som beviljas enligt punkt 1 ska upphöra att gälla om
 - a) tillsynsmyndigheten, på begäran av det vertikalt integrerade företaget, beslutar att upphäva undantaget,
 - b) det vätgasnät som omfattas av undantaget ansluts till ett annat vätgasnät,
 - c) det vätgasnät som omfattas av undantaget eller dess kapacitet utvidgas med mer än 5 % i fråga om längd eller kapacitet jämfört med den 4 augusti 2024, eller
 - d) tillsynsmyndigheten genom ett beslut konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen och funktionen av marknaden för vätgas i medlemsstaten eller unionen påverkas negativt.
3. Vart sjunde år från och med dagen för beviljandet av ett undantag enligt punkt 1 ska tillsynsmyndigheten offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, på vätgasinfrastrukturen och på utvecklingen och funktionen av marknaden för vätgas i unionen eller medlemsstaten.
4. Tillsynsmyndigheterna får begära att operatörer av befintliga vätgasnät förser dem med all information som krävs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter.

*Artikel 52***Geografiskt avgränsade vätgasnät**

1. Medlemsstaterna får föreskriva att tillsynsmyndigheterna får bevilja undantag från artiklarna 68 och 71 eller från artikel 46 för vätgasnät som transporterar vätgas inom ett geografiskt avgränsat industriellt eller kommersiellt område. Under undantagets giltighetstid ska ett sådant nät uppfylla samtliga följande villkor:
 - a) Det får inte omfatta sammanlänkningsnät för vätgas.
 - b) Det får inte vara direkt anslutet till lagringsanläggningar för vätgas eller vätgasterminaler, såvida inte sådana lagringsanläggningar eller terminaler också är anslutna till ett vätgasnät som inte omfattas av ett undantag som har beviljats enligt denna artikel eller artikel 51.
 - c) Det ska i första hand användas för leverans av vätgas till kunder som är direkt anslutna till detta nät.
 - d) Det får inte vara anslutet till något annat vätgasnät, utom till nät som också omfattas av ett undantag som har beviljats enligt denna artikel och som drivs av samma operatör av vätgasnät.
2. Tillsynsmyndigheten ska anta ett beslut om att återkalla undantaget enligt punkt 1 om den konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen och funktionen av marknaden för vätgas i unionen eller medlemsstaten påverkas negativt, eller om något av de villkor som förtecknas i punkt 1 inte längre är uppfyllt.

Vart sjunde år från beviljandet av ett undantag enligt punkt 1 ska tillsynsmyndigheten offentliggöra en bedömning av undantagets inverkan på konkurrensen, på vätgasinfrastrukturen och på utvecklingen och funktionen av marknaden för vätgas i unionen eller medlemsstaten.

Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att begäranden om tillträde från vätgasproducenter samt ansökningar om anslutning från industrikunder anmäls till tillsynsmyndigheten, offentliggörs och behandlas enligt artikel 42. Vid offentliggörandet av begäranden om tillträde ska kommersiellt känsliga uppgifter behandlas konfidentiellt.

Artikel 53

Sammanlänknings för vätgas med tredjeländer

1. Unionen ska för varje sammanlänkning för vätgas mellan medlemsstater och tredjeländer innan den tas i drift ingå ett internationellt avtal i enlighet med artikel 218 i EUF-fördraget med de berörda anslutna tredjeländerna, där driftsreglerna för den berörda sammanlänknings för vätgas fastställs, när så är nödvändigt för att säkerställa samstämmighet och överensstämmelse med de regler för vätgasnät som fastställs i detta direktiv och förordning (EU) 2024/1789. Ett internationellt avtal ska inte anses vara nödvändigt om den medlemsstat som är ansluten eller har för avsikt att anslutas genom en sammanlänkning för vätgas förhandlar om och ingår ett mellanstatligt avtal med de berörda anslutna tredjeländerna i enlighet med artikel 89 i detta direktiv, i vilket driftsreglerna för den berörda sammanlänknings för vätgas fastställs för att säkerställa samstämmighet och överensstämmelse med de regler för vätgasnät som fastställs i detta direktiv och i förordning (EU) 2024/1789.
2. Punkt 1 i denna artikel ska inte påverka tillämpningen av artikel 85 eller fördelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna.
3. Punkt 1 ska inte heller påverka unionens och medlemsstaternas möjlighet att, enligt sina respektive befogenheter och i enlighet med tillämpliga förfaranden, inleda dialoger med anslutna tredjeländer, inbegripet för att upprätta samarbete i frågor som är relevanta för vätgasproduktion, såsom sociala frågor och miljöfrågor.

Artikel 54

Konfidentiell behandling när det gäller operatörer av vätgasnät, lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler

1. Utan att det påverkar lagstadgade skyldigheter att lämna uppgifter ska varje operatör av ett vätgasnät, en lagringsanläggning för vätgas och en vätgasterminal och varje ägare till ett vätgasnät behandla kommersiellt känsliga uppgifter som erhålls i verksamheten konfidentiellt, och förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt. I synnerhet om operatören av ett vätgasnät, en lagringsanläggning för vätgas eller en vätgasterminal eller ägaren till ett vätgasnät ingår i ett vertikalt integrerat företag, får denne inte röja några kommersiellt känsliga uppgifter för andra delar av det vertikalt integrerade företaget än systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem eller operatörer av vätgasnät, såvida detta inte är nödvändigt för att genomföra en affärstransaktion.
2. Operatören av ett vätgasnät, en lagringsanläggning för vätgas eller en vätgasterminal får inte, i samband med anknutna företags försäljning eller köp av vätgas, missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.
3. Information som är nödvändig för en effektiv konkurrens och en välfungerande marknad ska offentliggöras. Denna skyldighet påverkar inte kravet att skydda kommersiellt känsliga uppgifter.

KAPITEL VIII

INTEGRERAD NÄTPLANERING

Artikel 55

Nätutveckling för naturgas och vätgas och befogenhet att fatta investeringsbeslut

1. Samtliga systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas ska åtminstone vartannat år till den berörda tillsynsmyndigheten överlämna en tioårig nätutvecklingsplan som grundar sig på befintlig och förutsedd tillgång och efterfrågan efter att ha samrått med berörda intressenter i enlighet med punkt 2 f. Det ska finnas en gemensam nätutvecklingsplan per medlemsstat för naturgas och en gemensam nätutvecklingsplan per medlemsstat för vätgas, eller en gemensam plan för naturgas och vätgas per medlemsstat.

Medlemsstater som tillåter en gemensam plan ska säkerställa att en sådan plan är tillräckligt transparent så att tillsynsmyndigheten tydligt kan identifiera de särskilda behov inom naturgassektorn och inom vätgassektorn som planen behandlar. Separat modellering ska göras för varje energibärare, med separata kapitel som visar nätkartor för naturgas och nätkartor för vätgas.

Medlemsstater där separata planer för naturgas och vätgas utarbetas ska säkerställa att systemansvariga för överföringsystem och operatörer av överföringsnät för vätgas har ett nära samarbete om beslut behöver fattas för att säkerställa systemeffektivitet, enligt definitionen i artikel 2.4 i direktiv (EU) 2023/1791, mellan energibärare, till exempel för ändrad användning.

Operatörer av överföringsnät för vätgas ska ha ett nära samarbete med systemansvariga för överföringsystem för el och systemansvariga för distributionssystem för el, i tillämpliga fall, för att samordna gemensamma infrastrukturkrav, såsom placeringen av elektrolysanläggningar och den berörda överföringsinfrastrukturen, och ska ta största möjliga hänsyn till deras synpunkter.

Medlemsstaterna ska sträva efter att säkerställa samordnade planeringssteg i de tioåriga nätutvecklingsplanerna för naturgas, vätgas respektive el.

Infrastrukturoperatörer, inbegripet operatörer av LNG-terminaler, systemansvariga för lagringssystem för naturgas, systemansvariga för distributionssystem, operatörer av distributionsnät för vätgas, operatörer av vätgasterminaler, operatörer av lagringsanläggningar för vätgas, operatörer av fjärrvärmeinfrastruktur och eloperatörer, ska vara skyldiga att tillhandahålla till och utbyta all relevant information med systemansvariga för överföringsystem och operatörer för överföringsnät för vätgas för den tioåriga nätutvecklingsplanen. Den tioåriga nätutvecklingsplanen för naturgas ska innehålla effektiva åtgärder för att garantera naturgassystemets tillräcklighet och försörjningstryggheten, särskilt överensstämmelse med de standarder för infrastruktur som anges i förordning (EU) 2017/1938. De tioåriga nätutvecklingsplanerna ska offentliggöras och finnas tillgängliga på en webbplats tillsammans med resultatet av samrådet med berörda intressenter. Den webbplatsen ska uppdateras regelbundet för att säkerställa att alla berörda intressenter informeras om tidpunkten och sättet för samt omfattningen av samrådet.

2. De tioåriga nätutvecklingsplaner som avses i punkt 1 ska särskilt

- a) innehålla omfattande och detaljerad information om de viktigaste infrastrukturerna som behöver byggas upp eller uppgraderas under de kommande tio åren, med beaktande av all infrastrukturförstärkning som behövs för att ansluta anläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas och inbegripet infrastruktur som utvecklats för att möjliggöra omvända flöden till överföringsnätet,
- b) innehålla information om alla investeringar som redan beslutats och fastställa nya investeringar och efterfrågelösningar som inte kräver nya infrastrukturinvesteringar som måste verkställas under de kommande tre åren,
- c) när det gäller naturgas, inkludera omfattande och detaljerad information om infrastruktur som kan eller ska avvecklas,
- d) när det gäller vätgas, inkludera omfattande och detaljerad information om infrastruktur vars användning kan eller ska ändras till överföring av vätgas, särskilt för att leverera vätgas till slutanvändare inom sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen, med beaktande av potentialen för minskade växthusgasutsläpp och energi- och kostnadseffektiviteten i förhållande till andra alternativ,
- e) ange en tidsfrist för alla investeringsprojekt och alla avvecklingsprojekt,
- f) baseras på ett gemensamt scenario som utarbetas vartannat år av berörda infrastrukturoperatörer, inbegripet berörda systemansvariga för distributionssystem, för åtminstone naturgas, vätgas, el och, i tillämpliga fall, fjärrvärme,
- g) när det gäller naturgas, vara förenliga med resultaten av de gemensamma och nationella riskbedömningarna enligt artikel 7 i förordning (EU) 2017/1938,
- h) vara i linje med den integrerade nationella energi- och klimatplanen och dess uppdateringar, beakta läget enligt de integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in i enlighet med förordning (EU) 2018/1999, vara förenliga med de mål som fastställs i direktiv (EU) 2018/2001 och stödja det klimatneutralitetsmål som anges i artiklarna 2.1 och 4.1 i förordning (EU) 2021/1119,

- i) vara förenliga med den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen för naturgas som avses i artikel 32 i förordning (EU) 2024/1789 och den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplan för vätgas som avses i artikel 60 i den förordningen, beroende på vad som är tillämpligt,
- j) beakta den utvecklingsplan för distributionsnät för vätgas som avses i artikel 56 och de utvecklingsplaner för naturgasnätet som avses i artikel 57.

De gemensamma scenarier som avses i första stycket f ska baseras på rimliga antaganden om utvecklingen av produktion, leverans och förbrukning, särskilt behoven inom sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen, med beaktande av potentialen för minskade växthusgasutsläpp och energi- och kostnadseffektiviteten i förhållande till andra alternativ, och ska beakta efterfrågelösningar som inte kräver nya infrastrukturinvesteringar. De ska också ta hänsyn till gränsöverskridande utbyten, inbegripet med tredjeländer, och vätgaslagringens roll samt integreringen av vätgasterminaler. Infrastrukturoperatörer ska genomföra en omfattande samrådsprocess om dessa scenarier som är öppen för berörda intressenter, inbegripet systemansvariga för distributionssystem för naturgas och el, operatörer av distributionsnät för vätgas, sammanslutningar som är verksamma på marknaderna för el, naturgas och vätgas, företag på värme- och kylområdet, leverans- och produktionsföretag, oberoende aggregatorer, laststyrningsoperatörer, organisationer som arbetar med energieffektivitetslösningar, energikonsumentorganisationer och företrädare för det civila samhället. Samråden ska äga rum i ett tidigt skede före utarbetandet av den tioåriga nätutvecklingsplanen på ett öppet, inkluderande och transparent sätt. Alla handlingar som tillhandahålls av infrastrukturoperatörerna för att underlätta samråden ska offentliggöras, liksom resultatet av samrådet med berörda intressenter. Den relevanta webbplatsen ska uppdateras i god tid när dessa handlingar finns tillgängliga, så att berörda intressenter får tillräcklig information för att kunna delta i samrådet på ett effektivt sätt.

De gemensamma scenarier som avses i första stycket f i denna punkt ska vara i linje med unionsomfattande scenarier som fastställs i enlighet med artikel 12 i förordning (EU) 2022/869 och med den integrerade nationella energi- och klimatplanen och dess uppdateringar i enlighet med förordning (EU) 2018/1999 och stödja det klimatneutralitetsmål som anges i artiklarna 2.1 och 4.1 i förordning (EU) 2021/1119. Sådana gemensamma scenarier ska godkännas av den behöriga nationella myndigheten. Det europeiska vetenskapliga rådgivande organet för klimatförändringar, som inrättats enligt artikel 10a i förordning (EG) nr 401/2009, får på eget initiativ avge ett yttrande om gemensamma scenariers förenlighet med unionens energi- och klimatmål för 2030 och dess klimatneutralitetsmål för 2050. Det yttrandet ska beaktas av den behöriga nationella myndigheten.

3. När de tioåriga nätutvecklingsplanerna utarbetas ska den systemansvariga för överföringssystem och operatören av överföringsnät för vätgas fullt ut beakta potentialen för alternativ till systemutbyggnad, till exempel användning av efterfrågeflexibilitet, förväntad förbrukning till följd av tillämpningen av principen om energieffektivitet först i enlighet med artikel 27 i direktiv (EU) 2023/1791, handel med andra länder och de unionsomfattande nätutvecklingsplanerna. Med tanke på integreringen av energisystem ska den systemansvariga för överföringssystem och operatören av överföringsnät för vätgas, när så är möjligt, bedöma hur behov som griper över system för el, värme i tillämpliga fall och naturgas och vätgas ska hanteras, inbegripet information om optimal lokalisering av och storlek på energilagring och kraft-till-gas-tillgångar samt samlokalisering av produktion och förbrukning av vätgas. Operatören av överföringsnät för vätgas ska inkludera information om lokaliseringen av slutanvändare i de sektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen i syfte att rikta in sig på användningen av förnybar och koldioxidsnål vätgas i dessa sektorer.

4. Tillsynsmyndigheten ska ha öppna och transparenta samråd med alla nuvarande och potentiella systemanvändare om den tioåriga nätutvecklingsplanen. Av personer eller företag som hävdar att de är potentiella systemanvändare får det krävas att de underbygger sådana påståenden. Tillsynsmyndigheten ska offentliggöra resultatet av samrådsprocessen, inbegripet eventuella behov av investeringar, utveckling av tillgångar och efterfrågelösningar som inte kräver nya infrastrukturinvesteringar.

5. Tillsynsmyndigheten ska undersöka om den tioåriga nätutvecklingsplanen är förenlig med punkterna 1, 2 och 3 i denna artikel, omfattar alla investeringsbehov som fastställs under samrådsprocessen och, i förekommande fall, om den överensstämmer med den mest aktuella unionsomfattande simulering av scenarier med avbrott i gasförsörjning som gjorts av det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för gas (Entso för gas) enligt artikel 7 i förordning (EU) 2017/1938, med de regionala och nationella riskbedömningarna enligt artikel 7 i förordning (EU) 2017/1938 och med de icke-bindande unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna (de unionsomfattande nätutvecklingsplanerna), som avses i artikel 30.1 b i förordning (EU) 2019/943, och med artiklarna 32 och 60 i förordning (EU) 2024/1789. Om det uppstår några tvivel om överensstämmelse med de unionsomfattande nätutvecklingsplanerna, ska tillsynsmyndigheten samråda med Acer. Tillsynsmyndigheten får kräva att den systemansvariga för överföringssystem ändrar sin tioåriga nätutvecklingsplan.

De behöriga nationella myndigheterna ska undersöka huruvida den tioåriga nätutvecklingsplanen överensstämmer med det klimatneutralitetsmål som anges i artikel 2.1 i förordning (EU) 2021/1119, med den nationella energi- och klimatplanen och dess uppdateringar och med de integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in i enlighet med förordning (EU) 2018/1999 och får vid bristande överensstämmelse ge tillsynsmyndigheten ett motiverat yttrande om den bristande överensstämmelsen, som vederbörligen ska beaktas.

6. Tillsynsmyndigheten ska övervaka och utvärdera genomförandet av den tioåriga nätutvecklingsplanen.

7. För det fall en oberoende systemansvarig eller en oberoende systemansvarig för överföring, eller en integrerad operatör av överföringsnät för vätgas eller en oberoende operatör av överföringsnät för vätgas, av någon annan orsak än tvingande orsaker som ligger utanför dennas kontroll, inte verkställer en investering som enligt den tioåriga nätutvecklingsplanen skulle ha verkställts inom de följande tre åren, ska medlemsstaterna säkerställa att tillsynsmyndigheten är skyldig att vidta minst en av följande åtgärder för att säkerställa att investeringen i fråga görs om den fortfarande är relevant på grundval av den senaste tioåriga nätutvecklingsplanen:

- a) Kräva att den systemansvariga för överföringssystem eller operatören av överföringsnät för vätgas verkställer investeringen.
- b) Anordna ett anbudsförfarande för investeringen som är öppet för alla investerare.
- c) Förpliktiga den systemansvarige för överföringssystemet eller operatören av överföringsnät för vätgas att godta en kapitalökning för att finansiera den nödvändiga investeringen och tillåta oberoende investerare att delta i kapitalet.

Om tillsynsmyndigheten har utnyttjat sina befogenheter enligt första stycket b får den kräva att den systemansvariga för överföringssystem eller operatören av överföringsnät för vätgas godtar något eller några av följande alternativ, nämligen

- a) finansiering av tredje part,
- b) uppförande, ändrad användning eller avveckling av tredje part,
- c) egen uppbyggnad av de nya tillgångarna i fråga,
- d) egen drift av de nya tillgångarna i fråga.

Den systemansvarig för överföringssystem eller operatören av överföringsnät för vätgas ska lämna investerarna all information som behövs för att göra investeringen, ska ansluta nya tillgångar till överföringssystemet eller överföringsnätet för vätgas och ska allmänt på bästa sätt vinnlägga sig om att underlätta genomförandet av investeringsprojektet.

Relevanta finansieringsarrangemang godkänns av tillsynsmyndigheten.

8. Om tillsynsmyndigheten har utnyttjat sina befogenheter enligt punkt 7 ska de relevanta tarifferna för tillträde till nät som fastställts eller godkänts av tillsynsmyndigheten omfatta investeringskostnaderna i fråga.

Artikel 56

Utvecklingsplan för distributionsnät för vätgas

1. Operatörer av distributionsnät för vätgas ska vart fjärde år till tillsynsmyndigheten överlämna en plan över den infrastruktur för vätgas som de avser att utveckla. Planen ska utarbetas i nära samarbete med systemansvariga för distributionssystem för naturgas och el, och i tillämpliga fall med systemansvariga för fjärrvärme och fjärrkyla, och därmed säkerställa en effektiv integrering av energisystemet och största möjliga hänsyn till de systemansvarigas synpunkter. Medlemsstaterna får tillåta att operatörer av distributionsnät för vätgas i enlighet med denna artikel och systemansvariga för distributionssystem i enlighet med artikel 57 som är verksamma i samma region utarbetar en gemensam plan.

Medlemsstater som tillåter en gemensam plan ska säkerställa att planen är tillräckligt transparent så att de särskilda behov inom naturgassektorn och inom vätgassektorn som planen behandlar tydligt identifieras. Separat modellering ska göras för respektive energibärare, med separata kapitel som visar nätkartor för naturgas och nätkartor för vätgas.

Medlemsstater där separata planer för naturgas och vätgas utarbetas ska säkerställa att systemansvariga för distributionsystem och operatörer av distributionsnät för vätgas har ett nära samarbete om beslut behöver fattas för att säkerställa systemeffektivitet mellan energibärare, till exempel för ändrad användning.

2. Utvecklingsplanen för distributionsnät av vätgas ska särskilt

- a) innehålla information om kapacitetsbehov, både sett till volym och varaktighet, enligt förhandlingar mellan användare av distributionsnät för vätgas och operatörer av distributionsnät för vätgas, om vätgasförsörjning, och om kapacitetsbehov, både sett till volym och varaktighet, för befintliga och potentiella framtida slutanvändare för vilka det är svårt att fasa ut användningen av fossila bränslen, med beaktande av potentialen för minskade växthusgasutsläpp och energi- och kostnadseffektiviteten i förhållande till andra alternativ och dessa slutanvändares lokalisering, i syfte att ta itu med användningen av förnybar och koldioxidsnål vätgas i dessa sektorer,
- b) beakta de värme- och kylplaner som upprättats enligt artikel 25.6 i direktiv (EU) 2023/1791 och efterfrågan i sektorer som inte omfattas av värme- och kylplanerna, och bedöma hur principen om energieffektivitet först i enlighet med artikel 27 i det direktivet respekteras vid utbyggnaden av distributionsnät för vätgas i sektorer där mer energieffektiva alternativ finns tillgängliga,
- c) innehålla information om i vilken utsträckning naturgasrörledningar som blir föremål för ändrad användning ska användas för transport av vätgas, samt i vilken utsträckning denna ändrade användning krävs för att tillgodose de kapacitetsbehov som fastställts i enlighet med led a,
- d) vara baserad på en samrådsprocess som är öppen för berörda intressenter för att göra det möjligt för dem att på ett tidigt stadium effektivt delta i planeringsprocessen, inbegripet tillhandahållande och utbyte av all relevant information,
- e) offentliggöras på webbplatsen för operatören av distributionsnät för vätgas tillsammans med resultatet av samrådet med berörda intressenter och lämnas in till tillsynsmyndigheten, tillsammans med resultaten av samrådet med berörda intressenter; webbplatsen ska uppdateras regelbundet så att berörda intressenter får tillräcklig information för att kunna delta i samrådet på ett effektivt sätt,
- f) vara i linje med den integrerade nationella energi- och klimatplanen och dess uppdateringar och med de integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in i enlighet med förordning (EU) 2018/1999 och stöda det klimatneutralitetsmål som anges i artikel 2.1 i förordning (EU) 2021/1119,
- g) vara förenlig med den unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas som avses i artikel 60 i förordning (EU) 2024/1789 och de nationella tioåriga nätutvecklingsplaner som utarbetats i enlighet med artikel 55 i detta direktiv.

3. Operatörer av distributionsnät för vätgas ska utbyta all den relevanta information som krävs för att utarbeta planen med andra operatörer av vätgasnät, inbegripet operatörer av vätgasnät i angränsande medlemsstater om det finns en direkt anslutning.

4. Tillsynsmyndigheten ska bedöma huruvida utvecklingsplanen för distributionsnät för vätgas är förenlig med punkt 1 i denna artikel. Tillsynsmyndigheten ska granska planen och får begära ändringar av planen i linje med bedömningen. Den ska i den granskningen beakta vätgasnätets övergripande energiekonomiska nödvändighet samt den ram för gemensamma scenarier som utarbetas enligt artikel 55.2 f. När det gäller planer som lämnats in avseende vätgasnät som omfattas av ett undantag enligt artikel 51 eller 52 får tillsynsmyndigheten avstå från att granska planen och lämna rekommendationer till ändringar.

5. Tillsynsmyndigheten ska beakta granskningen av utvecklingsplanen för distributionsnät för vätgas vid godkännandet av särskilda avgifter i den mening som avses i artikel 5 i förordning (EU) 2024/1789.

6. Till och med den 31 december 2032, och utan att det påverkar tillsynsmyndighetens befogenheter att övervaka reglerna för nättillträde, får medlemsstaterna ge en annan behörig myndighet i uppdrag att granska utvecklingsplanen för distributionsnät för vätgas och lämna rekommendationer till ändringar av planen från operatören av distributionsnät för vätgas för att säkerställa överensstämmelse med de integrerade nationella energi- och klimatplanerna och uppdateringarna av dessa.
7. Genom undantag från punkterna 1–5 i denna artikel får medlemsstaterna besluta att tillämpa kraven i artikel 55 från och med den 4 augusti 2024 på operatörer av distributionsnät för vätgas.

Artikel 57

Nätavvecklingsplaner för systemansvariga för distributionssystem för naturgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för distributionssystem utarbetar nätavvecklingsplaner när en minskning av efterfrågan på naturgas förväntas som kräver avveckling av distributionsnät för naturgas eller delar av sådana nät. Sådana planer ska utarbetas i nära samarbete med operatörer av distributionsnät för vätgas, systemansvariga för distributionssystem för el och systemansvariga för fjärrvärme och fjärrkyla, och därmed säkerställa en effektiv integrering av energisystemet och återspegla den minskade användningen av naturgas för uppvärmning och kylning av byggnader där mer energi- och kostnadseffektiva alternativ finns tillgängliga. Medlemsstaterna får tillåta att systemansvariga för distributionssystem i enlighet med denna artikel och operatörer av distributionsnät för vätgas i enlighet med artikel 56 som är verksamma i samma region utarbetar en gemensam plan om delar av naturgasinfrastrukturen ska anpassas för ändrad användning. Medlemsstater som tillåter en gemensam plan ska säkerställa att planen är tillräckligt transparent så att de särskilda behov inom naturgassektorn och inom vätgassektorn som planen behandlar tydligt identifieras. Separat modellering ska i tillämpliga fall göras för varje energibärare, med separata kapitel som visar nätkartor för naturgas och nätkartor för vätgas.

Medlemsstater där separata planer för naturgas och vätgas utarbetas ska säkerställa att systemansvariga för distributionssystem och operatörer av distributionsnät för vätgas har ett nära samarbete om beslut behöver fattas för att säkerställa systemeffektivitet mellan energibärare, till exempel för ändrad användning.

2. Avvecklingsplanerna för distributionsnät ska åtminstone vara förenliga med följande principer:
 - a) Planerna baseras på de värme- och kylplaner som utarbetats i enlighet med artikel 25.6 i direktiv (EU) 2023/1791 och tar vederbörlig hänsyn till efterfrågan i sektorer som inte omfattas av värme- och kylplanerna.
 - b) Planerna baseras på rimliga antaganden om utvecklingen av produktion, injektion och leverans av naturgas, inbegripet biometan, å ena sidan, och förbrukningen av naturgas inom alla sektorer på distributionsnivå, å andra sidan.
 - c) Systemansvariga för distributionssystem identifierar nödvändiga anpassningar av infrastrukturen, samtidigt som lösningar på efterfrågesidan som inte kräver nya infrastrukturinvesteringar prioriteras, och planerna innehåller en förteckning över infrastruktur som ska avvecklas, även i syfte att skapa transparens när det gäller eventuell ändrad användning av sådan infrastruktur för transport av vätgas.
 - d) Systemansvariga för distributionssystem genomför en samrådsprocess som är öppen för berörda intressenter vid utarbetandet av planen för att göra det möjligt för dem att på ett tidigt stadium effektivt delta i planeringsprocessen, inbegripet tillhandahållande och utbyte av all relevant information. Resultaten av samrådet och nätavvecklingsplanen lämnas in till den berörda nationella myndigheten.
 - e) Planerna och resultatet av samrådet med berörda intressenter offentliggörs på webbplatserna för de systemansvariga för distributionssystem, och dessa webbplatser uppdateras regelbundet för att säkerställa att berörda intressenter får tillräcklig information för att kunna delta i samrådet på ett effektivt sätt.
 - f) Planerna uppdateras minst vart fjärde år, på grundval av de senaste prognoserna för efterfrågan och tillgång på naturgas i den berörda regionen, och ska omfatta en tioårsperiod.
 - g) Systemansvariga för distributionssystem som är verksamma i samma regionala område kan välja att utarbeta en enda gemensam nätavvecklingsplan.
 - h) Planerna är förenliga med den unionsomfattande nätutvecklingsplan för naturgas som avses i artikel 32 i förordning (EU) 2024/1789 och de nationella tioåriga nätutvecklingsplaner som utarbetats i enlighet med artikel 55 i detta direktiv.

- i) Planerna är förenliga med medlemsstatens integrerade nationella energi- och klimatplan, den integrerade nationella energi- och klimatlägesrapport och den långsiktiga strategi som lämnats in enligt förordning (EU) 2018/1999 och stöder det klimatneutralitetsmål som anges i artikel 2.1 i förordning (EU) 2021/1119.
3. De berörda nationella myndigheterna ska bedöma om avvecklingsplanerna för distributionsnätet är förenliga med de principer som fastställs i punkt 2. De ska godkänna eller avslå avvecklingsplanen för distributionsnätet och får kräva ändringar av den planen.
4. Vid utarbetandet av avvecklingsplaner för distributionsnät ska skyddet av slutkunder underlättas i enlighet med artikel 13 och deras rättigheter ska beaktas enligt artikel 38.6.
5. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa de skyldigheter som anges i punkterna 1–4 på systemansvariga för distributionssystem som betjänar färre än 45 000 anslutna kunder senast den 4 augusti 2024. Om systemansvariga för distributionssystem undantas från skyldigheten att lämna in en avvecklingsplan för distributionsnät ska de informera tillsynsmyndigheten om avvecklingen av distributionsnäten eller delar av dessa.
6. Om det krävs att delar av distributionsnätet för naturgas avvecklas före utgången av den ursprungligen beräknade livscykeln ska tillsynsmyndigheten fastställa riktlinjer för en strukturell strategi för avskrivning av sådana tillgångar och fastställande av tariffer i enlighet med artikel 78.7. När tillsynsmyndigheterna utarbetar sådana riktlinjer ska de samråda med berörda intressenter, särskilt systemansvariga för distributionssystem och konsumentorgan.

Artikel 58

Anslutningsavgifter och anslutningskostnader för produktionsanläggningar för biometan

1. Medlemsstaterna ska tillhandahålla ett möjliggörande regelverk för produktionsanläggningar för biometan när det gäller anslutningsavgifter och anslutningskostnader som uppstår till följd av att dessa ansluts till överförings- eller distributionsnäten. Ett sådant regelverk ska säkerställa att
- a) anslutningsavgifterna och anslutningskostnaderna beaktar principen om energieffektivitet först som är tillämplig på nätutveckling i enlighet med artiklarna 3 och 27.2 i direktiv (EU) 2023/1791,
- b) anslutningsavgifterna och anslutningskostnaderna offentliggörs som en del av de förfaranden för anslutning av nya produktionsanläggningar för förnybar gas och koldioxidsnål gas till överförings- och distributionssystemet som fastställs i artiklarna 41 och 45 i detta direktiv och enligt artikel 20.2 i direktiv (EU) 2018/2001,
- c) principerna om transparens och icke-diskriminering, behovet av stabila finansiella ramar för befintliga investeringar, framstegen med utbyggnaden av förnybar gas och koldioxidsnål gas i den berörda medlemsstaten och förekomsten av alternativa stödmekanismer för att öka användningen av förnybar gas eller koldioxidsnål gas där så är lämpligt, beaktas.
2. När tillsynsmyndigheterna fastställer eller godkänner tariffer eller de metoder som ska användas av systemansvariga för överförings- och distributionssystem får de ta hänsyn till de kostnader som uppstår och de investeringar som de systemansvariga gör för att fullgöra sina skyldigheter och som inte direkt täcks av anslutningskostnader och anslutningsavgifter, i den mån dessa kostnader motsvarar kostnaderna hos en effektiv och strukturellt jämförbar reglerad operatör.

Artikel 59

Finansiering av gränsöverskridande vätgasinfrastruktur

1. Om medlemsstater tillämpar ett system med reglerat tillträde för tredje part till överföringsnät för vätgas enligt artikel 35.1 och om ett sammanlänkingsprojekt för vätgas inte är ett projekt av gemensamt intresse som avses i kapitel II i och punkt 3 i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869⁽⁴⁹⁾, ska angränsande och berörda operatörer av överföringsnät för vätgas bära kostnaderna för projektet och får inkludera dem i sina respektive tariffsystem, förutsatt att detta godkänns av tillsynsmyndigheten. Om operatörerna av överföringsnät för vätgas identifierar en väsentlig

⁽⁴⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och av direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45).

skillnad mellan nytta och kostnader får de utarbeta en projektplan, inbegripet en begäran om gränsöverskridande kostnadsfördelning, och lämna in den gemensamt till de berörda tillsynsmyndigheterna för gemensamt godkännande.

2. Om operatörer av överföringsnät för vätgas lämnar in en projektplan enligt punkt 1 ska den projektplanen och begäran om gränsöverskridande kostnadsfördelning åtföljas av en projektspecifik kostnads-nyttoanalys, som beaktar fördelar utanför de berörda medlemsstaternas gränser, och av en affärsplan som utvärderar projektets ekonomiska bärkraft och som ska inbegripa en finansieringslösning och ange huruvida de involverade operatörerna av överföringsnät för vätgas är överens om ett underbyggt förslag till gränsöverskridande kostnadsfördelning.

De berörda tillsynsmyndigheterna ska, efter samråd med operatörerna av överföringsnät för vätgas, fatta ett gemensamt beslut om fördelningen av de investeringskostnader för projektet som ska bäras av respektive operatör av överföringsnät för vätgas.

3. Från och med den 1 januari 2033 ska alla berörda operatörer av överföringsnät för vätgas förhandla fram ett system med ekonomisk ersättning för att säkerställa finansiering av gränsöverskridande vätgasinfrastruktur om inga avgifter tas ut för tillträde till överföringsnät för vätgas vid sammanlänkningspunkter mellan medlemsstater i enlighet med artikel 7.8 i förordning (EU) 2024/1789. Vid utvecklingen av detta system ska operatörerna av överföringsnät för vätgas genomföra en omfattande samrådsprocess med deltagande av alla relevanta marknadsaktörer.

4. De berörda operatörerna av överföringsnät för vätgas ska komma överens om systemet med ekonomisk ersättning senast den 31 december 2035 och lämna in det till de berörda tillsynsmyndigheterna för ett gemensamt godkännande. Om ingen överenskommelse nås inom den perioden ska de berörda tillsynsmyndigheterna fatta ett gemensamt beslut inom två år. Om de berörda tillsynsmyndigheterna inte kan nå en gemensam överenskommelse inom två år ska Acer fatta ett beslut enligt det förfarande som avses i artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942.

5. Systemet med ekonomisk ersättning ska genomföras i linje med artikel 78.1 c.

6. Vid övergången till ett system för ekonomisk ersättning ska befintliga kapacitetsavtal inte påverkas av den mekanism för ekonomisk ersättning som fastställs.

7. Närmare bestämmelser som krävs för att genomföra det förfarande som anges i denna artikel, inbegripet nödvändiga processer och tidsramar, förfarandet för översyn och, vid behov, ändringar av systemet för ekonomisk ersättning för att göra det möjligt att beakta tariffutvecklingen och utvecklingen av vätgasnäten, ska fastställas i en nätföreskrift som fastställs enligt artikel 72 i förordning (EU) 2024/1789.

KAPITEL IX

ÅTSKILLNAD AV SYSTEMANSVARIGA FÖR ÖVERFÖRINGSSYSTEM OCH OPERATÖRER AV ÖVERFÖRINGSNÄT FÖR VÄTGAS

Avsnitt 1

Åtskilt ägande

Artikel 60

Åtskillnad av överföringssystem och systemansvariga för överföringssystem

1. Medlemsstaterna ska säkerställa följande:

a) Varje företag som äger ett överföringssystem ska agera som systemansvarig för överföringssystemet.

b) Samma person får inte vare sig

i) direkt eller indirekt utöva kontroll över ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet och direkt eller indirekt utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem, eller

- ii) direkt eller indirekt utöva kontroll över en systemansvarig för överföringssystem eller över ett överföringssystem och direkt eller indirekt utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.
 - c) Samma person får inte, för en systemansvarig för överföringssystem eller för ett överföringssystem, utse ledamöter till tillsynsstyrelsen, styrelsen eller organ som juridiskt företräder företaget, och direkt eller indirekt utöva kontroll över eller någon rättighet gentemot ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.
 - d) Samma person får inte vara ledamot i tillsynsstyrelsen, styrelsen eller organ som juridiskt företräder företaget för både ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet och en systemansvarig för överföringssystem eller ett överföringssystem.
2. De rättigheter som avses i punkt 1 b och c ska i synnerhet omfatta
- a) rätten att rösta,
 - b) befogenheten att utse ledamöter till tillsynsstyrelsen, styrelsen eller organ som juridiskt företräder företaget, eller
 - c) rätten att inneha ägarmajoriteten.
3. I punkt 1 b ska begreppet "företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet" förstås som att det innefattar "företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet" i den mening som avses i direktiv (EU) 2019/944, och termerna "systemansvarig för överföringssystem" och "överföringssystem" ska förstås som att de innefattar "systemansvarig för överföringssystem" och "överföringssystem" i den mening som avses i det direktivet.
4. Den skyldighet som avses i punkt 1 a i denna artikel ska anses vara fullgjord då två eller flera företag som äger överföringssystem har upprättat ett samriskföretag som för de berörda överföringssystemen fungerar som systemansvarig för överföringssystem i två eller flera medlemsstater. Inget annat företag får ingå i samriskföretaget såvida det inte har godkänts som oberoende systemansvarig enligt artikel 61 eller som en oberoende systemansvarig för överföring med avseende på tillämpningen av avsnitt 3.
5. Vid tillämpningen av denna artikel ska – om den person som avses i punkt 1 b, c och d är medlemsstaten eller ett annat offentligt organ – två separata offentliga organ som utövar kontroll över, å ena sidan, en systemansvarig för överföringssystem eller över ett överföringssystem och, å andra sidan, över ett företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet, inte anses vara samma person.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att varken sådana kommersiellt känsliga uppgifter som avses i artikel 40, och som innehas av en systemansvarig för överföringssystem som har ingått i ett vertikalt integrerat företag, eller personal hos en sådan systemansvarig för överföringssystem överförs till företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet.
7. Om överföringssystemet den 3 september 2009 tillhörde ett vertikalt integrerat företag får en medlemsstat besluta att inte tillämpa punkt 1. Vad gäller den del av överföringssystemet som kopplar samman en medlemsstat med ett tredjeland, mellan den medlemsstatens gräns och den första anslutningspunkten i den medlemsstatens nät, om överföringssystemet den 23 maj 2019 tillhörde ett vertikalt integrerat företag, får en medlemsstat besluta att inte tillämpa punkt 1.

I sådant fall ska den berörda medlemsstaten antingen

- a) utse en oberoende systemansvarig i enlighet med artikel 61, eller
- b) följa bestämmelserna i avsnitt 3.

8. Om överföringssystemet den 3 september 2009 tillhörde ett vertikalt integrerat företag och det finns arrangemang som säkerställer att den systemansvariga för överföringssystem faktiskt är mer oberoende än vad som föreskrivs i bestämmelserna i avsnitt 3, får en medlemsstat besluta att inte tillämpa punkt 1 i denna artikel.

Vad gäller den del av överföringssystemet som kopplar samman en medlemsstat med ett tredjeland, mellan den medlemsstatens gräns och den första anslutningspunkten i den medlemsstatens nät, om överföringssystemet den 23 maj 2019 tillhörde ett vertikalt integrerat företag och det finns arrangemang som säkerställer att den systemansvariga för överföringssystem faktiskt är mer oberoende än vad som föreskrivs i bestämmelserna i avsnitt 3, får den medlemsstaten besluta att inte tillämpa punkt 1 i denna artikel.

9. Innan ett företag godkänns och utses till systemansvarig för överföringssystem enligt punkt 8 i denna artikel, ska det certifieras i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i artikel 71.4, 71.5 och 71.6 i detta direktiv och i artikel 14 i förordning (EU) 2024/1789. Därefter ska kommissionen kontrollera att befintliga arrangemang klart säkerställer ett mer faktiskt oberoende för den systemansvariga för överföringssystem än bestämmelserna i avsnitt 3.

10. Vertikalt integrerade företag som äger ett överföringssystem får inte i något fall hindras från att vidta åtgärder för att uppfylla villkoren i punkt 1.

11. Företag som bedriver någon av funktionerna produktions- eller leveransverksamhet får inte under några omständigheter kunna direkt eller indirekt ta kontroll över eller utöva någon rättighet gentemot systemansvariga för överföringssystem med åtskild ägare i medlemsstater som tillämpar punkt 1.

Avsnitt 2

Oberoende systemansvariga

Artikel 61

Oberoende systemansvariga

1. Om överföringssystemet den 3 september 2009 tillhörde ett vertikalt integrerat företag, får en medlemsstat besluta att inte tillämpa artikel 60.1 och att utse en oberoende systemansvarig på förslag av överföringssystemets ägare.

Vad gäller den del av överföringssystemet som kopplar samman en medlemsstat med ett tredjeland, mellan den medlemsstatens gräns och den första anslutningspunkten i den medlemsstatens nät, om överföringssystemet den 23 maj 2019 tillhörde ett vertikalt integrerat företag, får den medlemsstaten besluta att inte tillämpa artikel 60.1 och utse en oberoende systemansvarig på förslag av överföringssystemets ägare.

Utnämningen av en oberoende systemansvarig ska godkännas av kommissionen.

2. Medlemsstaten får endast godkänna och utse en oberoende systemansvarig om följande villkor är uppfyllda:

- a) Den sökande har visat att den uppfyller kraven i artikel 60.1 b, c och d.
- b) Den sökande har visat att den förfogar över nödvändiga ekonomiska, tekniska, fysiska och mänskliga resurser för att utföra sina uppgifter enligt artikel 39.
- c) Den sökande förbinder sig att följa en tioårig nätutvecklingsplan, som övervakas av tillsynsmyndigheten.
- d) Överföringssystemets ägare har uppvisat förmåga att fullgöra sina skyldigheter enligt punkt 5, och ska för detta ändamål tillhandahålla samtliga utkast till avtal med det sökande företaget och övriga relevanta enheter.
- e) Den sökande har visat förmåga att fullgöra sina skyldigheter enligt förordning (EU) 2024/1789, inbegripet samarbete med systemansvariga för överföringssystem på europeisk och regional nivå.

3. Företag som av tillsynsmyndigheten intygas uppfylla villkoren i artikel 72 och i punkt 2 i den här artikeln ska av medlemsstaterna godkännas och utnämnas till oberoende systemansvariga. Certifieringsförfarandet i antingen artikel 71 i detta direktiv och i artikel 14 i förordning (EU) 2024/1789 eller i artikel 72 i detta direktiv ska tillämpas.

4. Varje oberoende systemansvarig ska ansvara för att bevilja och förvalta tredje parts tillträde, inbegripet inkasseringen av tillträdes- och kapacitetsavgifter, och för att driva, underhålla och utveckla överföringssystemet, samt för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga efterfrågekrav genom investeringsplanering. Vid utvecklingen av överföringssystemet ska den oberoende systemansvariga ansvara för planering, inbegripet tillståndsförfarandet, uppförande och idriftsättning av den nya infrastrukturen. I det syftet ska den oberoende systemansvariga agera som systemansvarig för överföringssystem i enlighet med detta kapitel. Överföringssystemets ägare ska inte ansvara för att bevilja och förvalta tredje parts tillträde eller för investeringsplanering.

5. Om en oberoende systemansvarig har utsetts ska överföringssystemets ägare fullgöra följande skyldigheter:
 - a) Tillhandahålla den oberoende systemansvariga det samarbete och stöd som krävs för att denna ska kunna utföra sina uppgifter, i synnerhet all relevant information.
 - b) Finansiera de investeringar som den oberoende systemansvariga har beslutat om och som godkänts av tillsynsmyndigheten, eller medge att finansieringen görs av någon berörd part, inklusive den oberoende systemansvariga. Finansieringsmetoden ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten ska, innan beslut om godkännande fattas, samråda med överföringssystemets ägare och andra berörda parter.
 - c) Stå för skadeståndsansvar i anslutning till nättillgångarna, med undantag av den del av ansvaret som avser den oberoende systemansvarigas uppgifter.
 - d) Ge garantier för att underlätta finansieringen av en utbyggnad av nätet, med undantag av sådana investeringar där ägaren, i enlighet med led b, har medgett att finansieringen görs av någon berörd part, inklusive den oberoende systemansvariga.
6. Den berörda nationella konkurrensmyndigheten ska ges alla relevanta befogenheter för att, i nära samverkan med tillsynsmyndigheten, på ett effektivt sätt kunna övervaka att ägaren av överföringssystemet fullgör sina skyldigheter enligt punkt 5.

Artikel 62

Åtskillnad av ägare till överföringssystem, ägare till överföringsnät för vätgas, systemansvariga för lagringssystem för naturgas och operatörer av lagringsanläggningar för vätgas

1. Ägare till överföringssystem och till överföringsnät för vätgas, om en oberoende systemansvarig eller en oberoende operatör av överföringsnät för vätgas har utsetts, och systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatörer av lagringsanläggningar för vätgas som ingår i vertikalt integrerade företag vara oberoende av annan verksamhet som inte rör överföring, distribution, transport och lagring av naturgas och vätgas, åtminstone när det gäller juridisk form, organisation och beslutsfattande.

Denna artikel ska endast gälla lagringsanläggningar för naturgas som är tekniskt eller ekonomiskt nödvändiga för ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunderna i enlighet med artikel 33.

2. För att säkerställa att den ägare till överföringssystem eller till överföringsnät för vätgas och den systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller den operatör av lagringsanläggningar för vätgas som avses i punkt 1 är oberoende ska följande minimikriterier gälla:

- a) De personer som ansvarar för ledningen av ägaren till överföringssystemet eller till överföringsnätet för vätgas och den systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatören av lagringsanläggningar för vätgas får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretag som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften när det gäller produktion eller leverans av naturgas och vätgas.
- b) Lämpliga åtgärder ska vidtas för att säkerställa att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen av ägaren till överföringssystemet eller till överföringsnätet för vätgas och den systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatören av lagringsanläggningar för vätgas beaktas på ett sätt som säkerställer att dessa personer kan agera självständigt.
- c) Den systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatören av lagringsanläggningar för vätgas ska ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade naturgasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för drift, underhåll och utveckling av lagringsanläggningar. Detta ska inte hindra förekomsten av lämpliga samordningssystem för att säkerställa ett skydd för moderföretagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen på tillgångar, som regleras indirekt i enlighet med artikel 78.7, i ett dotterföretag. Detta ska särskilt göra det möjligt för moderföretaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den systemansvariga för lagringssystem eller operatören av lagringsanläggningar för vätgas och att fastställa övergripande gränser för dess dotterföretags skuldsättningsnivå. Det ska inte vara tillåtet för moderföretaget att ge instruktioner för den dagliga driften eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller uppgradering av lagringsanläggningar, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.

- d) Ägaren till överföringssystemet eller till överföringsnätet för vätgas och den systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatören av lagringsanläggningar för vätgas ska upprätta en övervakningsplan, som ska ange vilka åtgärder som vidtas för att motverka diskriminerande beteende, och säkerställa att planen följs. Den ska också ange vilka specifika skyldigheter de anställda har för att uppfylla dessa mål. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs ska till tillsynsmyndigheten överlämna en årlig rapport, som ska offentliggöras, om de åtgärder som vidtagits.
3. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 90 för att komplettera detta direktiv genom att utfärda riktlinjer för att säkerställa att ägaren till överföringssystemet eller överföringsnätet för vätgas ägare och den systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatören av lagringsanläggningar för vätgas i alla avseenden uppfyller kraven i punkt 2 i den här artikeln.

Avsnitt 3

Oberoende systemansvariga för överföring

Artikel 63

Tillgångar, utrustning, personal och identitet

1. Systemansvariga för överföringssystem ska vara utrustade med alla de mänskliga, tekniska, fysiska och ekonomiska resurser som är nödvändiga för att fullgöra sina skyldigheter enligt detta direktiv och bedriva naturgasöverföringsverksamhet, särskilt följande:
- a) Tillgångar som är nödvändiga för naturgasöverföringsverksamheten, bl.a. överföringssystemet, ska ägas av den systemansvariga för överföringssystemet.
 - b) Personal som är nödvändig för naturgasöverföringsverksamheten, bl.a. för utförande av alla verksamhetsuppgifter, ska vara anställd hos den systemansvariga för överföringssystemet.
 - c) Inhyrning av personal och tillhandahållande av tjänster till och från andra delar av det vertikalt integrerade företaget ska vara förbjudet, men en systemansvarig för överföringssystem får tillhandahålla tjänster till det vertikalt integrerade företaget under förutsättning att
 - i) tillhandahållandet av dessa tjänster inte diskriminerar mellan systemanvändarna, att de är tillgängliga för samtliga systemanvändare på samma villkor och inte inskränker, snedvrider eller förhindrar konkurrensen avseende produktion eller leverans,
 - ii) villkoren för tillhandahållandet av tjänsterna har godkänts av tillsynsmyndigheten.
 - d) Utan att det påverkar tillämpningen av tillsynsorganets beslut enligt artikel 66, ska tillräckliga ekonomiska resurser för framtida investeringsprojekt eller för ersättande av befintliga tillgångar göras tillgängliga för den systemansvariga för överföringssystemet i god tid av det vertikalt integrerade företaget efter en vederbörlig begäran från den systemansvariga för överföringssystemet.
2. Naturgasöverföringsverksamheten ska åtminstone omfatta följande uppgifter utöver dem som anges i artikel 39:
- a) Företräda den systemansvariga för överföringssystemet och hålla kontakt med tredje parter och tillsynsmyndigheter.
 - b) Företräda den systemansvariga för överföringssystemet inom Entso för gas.
 - c) Bevilja och förvalta tredje parts tillträde på ett icke-diskriminerande sätt mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare.
 - d) Uppbära alla avgifter som härrör från överföringssystemet, bl.a. avgifter för tillträde, balansavgifter för stödtjänster, t.ex. naturgasbehandling, inköp av tjänster (balanskostnader, kompensation för energiförluster).

- e) Utföra drift, underhåll och utveckling av ett säkert, effektivt och ekonomiskt överföringssystem.
 - f) Planera investeringar för att säkerställa att systemet på lång sikt kan tillgodose en rimlig efterfrågan och garantera försörjningstryggheten.
 - g) Inrätta lämpliga samriskföretag, bl.a. med en eller flera systemansvariga för överföringssystem, naturgasbörser och andra relevanta marknadsaktörer, för att söka nå målen att vidareutveckla regionala marknader eller underlätta liberaliseringen.
 - h) Tillhandahålla alla typer av företagstjänster, bl.a. juridiska tjänster, redovisnings- och it-tjänster.
3. Systemansvariga för överföringssystem ska organisera sig i en juridisk form enligt bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132⁽⁵⁰⁾.
4. Den systemansvariga för överföringssystemet får inte i företagsidentitet, kommunikationer, varumärkesprofilering och lokaler skapa förvirring i fråga om den separata identiteten för det vertikalt integrerade företaget eller någon del därav.
5. Den systemansvariga för överföringssystemet får inte dela it-system eller it-utrustning, fysiska lokaler och säkerhetssystem för åtkomst med någon del av det vertikalt integrerade företaget, och inte heller använda samma konsulter eller externa entreprenörer för it-system eller it-utrustning eller för säkerhetssystem för åtkomst.
6. Räkenskaperna för de systemansvariga för överföringssystemet ska revideras av en annan revisor än den som reviderar det vertikalt integrerade företaget, eller någon del av detta.

Artikel 64

Oberoende för den systemansvariga för överföringssystemet

1. Utan att det påverkar de beslut som fattas av tillsynsorganet enligt artikel 66 ska den systemansvariga för överföringssystemet ha
- a) faktisk beslutanderätt, oberoende av det vertikalt integrerade företaget, när det gäller de tillgångar som är nödvändiga för att driva, underhålla eller utveckla överföringssystemet,
 - b) befogenhet att anskaffa medel på kapitalmarknaden, särskilt genom lån och kapitalökning.
2. Den systemansvariga för överföringssystemet ska alltid agera så att det säkerställs att det finns tillräckliga resurser för att bedriva överföringsverksamheten korrekt och effektivt samt för att utveckla och upprätthålla ett effektivt, säkert och ekonomiskt överföringssystem.
3. Det vertikalt integrerade företags dotterföretag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet får inte direkt eller indirekt inneha aktier i den systemansvariga för överföringssystemet. Den systemansvariga för överföringssystemet får varken direkt eller indirekt äga aktier i något av det vertikalt integrerade företags dotterföretag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet eller erhålla aktieutdelningar eller andra ekonomiska förmåner från sådana dotterföretag.
4. Den övergripande företagsledningsstrukturen i och stadgarna för den systemansvariga för överföringssystemet ska säkerställa ett faktiskt oberoende för den systemansvariga för överföringssystemet i enlighet med detta avsnitt. Det vertikalt integrerade företaget får inte direkt eller indirekt bestämma den systemansvarigas för överföringssystemet konkurrensbeteende när det gäller dennas dagliga verksamhet och nätförvaltning, eller när det gäller den verksamhet som är nödvändig för att utarbeta den tioåriga nätutvecklingsplanen enligt artikel 55.
5. När systemansvariga för överföringssystem fullgör sina uppgifter som förtecknas i artiklarna 39 och 63.2 i detta direktiv och följer artiklarna 6.1 a, 10.2, 10.3, 10.4, 13.1, 17.1 och 33.6 i förordning (EU) 2024/1789 får de inte diskriminera olika personer eller enheter och får inte inskränka, snedvrída eller förhindra konkurrens i produktions- eller leveransverksamhet.

⁽⁵⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt (EUT L 169, 30.6.2017, s. 46).

6. Alla kommersiella och ekonomiska förbindelser mellan det vertikalt integrerade företaget och den systemansvariga för överföringssystemet, bl.a. lån från den systemansvariga för överföringssystemet till det vertikalt integrerade företaget, ska ske på marknadsvillkor. Den systemansvariga för överföringssystemet ska noggrant notera sådana kommersiella och ekonomiska förbindelser och göra dem tillgängliga för tillsynsmyndigheten på dennas begäran.
7. Den systemansvariga för överföringssystemet ska förelägga för tillsynsmyndighetens godkännande alla kommersiella och ekonomiska avtal med det vertikalt integrerade företaget.
8. Den systemansvariga för överföringssystemet ska informera tillsynsmyndigheten om de ekonomiska resurser som avses i artikel 63.1 d och som finns tillgängliga för framtida investeringsprojekt eller för att ersätta befintliga tillgångar.
9. Det vertikalt integrerade företaget ska avstå från alla handlingar som försvårar för eller förhindrar den systemansvariga för överföringssystemet att fullgöra sina skyldigheter enligt detta avsnitt och får inte kräva att den systemansvariga för överföringssystemet ska begära tillstånd från det vertikalt integrerade företaget för att fullgöra dessa skyldigheter.
10. Ett företag som har certifierats av tillsynsmyndigheten att det uppfyller kraven i detta avsnitt ska godkännas och utses till systemansvarig för överföringssystem av den berörda medlemsstaten. Certifieringsförfarandet i antingen artikel 71 i detta direktiv och i artikel 14 i förordning (EU) 2024/1789 eller i artikel 72 i detta direktiv ska tillämpas.
11. Den systemansvariga för överföringssystemet ska offentliggöra detaljerad information om kvaliteten på den naturgas som transporteras i dess nät, på grundval av artiklarna 16 och 17 i kommissionens förordning (EU) 2015/703⁽³¹⁾.

Artikel 65

Oberoende för personalen och företagsledningen i den systemansvariga för överföringssystemet

1. Beslut om utnämning av, förlängning av mandattiden för, arbetsvillkor för, bl.a. ersättningar, och avslutande av mandattiden för personer med ansvar för företagsledning eller ledamöter i administrativa organ i den systemansvariga för överföringssystemet ska fattas av den systemansvarigas för överföringssystemet tillsynsorgan, som utsetts i enlighet med artikel 66.
2. Identiteten hos och de villkor som reglerar mandattiden, dess varaktighet och avslutande av mandattiden för personer som nominerats av tillsynsorganet för utnämning eller förlängning av mandattiden såsom personer med ansvar för verkställande ledning eller såsom ledamöter i den systemansvarigas för överföringssystemet administrativa organ samt skälen till varje förslag till beslut att avsluta en sådan mandattid ska meddelas tillsynsmyndigheten. Dessa villkor och de beslut som avses punkt 1 ska endast vara bindande om tillsynsmyndigheten inom en treveckorsperiod efter underrättelsen inte har gjort några invändningar.

Tillsynsmyndigheten får göra invändningar mot de beslut som avses i punkt 1
- a) om den hyser tvivel angående det yrkesmässiga oberoendet hos en nominerad person med ansvar för företagsledningen eller en ledamot i något av de administrativa organen, eller
- b) om den, vid förtida avslutande av mandattiden, hyser tvivel om det berättigade i ett sådant förtida avslutande.
3. Ingen yrkesmässig position eller affärsförbindelse och inget yrkesmässigt ansvar eller intresse, vare sig direkt eller indirekt, i eller med det vertikalt integrerade företaget eller någon del av detta, eller med någon annan majoritetsaktieägare än den systemansvariga för överföringssystemet får utövas under en treårsperiod före utnämningen av personer med ansvar för företagsledning eller ledamöter i den systemansvarigas för överföringssystemet administrativa organ, vilka omfattas av denna punkt.
4. Personer som ansvarar för företagsledningen eller ledamöter i administrativa organ samt den systemansvarigas för överföringssystemet anställda får inte yrkesmässigt ha någon position eller något ansvar, något intresse eller någon affärsförbindelse, vare sig direkt eller indirekt, i eller med någon annan del av det vertikalt integrerade företaget eller med dess majoritetsaktieägare.

⁽³¹⁾ Kommissionens förordning (EU) 2015/703 av den 30 april 2015 om fastställandet av nätföreskrifter med regler för driftskompatibilitet och informationsutbyte (EUT L 113, 1.5.2015, s. 13).

5. Personer som ansvarar för företagsledningen eller ledamöter i administrativa organ samt den systemansvarigas för överföringssystemet anställda får inte ha något intresse i eller erhålla ekonomiska förmåner, vare sig direkt eller indirekt, från någon annan del av det vertikalt integrerade företaget än den systemansvariga för överföringssystemet. Deras ersättning får inte bero på det vertikalt integrerade företagens verksamhet eller resultat som inte härrör från den systemansvariga för överföringssystemet.

6. Personer som ansvarar för företagsledningen eller ledamöter i den systemansvarigas för överföringssystemet administrativa organ ska garanteras effektiv rätt att till tillsynsmyndigheten rikta klagomål mot förtida avslutande av deras mandattid.

7. Efter avslutad mandattid hos den systemansvariga för överföringssystemet får inte personer som ansvarat för företagsledningen eller varit ledamöter i något av dess administrativa organ yrkesmässigt ha någon position eller något ansvar, eller något intresse i eller någon affärsförbindelse med någon annan del av det vertikalt integrerade företaget än den systemansvariga för överföringssystemet, eller med dess majoritetsaktieägare, under en period på minst fyra år.

8. Punkt 3 ska tillämpas på majoriteten av de personer som ansvarar för företagsledningen eller är ledamöter i administrativa organ för den systemansvariga för överföringssystemet.

De personer som ansvarar för företagsledningen eller är ledamöter i administrativa organ för den systemansvariga för överföringssystemet och som inte omfattas av punkt 3 får inte ha utövat någon ledningsverksamhet eller någon annan relevant verksamhet i det vertikalt integrerade företaget under minst sex månader före sin utnämning.

Första stycket i denna punkt och punkterna 4–7 ska gälla samtliga personer som tillhör den verkställande ledningen samt dem som rapporterar direkt till dessa personer i frågor som rör drift, underhåll eller utveckling av nätet.

Artikel 66

Tillsynsorgan

1. Den systemansvariga för överföringssystemet ska ha ett tillsynsorgan som ansvarar för beslut som kan ha en väsentlig inverkan på värdet på aktieägarnas tillgångar i den systemansvariga för överföringssystemet, särskilt beslut om godkännande av de årliga och de långsiktiga finansieringsplanerna, den systemansvarigas skuldsättningsgrad och utdelningar till aktieägarna. De beslut som faller inom tillsynsorganets ansvarsområde omfattar inte sådana beslut som rör den dagliga verksamheten för den systemansvariga för överföringssystemet och den dagliga förvaltningen av nätet eller den verksamhet som är nödvändig för att utarbeta den tioåriga nätutvecklingsplanen enligt artikel 55.

2. Tillsynsorganet ska bestå av ledamöter som företräder det vertikalt integrerade företaget, ledamöter som företräder tredje parts aktieägare och, om så föreskrivs i relevant nationell rätt, företrädare för andra berörda parter såsom den systemansvarigas för överföringssystemet anställda.

3. Artikel 65.2 första stycket och artikel 65.3–65.7 ska tillämpas på minst hälften av tillsynsorganets ledamöter minus en.

Artikel 65.2 andra stycket b ska tillämpas på alla ledamöter i tillsynsorganet.

Artikel 67

Övervakningsplan och övervakningsansvarig

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för överföringssystem upprättar och genomför en övervakningsplan där det anges vilka åtgärder som vidtas för att motverka diskriminerande beteende och på lämpligt sätt säkerställa att planen följs. I övervakningsplanen ska det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att uppfylla dessa mål. Övervakningsplanen ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Utan att det påverkar tillsynsmyndighetens befogenheter ska en övervakningsansvarig oberoende övervaka att planen följs.

2. Tillsynsorganet ska utse en övervakningsansvarig som ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får vägra att godkänna den övervakningsansvariga endast på grund av bristande oberoende eller yrkesmässig kapacitet. Den övervakningsansvariga kan vara en fysisk eller en juridisk person. Artikel 65.2–65.8 ska tillämpas på den övervakningsansvariga.

3. Den övervakningsansvariga ska ansvara för följande åtgärder:
 - a) Övervaka genomförandet av övervakningsplanen.
 - b) Utarbeta en årsrapport om de åtgärder som vidtagits för att genomföra övervakningsplanen och överlämna den till tillsynsmyndigheten.
 - c) Rapportera till tillsynsorganet och utfärda rekommendationer för övervakningsplanen och dess genomförande.
 - d) Underrätta tillsynsmyndigheten om betydande överträdelser i fråga om genomförandet av övervakningsplanen.
 - e) Rapportera till tillsynsmyndigheten om kommersiella och ekonomiska förbindelser mellan det vertikalt integrerade företaget och den systemansvariga för överföringssystemet.
4. Den övervakningsansvariga ska förelägga tillsynsmyndigheten föreslagna beslut om investeringsplanen eller om enskilda investeringar i nätet. Detta ska ske senast när företagsledningen eller den systemansvarigas för överföringssystemet behöriga administrativa organ överlämnar dem till tillsynsorganet.
5. När det vertikalt integrerade företaget under bolagsstämman eller genom omröstning bland det utsedda tillsynsorganets ledamöter har motsatt sig antagandet av ett beslut så att detta hindrar eller försenar investeringar, som enligt den tioåriga nätutvecklingsplanen skulle ha verkställts inom de följande tre åren, ska den övervakningsansvariga rapportera detta till tillsynsmyndigheten, som då ska vidta åtgärder i enlighet med artikel 55.
6. De villkor som reglerar den övervakningsansvarigas uppdrag eller anställningsvillkor, inbegripet uppdragets varaktighet, ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Villkoren ska säkerställa den övervakningsansvarigas oberoende, bland annat genom att förse den övervakningsansvariga med de resurser som krävs för uppdragets fullgörande. Under uppdragsperioden får den övervakningsansvariga inte ha något annat yrkesmässigt uppdrag, ansvar eller intresse, direkt eller indirekt, i eller med någon del av det vertikalt integrerade företaget eller dess majoritetsaktieägare.
7. Den övervakningsansvariga ska regelbundet rapportera, antingen muntligt eller skriftligt, till tillsynsmyndigheten och ska ha rätt att regelbundet rapportera, antingen muntligt eller skriftligt, till den systemansvarigas för överföringssystemet tillsynsorgan.
8. Den övervakningsansvariga får delta i alla möten i den systemansvarigas för överföringssystemet företagsledning eller administrativa organ, i tillsynsorganets möten och vid bolagsstämman. Den övervakningsansvariga ska delta i alla möten där följande frågor diskuteras:
 - a) Villkor för tillträde till nätet som fastställs i förordning (EU) 2024/1789, särskilt vad avser tariffer, tjänster för tillträde för tredje part, kapacitetstilldelning, överbelastningshantering, transparens, balans och sekundärmarknader.
 - b) Projekt som genomförs för att driva, underhålla och utveckla överföringssystemet, bl.a. investeringar i nya transportförbindelser, i expanderad kapacitet och i optimering av befintlig kapacitet.
 - c) Inköp eller försäljning av energi som krävs för överföringssystemets drift.
9. Den övervakningsansvariga ska övervaka att den systemansvariga för överföringssystemet följer artikel 40.
10. Den övervakningsansvariga ska ha tillgång till alla relevanta uppgifter och till den systemansvarigas för överföringssystemet kontor och till all information som är nödvändig för att fullgöra sin uppgift.
11. Efter tillsynsmyndighetens godkännande får tillsynsorganet säga upp den övervakningsansvariga. Tillsynsorganet ska på anmodan av tillsynsmyndigheten säga upp den övervakningsansvariga på grund av bristande oberoende eller yrkesmässig kapacitet.
12. Den övervakningsansvariga ska ha tillgång till den systemansvarigas för överföringssystemet kontor utan anmälan i förväg.

Avsnitt 4

Åtskillnad av operatörer av vätgasnät

Artikel 68

Åtskillnad av operatörer av överföringsnät för vätgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att operatörer av överföringsnät för vätgas från och med den 5 augusti 2026 är åtskilda i enlighet med de regler för systemansvariga för överföringssystem för naturgas som anges i artikel 60.
2. Vid tillämpning av denna artikel, artiklarna 46 och 60 i detta direktiv samt artiklarna 35 och 43 i direktiv (EU) 2019/944 ska produktion eller leverans omfatta produktion och leverans av vätgas, och överföring ska omfatta transport av vätgas.
3. En medlemsstat får besluta att inte tillämpa punkt 1 i denna artikel på överföringsnät för vätgas som tillhör ett vertikalt integrerat företag. I sådana fall ska den berörda medlemsstaten utse en oberoende operatör av överföringsnät för vätgas som är åtskild i enlighet med bestämmelserna om oberoende systemansvariga för naturgas i artikel 61. Operatörer av överföringsnät för vätgas och systemansvariga för överföringssystem för naturgas som är åtskilda i enlighet med artikel 60.1 får agera som oberoende operatörer av överföringsnät för vätgas, om inte annat följer av kraven i artikel 69.
4. Om ett överföringsnät för vätgas tillhör en eller flera certifierade systemansvariga för överföringssystem för naturgas eller om ett överföringsnät för vätgas den 4 augusti 2024 tillhör ett vertikalt integrerat företag som är verksamt inom produktion eller leverans av vätgas, får medlemsstaterna besluta att inte tillämpa punkt 1 i denna artikel och utse en enhet som står under fullständig kontroll av den systemansvariga för överföringssystem eller gemensam kontroll av två eller flera systemansvariga för överföringssystem, eller under fullständig kontroll av det vertikalt integrerade företaget som är verksamt inom produktion eller leverans av vätgas till en integrerad operatör av överföringsnät för vätgas som är åtskild i enlighet med bestämmelserna om oberoende systemansvariga för överföring av naturgas i avsnitt 3 i detta kapitel.

Trots vad som sägs i punkt 1 får medlemsstaterna, om en medlemsstat har beviljat ett undantag från kraven i artikel 69 enligt punkt 2 i den artikeln och ett överföringsnät för vätgas tillhör en eller flera certifierade systemansvariga för överföringssystem för naturgas som är åtskilda i enlighet med bestämmelserna om oberoende systemansvariga för överföring av naturgas i avsnitt 3 i detta kapitel, besluta att inte tillämpa punkt 1 i den här artikeln och att utse den enheten eller en enhet som står under gemensam kontroll av två eller flera systemansvariga för överföringssystem till en integrerad operatör av överföringsnät för vätgas som är åtskild i enlighet med bestämmelserna om oberoende systemansvariga för överföring av naturgas i avsnitt 3 i detta kapitel.

Om ett företag innefattar en systemansvarig för överföringssystem som är åtskild i enlighet med artikel 60.1 och en integrerad operatör av överföringsnät för vätgas, får det företaget vara verksamt inom produktion eller leverans av vätgas, men inte inom produktion eller leverans av naturgas eller el. Om ett sådant företag producerar eller levererar vätgas ska den systemansvariga för överföringssystem för naturgas uppfylla kraven i avsnitt 3 i detta kapitel, och varken företaget eller någon del av detta får boka eller använda kapacitetsrättigheter för injektion av vätgas i det överförings- eller distributionssystem för naturgas som företaget driver.

5. De regler som är tillämpliga på systemansvariga för överföringssystem enligt artikel 72 ska tillämpas på operatörer av överföringsnät för vätgas.

Artikel 69

Horisontell åtskillnad av operatörer av överföringsnät för vätgas

1. Om en operatör av överföringsnät för vätgas ingår i ett företag som är verksamt inom överföring eller distribution av naturgas eller el ska denne vara oberoende åtminstone i fråga om sin juridiska form.
2. Medlemsstaterna får, på grundval av en för allmänheten tillgänglig positiv kostnads-nyttöanalys, bevilja undantag från kraven i punkt 1 för operatörer av överföringsnät för vätgas, under förutsättning att tillsynsmyndigheten gör en positiv bedömning i enlighet med punkt 4.

3. Undantag som beviljas enligt punkt 2 ska offentliggöras och anmälas till kommissionen, åtföljt av den berörda bedömning som avses i punkt 4, under bevarande av konfidentialiteten för kommersiellt känsliga uppgifter.

4. Vid tidpunkten för beviljande av ett undantag enligt punkt 2, och därefter minst vart sjunde år, eller efter en motiverad begäran från kommissionen, ska tillsynsmyndigheten i den medlemsstat som beviljar undantaget offentliggöra en bedömning av den inverkan som undantaget har på transparens, korssubventionering, nättariffer och gränsöverskridande handel. En sådan bedömning ska åtminstone omfatta tidsplanen för förväntade överföringar av tillgångar från naturgassektorn till vätgassektorn.

Om tillsynsmyndigheten på grundval av en bedömning konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle ha en negativ inverkan på transparens, korssubventionering, nättariffer och gränsöverskridande handel, eller om överföringen av tillgångar från naturgassektorn till vätgassektorn har slutförts, ska medlemsstaten återkalla undantaget.

5. Genom undantag från punkterna 2, 3 och 4 får Estland, Lettland och Litauen bevilja undantag från kraven i punkt 1 för operatörer av överföringsnät för vätgas. Varje sådant undantag ska anmälas till kommissionen och ska upphöra att gälla den 31 december 2030. Efter den dag då ett undantag som beviljats enligt denna punkt upphör att gälla får Estland, Lettland och Litauen bevilja undantag i enlighet med punkterna 2, 3 och 4.

Artikel 70

Särredovisning för operatörer av vätgasnät

Medlemsstaterna ska säkerställa att räkenskaperna för operatörer av vätgasnät förs i enlighet med artikel 75.

Avsnitt 5

Utseende och certifiering av systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas

Artikel 71

Utseende och certifiering av systemansvariga för överföringssystem och operatörer av överföringsnät för vätgas

1. Innan ett företag godkänns och utses till systemansvarig för överföringssystem eller operatör av överföringsnät för vätgas ska det certifieras i enlighet med punkterna 4, 5 och 6 i denna artikel och med artikel 14 i förordning (EU) 2024/1789.

2. Ett företag som av tillsynsmyndigheten, till följd av nedanstående certifieringsförfarande, intygas uppfylla kraven i artikel 60 eller artikel 68, ska av medlemsstaterna godkännas och utses till systemansvarig för överföringssystemet eller operatör av överföringsnät för vätgas. Utnämningen av systemansvariga för överföringssystemet och operatörer av överföringsnät för vätgas ska anmälas till kommissionen och offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

3. Certifierade företag ska till tillsynsmyndigheten anmäla planerade transaktioner som kan komma att kräva en omprövning av huruvida de uppfyller kraven i artikel 60 eller 68.

4. Tillsynsmyndigheterna ska kontrollera att certifierade företag fortlöpande uppfyller kraven i artikel 60 eller 68. För att säkerställa att kraven uppfylls ska de i följande fall inleda ett certifieringsförfarande:

a) Efter anmälan från certifierade företag enligt punkt 3.

b) På eget initiativ då de får vetskap om att en planerad förändring när det gäller rättigheter gentemot eller inflytande över certifierade företag eller ägare till överföringssystem kan leda till överträdelse av artikel 60 eller 68, eller då de har anledning att misstänka att en sådan överträdelse kan ha skett.

c) Efter en motiverad begäran från kommissionen.

5. Tillsynsmyndigheterna ska fatta beslut om certifiering av en systemansvarig för överföringssystemet eller av en operatör av överföringsnät för vätgas inom 100 arbetsdagar från den dag då den systemansvariga för överföringssystemet eller operatören av överföringsnätet för vätgas inkom med anmälan eller kommissionen överlämnade sin begäran. När denna period har löpt ut ska certifieringen anses vara beviljad. Tillsynsmyndighetens uttryckliga eller underförstådda beslut ska börja gälla först efter det att det förfarande som avses i punkt 6 har fullföljts.
6. Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål anmäla det uttryckliga eller underförstådda beslutet om certifiering till kommissionen, och förse kommissionen med alla relevanta uppgifter avseende detta beslut. Kommissionen ska agera i enlighet med förfarandet i artikel 14 i förordning (EU) 2024/1789.
7. Tillsynsmyndigheterna och kommissionen får från systemansvariga för överföringssystem, operatörer av överföringsnät för vätgas och företag som bedriver produktions- eller leveransverksamhet begära sådan information som är relevant för fullgörandet av deras skyldigheter enligt denna artikel.
8. Tillsynsmyndigheten och kommissionen ska behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt.

Artikel 72

Certifiering i förhållande till tredjeländer

1. Om certifiering begärs av ägaren till ett överföringssystem, den systemansvariga för ett överföringssystem, en operatör av överföringsnät för vätgas eller en ägare till ett överföringsnät för vätgas som kontrolleras av en person från ett tredjeland, ska tillsynsmyndigheten underrätta kommissionen.

Tillsynsmyndigheten ska även utan dröjsmål underrätta kommissionen om eventuella omständigheter som skulle leda till att en person från ett tredjeland får kontroll över ett överföringssystem, en systemansvarig för överföringssystem, ett överföringsnät för vätgas eller en operatör av ett överföringsnät för vätgas.

2. Den systemansvariga för överföringssystemet eller operatören av överföringsnätet för vätgas ska underrätta tillsynsmyndigheten om eventuella omständigheter som skulle leda till att en person från ett tredjeland får kontroll över överföringssystemet, den systemansvariga för överföringssystemet, överföringsnätet för vätgas eller operatören av överföringsnätet för vätgas.

3. Tillsynsmyndigheten ska anta ett utkast till beslut om certifiering av en systemansvarig för överföringssystemet eller en operatör av överföringsnät för vätgas inom 100 arbetsdagar efter anmälan från den systemansvariga för överföringssystemet eller operatören av överföringsnätet för vätgas. Tillsynsmyndigheten ska vägra certifiering om det inte visas

a) att den berörda enheten uppfyller kraven i artikel 60 eller 68, och

- b) för tillsynsmyndigheten eller annan behörig myndighet som utsetts av medlemsstaten, att ett beviljande av certifiering inte kommer att äventyra en trygg energiförsörjning eller de väsentliga säkerhetsintressena i medlemsstaten och unionen; när denna fråga beaktas ska tillsynsmyndigheten eller annan behörig utsedd myndighet ta hänsyn till

i) unionens rättigheter och skyldigheter med avseende på dessa tredjeländer enligt internationell rätt, inbegripet avtal med ett eller flera tredjeländer som unionen är part i och som rör trygg energiförsörjning,

ii) medlemsstatens rättigheter och skyldigheter med avseende på dessa tredjeländer, enligt avtal som ingåtts med tredjeländerna i den mån avtalen överensstämmer med unionsrätten,

iii) ägande, leverans eller andra affärsförbindelser som skulle kunna inverka negativt på incitament och förmåga hos ägaren av överföringssystemet, den systemansvariga för överföringssystemet, ägaren av överföringssystemet för vätgas eller operatören av överföringsnätet för vätgas i fråga om att leverera naturgas eller vätgas till medlemsstaten eller unionen,

iv) andra specifika omständigheter och förhållanden i fallet och i det berörda tredjelandet.

4. Tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål anmäla utkastet till beslut till kommissionen, tillsammans med all relevant information beträffande beslutet.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsmyndigheten eller den utsedda behöriga myndighet som avses i punkt 3 b i denna artikel, innan tillsynsmyndigheten antar ett beslut om certifiering, begär ett yttrande från kommissionen om huruvida

a) den berörda enheten uppfyller kraven i artikel 60 eller 68, och

b) ett beviljande av certifiering kan äventyra en trygg energiförsörjning till unionen.

6. Kommissionen ska behandla den begäran som avses i punkt 5 så snart den har mottagits. Inom 50 arbetsdagar efter det att begäran har mottagits ska kommissionen avge sitt yttrande till tillsynsmyndigheten eller, om begäran kommit från den utsedda behöriga myndigheten, till den myndigheten.

När kommissionen utarbetar sitt yttrande får den begära in synpunkter från Acer, den berörda medlemsstaten och berörda parter. I ett sådant fall ska perioden på 50 arbetsdagar förlängas med ytterligare 50 arbetsdagar.

Om kommissionen inte har avgett något yttrande inom den period som avses i första och andra styckena ska den inte anses ha några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut.

7. När kommissionen bedömer huruvida den kontroll som utövas av en person från ett tredjeland kommer att äventyra en trygg energiförsörjning eller de väsentliga säkerhetsintressena i unionen eller någon medlemsstat ska den beakta

a) de särskilda omständigheterna i fallet och i det berörda tredjelandet, inbegripet bevis på inflytandet från det berörda tredjelandet över den situation som beskrivs i punkt 3 b iii, och

b) unionens rättigheter och skyldigheter med avseende på det tredjelandet enligt internationell rätt, inbegripet avtal med ett eller flera tredjeländer som unionen är part i och som rör trygg energiförsörjning.

8. Tillsynsmyndigheten ska anta sitt slutliga beslut om certifieringen inom 50 arbetsdagar efter utgången av den period som avses i punkt 6. När tillsynsmyndigheten antar sitt slutliga beslut ska den ta största hänsyn till kommissionens yttrande. I varje fall ska en medlemsstat ha rätt att vägra certifiering när beviljande av certifiering äventyrar en trygg energiförsörjning i medlemsstaten eller i en annan medlemsstat. När en medlemsstat har utsett en annan behörig myndighet enligt punkt 3 b, kan medlemsstaten kräva att tillsynsmyndigheten antar sitt slutliga beslut i överensstämmelse med den behöriga myndighetens bedömning. Tillsynsmyndighetens slutliga beslut och kommissionens yttrande ska offentliggöras tillsammans. Om det slutliga beslutet avviker från kommissionens yttrande ska den berörda medlemsstaten tillhandahålla och offentliggöra, tillsammans med beslutet, skälen för det beslutet.

9. Inget i denna artikel ska påverka medlemsstaternas rätt att, i överensstämmelse med unionsrätten, utöva inhemsk rättslig kontroll för att skydda legitima intressen som rör allmän säkerhet.

10. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 90 som kompletterar detta direktiv genom att utfärda riktlinjer där detaljer anges för förfarandet vid tillämpningen av denna artikel.

Artikel 73

Utseende av operatörer av lagringsanläggningar för naturgas, lagringsanläggningar för vätgas, LNG-anläggningar och vätgasterminaler

Medlemsstaterna ska, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga de företag som äger lagringssystem för naturgas, lagringsanläggningar för vätgas, eller LNG-anläggningar och vätgasterminaler att utse en eller flera systemansvariga eller operatörer för sådan infrastruktur.

Avsnitt 6

Särredovisning och transparens i bokföringen

Artikel 74

Tillgång till räkenskaper

1. Medlemsstaterna eller varje behörig myndighet de utser, inklusive tillsynsmyndigheterna och de tvistlösningsmyndigheter som avses i artikel 32, ska i den utsträckning som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter ha tillgång till naturgas- och vätgasföretagens bokföring i enlighet med artikel 75.
2. Medlemsstaterna och varje utsedd behörig myndighet, inklusive tillsynsmyndigheterna och tvistlösningsmyndigheterna, ska behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt. Medlemsstaterna får föreskriva att sådan information offentliggörs om detta är nödvändigt för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra sina uppgifter.

Artikel 75

Särredovisning

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att naturgas- och vätgasföretagens bokföring sker i enlighet med punkterna 2–5.
2. Naturgas- och vätgasföretag ska, oberoende av ägartyp eller juridisk form, upprätta, låta revidera och offentliggöra sina årsredovisningar i enlighet med de bestämmelser i nationell rätt som avser årsredovisning för aktiebolag och som har fastställts enligt direktiv 2013/34/EU.

Företag som inte enligt lag är skyldiga att offentliggöra sin årsredovisning ska hålla en kopia av denna tillgänglig för allmänheten på sitt huvudkontor.

3. Företag ska i sin interna bokföring särredovisa verksamhetsgrenarna överföring, distribution, LNG, vätgastermineraler, lagring av naturgas och vätgas och vätgastransport så som de skulle behöva göra om verksamheterna bedrevs av separata företag, för att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvridning av konkurrensen. Företagens infrastruktur-tillgångar ska hänföras till relevant redovisning och regleringsmässiga tillgångsbaser separat för naturgas-, el- eller vätgastillgångar, och detta hänförande ska göras på ett transparent sätt. Företagen ska också redovisa, vilket får ske genom en sammanställd redovisning, andra verksamheter utan samband med överföring, distribution, LNG, vätgastermineraler, lagring av naturgas eller vätgas eller vätgastransport. Inkomster från äganderätt till överförings-, distributions- eller vätgasnäten ska specificeras i bokföringen. Vid behov ska företagen upprätta en sammanställd redovisning för annan verksamhet utanför natur- och vätgassektorn. Den interna bokföringen ska omfatta en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhetsgren. Särredovisningen ska revideras i enlighet med reglerna i punkt 2 och rapporteras till den berörda tillsynsmyndigheten.
4. Den revision som anges i punkt 2 i denna artikel ska särskilt verifiera att den i punkt 3 i denna artikel angivna skyldigheten att undvika diskriminering och korssubventioner uppfylls. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5 i förordning (EU) 2024/1789 får det inte förekomma någon korssubventionering mellan användare av naturgasnätet och användare av vätgasnätet.
5. Företagen ska i sin interna bokföring ange de regler för fördelningen av tillgångar och skulder, utgifter och inkomster samt för avskrivningar som de följer vid upprättandet av den separata bokföring som anges i punkt 3, utan att det påverkar tillämpningen av nationellt tillämpliga bestämmelser om bokföring. Dessa interna regler får ändras endast i undantagsfall. Sådana ändringar ska meddelas till tillsynsmyndigheten och vara vederbörligen motiverade.
6. Årsredovisningen ska i noter ange alla transaktioner av en viss storlek som har genomförts med anknutna företag.

KAPITEL X
TILLSYNSMYNDIGHETER

Artikel 76

Tillsynsmyndigheternas utnämning och oberoende

1. Varje medlemsstat ska utse en tillsynsmyndighet på nationell nivå.
2. Punkt 1 i denna artikel ska inte påverka utnämningen av andra tillsynsmyndigheter på regional nivå i medlemsstaterna, förutsatt att det finns en företrädare på hög nivå för representation och kontakt på unionsnivå i den tillsynsnämnd som ingår i Acer i enlighet med artikel 7.1 i förordning (EU) 2019/942.
3. Genom undantag från punkt 1 i denna artikel kan en medlemsstat utse tillsynsmyndigheter för mindre system på ett geografiskt separat område vars förbrukning 2008 understiger 3 % av den samlade förbrukningen i den medlemsstat där området är beläget. Detta undantag ska inte påverka utnämningen av en företrädare på hög nivå för representation och kontakt på unionsnivå i den tillsynsnämnd som ingår i Acer i enlighet med artikel 7.1 i förordning (EU) 2019/942.
4. Medlemsstaterna ska garantera tillsynsmyndighetens oberoende och säkerställa att den utövar sina befogenheter på ett opartiskt och transparent sätt. I detta syfte ska medlemsstaterna säkerställa att tillsynsmyndigheten, när den utför de uppgifter som den tilldelas i enlighet med detta direktiv och tillhörande rättsakter,
 - a) är juridiskt åtskild från och funktionellt oberoende av alla andra offentliga och privata organ,
 - b) säkerställer att dess personal och de personer som svarar för dess ledning
 - i) agerar oberoende av marknadsintressen,
 - ii) inte söker eller tar emot direkta anvisningar från någon regering eller något annat offentligt eller privat organ när den utför sina tillsynsuppgifter. Detta krav inkräktar inte i tillämpliga fall på ett nära samarbete med andra berörda nationella myndigheter eller på de allmänna politiska riktlinjer som regeringen utfärdar och som inte avser tillsynsskyldigheter och tillsynsbefogenheter enligt artikel 78.
5. För att bevara tillsynsmyndighetens oberoende ställning ska medlemsstaterna i synnerhet säkerställa
 - a) att tillsynsmyndigheten kan fatta självständiga beslut oberoende av något politiskt organ,
 - b) att tillsynsmyndigheten har de personalresurser och ekonomiska resurser som den behöver för att kunna utföra sina uppgifter och utöva sina befogenheter på ett ändamålsenligt och effektivt sätt,
 - c) att tillsynsmyndigheten har ett särskilt årligt budgetanslag med självständigt ansvar för denna anslagna budgets genomförande,
 - d) att ledamöterna av tillsynsmyndighetens styrelse eller, om sådan inte finns, tillsynsmyndighetens högsta ledning utses för en bestämd period på mellan fem och sju år, som ska kunna förnyas en gång,
 - e) att ledamöterna av tillsynsmyndighetens styrelse eller, om sådan inte finns, tillsynsmyndighetens högsta ledning utses på grundval av objektiva, transparenta och offentliggjorda kriterier genom ett oberoende och opartiskt förfarande som säkerställer att kandidaterna har nödvändig kompetens och erfarenhet för berörda positioner inom tillsynsmyndigheten,
 - f) att det finns bestämmelser om intressekonflikter och att skyldigheterna i fråga om konfidentiell behandling sträcker sig längre än mandatperioden för ledamöterna av tillsynsmyndighetens styrelse eller, om styrelse saknas, för tillsynsmyndighetens högsta ledning,
 - g) att ledamöterna av tillsynsmyndighetens styrelse eller, om styrelse saknas, tillsynsmyndighetens högsta ledning endast får avsättas på grundval av fastställda transparenta kriterier.

Med avseende på första stycket d ska medlemsstaterna säkerställa att det finns ett lämpligt roterande system för styrelsen eller högsta ledningen. Styrelsens ledamöter eller, om styrelse inte finns, medlemmar av högsta ledningen kan avsättas under mandatperioden endast om de inte längre uppfyller villkoren i denna artikel eller har gjort sig skyldiga till tjänstefel enligt nationell rätt.

Medlemsstaterna får föreskriva att tillsynsmyndigheternas årsredovisning ska granskas i efterhand av en oberoende revisor.

6. Senast den 5 juli 2026 och därefter vart fjärde år ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om de nationella myndigheternas efterlevnad av den princip om oberoende som anges i denna artikel. Kommissionen ska offentliggöra sådana rapporter.

Artikel 77

Tillsynsmyndigheternas allmänna mål

När tillsynsmyndigheten utför de uppgifter som anges i detta direktiv ska den vidta alla rimliga åtgärder för att bidra till följande mål inom ramen för sina skyldigheter och befogenheter enligt artikel 78, i nära samarbete med andra relevanta nationella myndigheter, inbegripet konkurrensmyndigheter och relevanta myndigheter från angränsande medlemsstater och angränsande tredjeländer, beroende på vad som är tillämpligt, och med förbehåll för deras behörighet:

- a) I nära samarbete med andra medlemsstaters tillsynsmyndigheter, kommissionen och Acer främja konkurrensutsatta, flexibla, säkra och miljömässigt hållbara inre marknader för naturgas, förnybar gas, koldioxidsnål gas och vätgas i unionen och säkerställa lämpliga förutsättningar för en effektiv och tillförlitlig drift av naturgas- och vätgasnäten och främja energisystemintegrering, med beaktande av de långsiktiga målen, och på så sätt bidra till att unionsrätten tillämpas konsekvent, effektivt och ändamålsenligt så att unionens klimat- och energimål uppnås.
- b) Utveckla konkurrensutsatta och väl fungerande regionala gränsöverskridande marknader inom unionen för att de mål som avses i led a ska kunna uppnås.
- c) Undanröja restriktioner för naturgashandeln och vätgashandeln mellan medlemsstater, inbegripet att undanröja restriktioner som beror på skillnader i kvaliteten på naturgas och vätgas eller i den volym vätgas som blandas in i naturgassystemet eller som beror på skillnader i kvaliteten på vätgasen i vätgassystemet, och utveckla den kapacitet för gränsöverskridande överföring eller transport som krävs för att tillgodose efterfrågan och förbättra integreringen av nationella marknader, vilket säkerställer driftskompatibilitet i unionens sammanlänkade naturgassystem eller unionens vätgassystem och som kan underlätta för naturgasflödet inom hela unionen.
- d) Bidra till att det så kostnadseffektivt som möjligt, och med beaktande av principen om energieffektivitet först, utvecklas säkra, pålitliga, effektiva och icke-diskriminerande system som är konsumentinriktade, främja systemens tillräcklighet och, i enlighet med de allmänna energi- och klimatpolitiska målsättningarna, energieffektivitet och integrering i både överförings- och distributionsnäten av stor- och småskalig produktion av gas från förnybara källor och decentraliserad produktion och underlätta driften av dem i förhållande till andra energinät för el och uppvärmning.
- e) Underlätta anslutning och tillträde till nätet för ny produktionskapacitet, i synnerhet genom att undanröja hinder som skulle kunna förhindra anslutningen och tillträdet för nya aktörer på marknaderna för gas och vätgas från förnybara källor.
- f) Säkerställa att systemansvariga och systemanvändare får lämpliga incitament, både på kort och lång sikt, för att öka systemeffektiviteten, särskilt energieffektiviteten, och främja marknadsintegreringen.
- g) Säkerställa att kunderna drar nytta av att den inhemska marknaden fungerar effektivt, främja effektiv konkurrens och bidra till att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå i nära samarbete med relevanta konsumentskyddsmyndigheter och samråd med relevanta konsumentorgan.
- h) Bidra till uppnåendet av en hög standard på allmännyttiga tjänster på naturgasområdet, bidra till skydd för utsatta kunder, samt bidra till att de processer för utbyte av uppgifter som behövs då kunder byter leverantör är kompatibla.

Artikel 78

Tillsynsmyndighetens skyldigheter och befogenheter

1. Tillsynsmyndigheten ska ha följande skyldigheter:
 - a) Fastställa eller godkänna, enligt transparenta kriterier, överförings- eller distributionstariffer eller metoder för beräkning av dem, eller båda.
 - b) Godkänna de gemensamma scenarierna för de tioåriga nätutvecklingsplanerna i enlighet med artikel 55.2 f om medlemsstaten föreskriver ett sådant godkännande.
 - c) Fastställa eller godkänna, enligt transparenta kriterier, tariffer för tillträde till vätgasnät eller metoderna för beräkning av dem, eller båda, utan att det påverkar medlemsstaternas beslut enligt artikel 35.4.
 - d) Fastställa eller godkänna, enligt transparenta kriterier,
 - i) storleken på och varaktigheten av den särskilda avgiften och den finansiella överföringen eller metoderna för beräkning av dem, eller både och,
 - ii) värdet av de överförda tillgångarna och destinationen för eventuella vinster och förluster som kan uppstå till följd av detta, och
 - iii) fördelningen av bidrag till den särskilda avgiften.
 - e) Säkerställa att systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem och, i relevanta fall, ägare av system samt operatörer av vätgasnät, naturgas- och vätgasföretag och andra marknadsaktörer fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv och förordning (EU) 2024/1789, de nätföreskrifter och riktlinjer som antas enligt artiklarna 70, 71 och 72 i förordning (EU) 2024/1789, förordning (EU) 2017/1938 samt annan relevant unionsrätt, inbegripet i fråga om gränsöverskridande aspekter, samt de beslut som antas av Acer.
 - f) I nära samordning med övriga tillsynsmyndigheter säkerställa att Entso för gas, enheten för unionens systemansvariga för distributionssystem (EU DSO-enheten), som inrättats i enlighet med artiklarna 52–57 i förordning (EU) 2019/943, och det europeiska nätverket av operatörer av vätgasnät (ENNOH), som inrättats i enlighet med artikel 57 i förordning (EU) 2024/1789, fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv och förordning (EU) 2024/1789, de nätföreskrifter och riktlinjer som antas enligt artiklarna 70–74 i förordning (EU) 2024/1789 och annan relevant unionsrätt, inbegripet i fråga om gränsöverskridande frågor, samt de beslut som antas av Acer, och gemensamt fastställa att Entso för gas, EU DSO-enheten och ENNOH inte fullgör sina respektive skyldigheter; om tillsynsmyndigheterna inte har kunnat nå en överenskommelse inom fyra månader efter det att samråd inletts i syfte att gemensamt fastställa bristande efterlevnad, hänskjuta ärendet till Acer för beslut i enlighet med artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942.
 - g) Övervaka utvecklingen av gaskvaliteten och den förvaltning av gaskvaliteten som utförs av systemansvariga för överföringssystem och, i relevanta fall, av systemansvariga för distributionssystem, inbegripet att övervaka utvecklingen av kostnaderna relaterade till de systemansvarigas förvaltning av gaskvalitet och utvecklingen i fråga om inblandning och avskiljning av vätgas i naturgassystemet som utförs av systemansvariga för lagringssystem för naturgas och av operatörer av LNG-anläggningar; om en medlemsstat har gett en annan behörig myndighet i uppdrag att samla in denna information ska den behöriga myndigheten dela informationen med tillsynsmyndigheten.
 - h) Övervaka utvecklingen av vätgaskvaliteten och den förvaltning av vätgaskvaliteten som utförs av operatörer av vätgasnät, i relevanta fall enligt vad som avses i artikel 50, inbegripet att övervaka utvecklingen av kostnaderna relaterade till förvaltningen av vätgaskvalitet.
 - i) Beakta granskningen och bedömningen av de planer för utvecklingen av transportinfrastrukturen för vätgas som lämnas in av operatörer av vätgasnät i enlighet med artiklarna 55 och 56 i detta direktiv när den godkänner särskilda avgifter i den mening som avses i artikel 5 i förordning (EU) 2024/1789.
 - j) Samarbeta om gränsöverskridande frågor med tillsynsmyndigheten eller tillsynsmyndigheterna i de andra berörda medlemsstaterna och med Acer, särskilt genom deltagande i arbetet i Acers tillsynsnämnd enligt artikel 21 i förordning (EU) 2019/942. För infrastruktur till och från ett tredjeland kan tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där den första sammanlänkningspunkten med medlemsstaternas nät är belägen efter samråd med tillsynsmyndigheterna i andra berörda medlemsstater samarbeta med tredjelandets berörda myndigheter, inbegripet myndigheterna i energigemenskapens fördragsslutande parter, i syfte att för denna infrastruktur uppnå en konsekvent tillämpning av detta direktiv inom medlemsstaternas territorium.

- k) Följa och genomföra de rättsligt bindande och relevanta beslut som fattats av Acer och kommissionen.
- l) Årligen rapportera till de berörda myndigheterna i medlemsstaterna, Acer och kommissionen om sin verksamhet, om de åtgärder som vidtagits och de resultat som uppnåtts med avseende på samtliga de uppgifter som räknas upp i denna artikel.
- m) Förhindra korssubventionering mellan verksamhetsgrenarna överföring, distribution, vätgastransport, lagring av naturgas och vätgas, LNG-anläggningar, vätgasterminaler och leverans av naturgas och vätgas, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5.2 i förordning (EU) 2024/1789.
- n) Övervaka de investeringsplaner som de systemansvariga för överföringsystem och operatörerna av överföringsnät för vätgas utarbetar, i sin årsrapport presentera en bedömning av i vilken mån dessa investeringsplaner är förenliga med de unionsomfattande nätutvecklingsplaner som avses i artiklarna 32 och 60 i förordning (EU) 2024/1789, och i en sådan bedömning inkludera rekommendationer om ändring av dessa investeringsplaner.
- o) Övervaka efterlevnaden av reglerna för nätens säkerhet och tillförlitlighet, se över hur reglerna efterlevts tidigare och fastställa eller godkänna normer för och krav på tjänsternas och leveransernas kvalitet eller bidra till detta tillsammans med andra behöriga myndigheter.
- p) Övervaka graden av transparens, också i grossistpriserna, och säkerställa att naturgas- och vätgasföretagen fullgör sina skyldigheter vad gäller transparens.
- q) Övervaka graden och effektiviteten av marknadsöppnande och konkurrens på grossist- och slutkundsnivå, även när det gäller naturgas- och vätgasbörser, priser för hushållskunder, inklusive system för forskotts betalning, transparensen vad gäller erbjudanden, kraftiga prisökningar och deras inverkan på grossistpriser och konsumentpriser, förhållandet mellan hushållspriser och grossistpriser, andel kunder som byter leverantör, andel kunder som får sina leveranser avstängda, avgifterna för och utförandet av underhållstjänster, hushållskunders klagomål och eventuell snedvridning eller inskränkning av konkurrensen, inbegripet att tillhandahålla relevant information, samt göra de berörda konkurrensmyndigheterna uppmärksamma på relevanta fall, i synnerhet vad gäller utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom.
- r) Övervaka förekomsten av begränsande avtalsvillkor, inbegripet exklusivitetsklausuler, som kan hindra större icke-hushållskunder från att samtidigt teckna avtal med mer än en leverantör eller begränsa deras möjligheter att göra detta och, om så är lämpligt, underrätta de nationella konkurrensmyndigheterna om sådana avtalsvillkor.
- s) Respektera avtalsfriheten för långsiktiga avtal, förutsatt att dessa följer unionsrätten, är förenliga med unionens politik och bidrar till mål om utfasning av fossila bränslen, under förutsättning att inga långsiktiga avtal om leverans av fossil gas utan inslag av koldioxidminskning ingås med en löptid efter den 31 december 2049.
- t) Övervaka den tid som systemansvariga för överförings- och distributionssystem för naturgas eller operatörer av vätgasnät behöver för att genomföra anslutningar och reparationer, inbegripet ansökningar om nätanslutning från produktionsanläggningar för biometan.
- u) Övervaka och granska villkoren för tillträde till naturgaslagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster enligt artikel 33 eller 37, undantaget granskning av tariffer om reglerna för tillträde till lagring av naturgas fastställs enligt artikel 33.3.
- v) Tillsammans med andra relevanta myndigheter bidra till att konsumentskyddsåtgärderna, inklusive åtgärderna i bilaga I, är effektiva och genomförs, och, i synnerhet, bedöma förekomsten av hinder för att kunderna ska kunna utöva sina rättigheter, såsom byte av leverantör, uppsägning av avtal och tillgång till mekanismer för tvistlösning utanför domstol.
- w) Minst en gång per år offentliggöra rekommendationer om leveransavgifternas överensstämmelse med artikel 7 och vid behov översända dessa rekommendationer till konkurrensmyndigheterna.
- x) Säkerställa en icke-diskriminerande tillgång till kundernas förbrukningsuppgifter, tillhandahållandet för alternativ användning av ett lättbegripligt harmoniserat format på nationell nivå för förbrukningsuppgifter och omedelbar tillgång för alla kunder till sådana uppgifter enligt artiklarna 23 och 24.

- y) Övervaka genomförandet av regler om uppgifter och skyldigheter för systemansvariga för överföringssystem och distributionssystem, operatörer av vätgasnät, leverantörer och kunder samt andra marknadsaktörer i enlighet med förordning (EU) 2024/1789.
- z) Övervaka att kriterierna för att avgöra om en lagringsanläggning för naturgas omfattas av artikel 33.3 eller 33.4 tillämpas korrekt.
- aa) Övervaka genomförandet av skyddsåtgärder enligt artikel 83.
- bb) Bidra till inbördes överensstämmelse mellan processer för utbyte av uppgifter för de viktigaste marknadsprocesserna på regional nivå.
- cc) Genomföra nätföreskrifter och riktlinjer som antagits i enlighet med artiklarna 70–74 i förordning (EU) 2024/1789 genom nationella åtgärder eller, när så krävs, samordnade regionala eller unionsomfattande åtgärder.
- dd) Säkerställa ett öppet, transparent, effektivt och inkluderande förfarande för upprättandet av den nationella tioåriga nätutvecklingsplanen i linje med kraven i artikel 55, av utvecklingsplanen för distributionsnät för vätgas i linje med kraven i artikel 56 och, i förekommande fall, av nätavvecklingsplanen i linje med kraven i artikel 57.
- ee) Godkänna och ändra de nätutvecklingsplaner som avses i artikel 55 och, i förekommande fall, artikel 57,
- ff) Granska och i tillämpliga fall kräva ändringar av den utvecklingsplan för distributionsnät för vätgas som avses i artikel 56.4, om en sådan uppgift föreskrivs av medlemsstaten enligt punkt 6 i den artikeln.
- gg) Ta fram riktlinjer enligt artikel 57.6 om kriterier och metoder för en strukturell strategi för avvecklingen av delar av distributionsnätet för naturgas, med beaktande av kostnaderna för avvecklingen och det särskilda fallet med tillgångar som kan kräva avveckling före utgången av den ursprungligen beräknade livscykeln, och ge råd om fastställande av tariffer i sådana fall.
- hh) Övervaka tillgången till jämförelsewebbplatser, inklusive jämförelseverktyg som uppfyller kriterierna i artikel 14.
- ii) Övervaka undanröjandet av omotiverade hinder och begränsningar för utvecklingen av förbrukningen av egenproducerad förnybar naturgas.
- jj) Fullgöra alla andra skyldigheter som tillsynsmyndigheten tilldelats enligt detta direktiv och förordning (EU) 2024/1789.

2. Om så är föreskrivet i en medlemsstat får de övervakningsuppgifter som avses i punkt 1 utföras av andra myndigheter än tillsynsmyndigheten. I sådana fall ska den information som är resultatet av övervakningen göras tillgänglig för tillsynsmyndigheten så snart som möjligt.

Utan att inkräkta på den specifika behörighet den har och i överensstämmelse med principerna om bättre lagstiftning ska tillsynsmyndigheten, samtidigt som den bevarar sin självständighet, vid behov rådgöra med systemansvariga för överföringssystem för naturgas och operatörer av vätgasnät och, när så är lämpligt, nära samarbeta med andra relevanta nationella myndigheter när de fullgör de uppgifter som anges i punkt 1.

Eventuella godkännanden som ges av en tillsynsmyndighet eller Acer i enlighet med detta direktiv ska inte påverka dess vederbörligen motiverade framtida användning av sina befogenheter enligt denna artikel eller sanktioner som åläggs av andra berörda myndigheter eller kommissionen.

3. Utöver de skyldigheter som tillsynsmyndigheten tilldelas enligt punkt 1 i denna artikel ska den, när en oberoende systemansvarig eller en oberoende operatör av överföringsnät för vätgas har utsetts enligt artikel 61 eller 68,

- a) övervaka att överföringssystemets ägare, den oberoende systemansvariga eller ägaren till överföringsnätet för vätgas och den oberoende operatören av överföringsnätet för vätgas fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv samt besluta om sanktioner då skyldigheterna inte fullgörs enligt punkt 4 d,

- b) övervaka förbindelser och kommunikation mellan den oberoende systemansvariga och överföringssystemets ägare eller mellan ägaren till överföringsnätet för vätgas och den oberoende operatören av överföringsnätet för vätgas för att säkerställa att den oberoende systemansvariga eller den oberoende operatören av överföringsnätet för vätgas fullgör sina skyldigheter, och särskilt godkänna avtal samt agera som tvistlösande myndighet mellan den oberoende systemansvarige och överföringssystemets ägare eller mellan ägaren till överföringsnätet för vätgas och den oberoende operatören av överföringsnätet för vätgas vid klagomål som lämnats av någondera parten enligt punkt 11,
- c) utan att det påverkar förfarandet i artikel 61.2 c, för den första tioåriga nätutvecklingsplanen, godkänna den investeringsplanering och den fleråriga nätutvecklingsplan som presenteras årligen av den oberoende systemansvariga eller den oberoende operatören av överföringsnätet för vätgas,
- d) säkerställa att tariffer för tillträde till nät som tas ut av den oberoende systemansvariga eller den oberoende operatören av vätgasnätet inkluderar en ersättning till nätagaren eller nätagarna som ger en adekvat ersättning för användning av nättillgångarna samt för eventuella nyinvesteringar däri, förutsatt att de görs på ett ekonomiskt och effektivt sätt,
- e) ha befogenheter att utföra inspektioner, även oanmälda sådana, i lokaler som tillhör överföringssystemets ägare och den oberoende systemansvariga eller ägaren till överföringsnätet för vätgas och den oberoende operatören av överföringsnätet för vätgas.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsmyndigheterna tilldelas befogenheter som gör det möjligt för dem att utföra de uppgifter som anges i punkterna 1, 3 och 6 på ett effektivt och snabbt sätt. För detta ändamål ska tillsynsmyndigheten åtminstone ha befogenheter att

- a) fatta bindande beslut för naturgas- och vätgasföretag,
- b) göra undersökningar av hur marknaderna för naturgas och vätgas fungerar och att besluta om och införa nödvändiga och proportionerliga åtgärder för att främja effektiv konkurrens och säkerställa att marknaderna för naturgas och vätgas fungerar korrekt och, där så är lämpligt, samarbeta med den nationella konkurrensmyndigheten och tillsynsmyndigheterna för finansmarknaden eller kommissionen när undersökningen gäller konkurrenslagstiftningen,
- c) begära den information från naturgas- och vätgasföretagen som är relevant för utförandet av dess uppgifter, bland annat skäl till vägran att ge tredje part tillträde och uppgifter om åtgärder som krävs för att stärka nätet,
- d) besluta om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för naturgas- och vätgasföretag som inte fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv eller enligt relevanta och rättsligt bindande beslut som fattats av tillsynsmyndigheten eller Acer, eller att föreslå en behörig domstol att besluta om sådana sanktioner, inbegripet befogenhet att besluta om, eller att föreslå att det beslutas om, sanktioner på upp till 10 % av den systemansvarigas för överföringssystemet eller operatörens av vätgasnätet årliga omsättning eller på upp till 10 % av det vertikalt integrerade företagets årliga omsättning för den systemansvariga för överföringssystemet eller operatören av vätgasnätet eller det vertikalt integrerade företaget, alltefter omständigheterna, för att de inte uppfyllt sina skyldigheter enligt detta direktiv,
- e) göra erforderliga undersökningar och utöva relevanta befogenheter vad gäller instruktioner för tvistlösning enligt punkterna 11 och 12.

5. Tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där Entso för gas, ENNOH eller EU DSO-enheten har sitt säte ska ha befogenhet att besluta om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för dessa enheter när de inte fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv, förordning (EU) 2024/1789 eller relevanta rättsligt bindande beslut som fattas av tillsynsmyndigheten eller Acer, eller att föreslå att en behörig domstol ska besluta om sådana sanktioner.

6. Utöver de skyldigheter och befogenheter som tilldelats tillsynsmyndigheten enligt punkterna 1 och 4 i denna artikel när en oberoende systemansvarig för överföring eller en integrerad operatör av överföringsnät för vätgas har utsetts i enlighet med kapitel IX avsnitt 3, ska tillsynsmyndigheten ha åtminstone följande skyldigheter och befogenheter:

- a) Besluta om sanktioner enligt punkt 4 d för diskriminerande beteende till förmån för det vertikalt integrerade företaget.
- b) Övervaka kommunikationerna mellan den systemansvariga för överföringssystemet eller en integrerad operatör av överföringsnät för vätgas och det vertikalt integrerade företaget i syfte att säkerställa att den systemansvariga för överföringssystemet eller den integrerade operatören av överföringsnätet för vätgas uppfyller sina skyldigheter.

- c) Agera som tvistlösande myndighet mellan det vertikalt integrerade företaget och den systemansvariga för överföringssystemet eller den integrerade operatören av överföringsnätet för vätgas vad avser klagomål som framförts enligt punkt 11.
- d) Övervaka kommersiella och ekonomiska förbindelser, bl.a. lån, mellan det vertikalt integrerade företaget och den systemansvariga för överföringssystemet eller den integrerade operatören av överföringsnätet för vätgas.
- e) Godkänna alla kommersiella och ekonomiska avtal mellan det vertikalt integrerade företaget och den systemansvariga för överföringssystemet eller den integrerade operatören av överföringsnätet för vätgas, på villkor att de följer marknadsvillkoren.
- f) Begära motivering av det vertikalt integrerade företaget när det anmälts av den övervakningsansvariga enligt artikel 67.4, särskilt inbegripet bevis på att inget diskriminerande beteende har skett till förmån för det vertikalt integrerade företaget.
- g) Utföra inspektioner, även oanmälda sådana, i lokaler som tillhör det vertikalt integrerade företaget och den systemansvariga för överföringssystemet eller den integrerade operatören av överföringsnätet för vätgas.
- h) Överlåta alla eller specifika uppgifter för den systemansvariga för överföringssystemet eller den integrerade operatören av överföringsnätet för vätgas på en oberoende systemansvarig eller en oberoende operatör av överföringsnät för vätgas som utsetts i enlighet med artikel 68 när den systemansvariga för överföringssystemet eller den integrerade operatören av vätgasnätet upprepade gånger inte uppfyllt sina skyldigheter enligt detta direktiv, särskilt vid upprepat diskriminerande beteende till förmån för det vertikalt integrerade företaget.

7. Tillsynsmyndigheterna ska ansvara för att tillräckligt lång tid i förväg innan dessa träder i kraft, fastställa eller godkänna åtminstone metoder för att beräkna eller fastställa villkoren för

- a) anslutning och tillträde till nationella nät för naturgas, inbegripet överförings- och distributionstariffer, samt villkor och tariffer för tillträde till LNG-anläggningar, varvid tariffer eller metoder utformas så att nödvändiga investeringar i näten och LNG-anläggningarna kan göras på ett sätt som gör det möjligt för investeringarna att säkerställa nätens och LNG-anläggningarnas bärkraft på längre sikt,
- b) anslutning och tillträde till nationella vätgasnät, inklusive tariffer för vätgasnät i tillämpliga fall samt villkor och tariffer för tillträde till lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler,
- c) tillhandahållande av balanstjänster, vilket ska göras så ekonomiskt som möjligt, för att ge goda incitament för nätanvändarna att balansera sin inmatning och sitt uttag och på ett rättvist sätt utan diskriminering och på grundval av objektiva kriterier,
- d) godkännande och övervakning av särskilda avgifter i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) 2024/1789,
- e) tillträde till gränsöverskridande infrastruktur, inbegripet förfaranden för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning.

8. De metoder eller villkor som avses i punkt 7 ska offentliggöras.

9. När det gäller fastställande eller godkännande av de tariffer eller metoder och de balanstjänster som avses i punkt 7 ska tillsynsmyndigheterna säkerställa att de systemansvariga för överförings- och distributionssystem och, utan att det påverkar en medlemsstats beslut enligt artikel 35.4, operatörer av vätgasnät både på kort och lång sikt ges lämpliga incitament att öka effektiviteten, främja marknadsintegrering och försörjningstryggheten samt stödja forskningsverksamheten på området.

10. Tillsynsmyndigheterna ska övervaka hur överbelastningssituationer hanteras inom nationella överföringsnät och överföringsnät för vätgas inbegripet sammanlänknings- och sammanlänkningsnät för vätgas och hur reglerna för hantering av överbelastning tillämpas. För detta ändamål ska de systemansvariga för överföringssystem, operatörerna av överföringsnät för vätgas eller marknadsaktörerna översända sina regler för hantering av överbelastning, inbegripet kapacitetstilldelning, till tillsynsmyndigheterna. Tillsynsmyndigheterna får begära ändringar av dessa regler.

*Artikel 79***Beslut och klagomål**

1. Tillsynsmyndigheterna ska ha befogenhet att vid behov begära att systemansvariga för överförings-, lagrings-, LNG- och distributionssystem för naturgas, operatörer av lagringsanläggningar för vätgas och vätgastermineraler och operatörer av vätgasnät ändrar villkoren, inbegripet de tariffer och metoder som avses i denna artikel, för att säkerställa att de är proportionella och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt. Om reglerna för tillträde till naturgaslagring fastställs i enlighet med artikel 33.3 ska denna uppgift inte omfatta ändring av tariffer. Om systemet för tillträde till vätgasnät, vätgasanläggningar eller vätgaslagring baseras på förhandlat tillträde för tredje part i enlighet med artikel 35.4, artikel 36.1 eller artikel 37.2 ska denna uppgift inte omfatta ändring av tariffer. Om fastställandet av överförings- och distributionstariffer för naturgas och, i tillämpliga fall, tariffer för vätgasnät försenas ska tillsynsmyndigheterna ha befogenhet att fastställa eller godkänna preliminära överförings- och distributionstariffer eller metoder, och tariffer eller metoder för vätgasnät och att fatta beslut om lämpliga kompensationsåtgärder om de slutliga tarifferna eller metoderna skiljer sig från dessa preliminära tariffer eller metoder.
2. Varje part som har ett klagomål mot en systemansvarig för överförings-, lagrings-, LNG- eller distributionssystem för naturgas eller en operatör av vätgasnät, en lagringsanläggning för vätgas eller en vätgasterminal vad avser den systemansvarigas eller operatörens skyldigheter enligt detta direktiv får inge klagomålet till tillsynsmyndigheterna, som i egenskap av tvistlösningsmyndigheter ska fatta ett beslut inom två månader från det att klagomålet mottagits. Denna period får förlängas med två månader om tillsynsmyndigheten begär ytterligare upplysningar. Den förlängda perioden får förlängas ytterligare om den klagande samtycker till detta. Tillsynsmyndigheternas beslut ska vara bindande så länge det inte och fram till dess att det har upphävts vid ett överklagande.
3. Varje berörd part som har rätt att inge klagomål mot ett beslut om metoder som fattats enligt denna artikel eller, om tillsynsmyndigheterna är skyldiga att samråda, mot de föreslagna tarifferna eller metoderna, får inom två månader efter offentliggörandet av beslutet eller förslaget till beslut, eller inom en kortare tidsperiod om medlemsstaterna föreskriver detta, inge ett klagomål för behandling. Ett sådant klagomål ska inte utgöra hinder för verkställighet.
4. Medlemsstaterna ska inrätta lämpliga och effektiva mekanismer för reglering, kontroll och transparens för att förhindra missbruk av en dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning. Dessa mekanismer ska beakta bestämmelserna i EUF-fördraget, särskilt artikel 102.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet nationell rätt, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer när de bestämmelser om konfidentialitet som föreskrivs i detta direktiv inte har följts.
6. Klagomål enligt punkterna 2 och 3 ska inte påverka rätten att överklaga enligt unionsrätten eller nationell rätt.
7. Tillsynsmyndigheternas beslut ska vara fullt motiverade för att medge domstolsprövning. Besluten ska vara tillgängliga för allmänheten, samtidigt som den konfidentiella karaktären hos kommersiellt känsliga uppgifter bevaras.
8. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns lämpliga mekanismer på nationell nivå som ger den part som berörs av ett beslut fattat av tillsynsmyndigheten rätt att överklaga till ett organ som är oberoende av de berörda parterna och av någon regering.

*Artikel 80***Regionalt samarbete mellan tillsynsmyndigheter om gränsöverskridande frågor**

1. Tillsynsmyndigheterna ska nära samråda och samarbeta med varandra, särskilt med Acer, och ska bistå varandra och Acer med sådan information som krävs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt detta direktiv. När det gäller den information som utbyts ska den mottagande myndigheten säkerställa samma grad av konfidentialitet som den som krävs av den myndighet som lämnade informationen.
2. Tillsynsmyndigheterna ska samarbeta åtminstone på regional nivå för att

- a) främja skapandet av operativa arrangemang för att möjliggöra en optimal näthantering, främja gemensamma naturgas- och vätgasbörser och fördela gränsöverskridande kapacitet, liksom för att möjliggöra en adekvat nivå på sammanlänkningskapaciteten, inbegripet genom ny sammanlänkning, inom regionen och mellan regioner så att en effektiv konkurrens kan utvecklas och försörjningstryggheten kan förbättras utan diskriminering mellan leveransföretag i de olika medlemsstaterna,
 - b) samordna utvecklingen av alla nätföreskrifter som gäller för relevanta systemansvariga för överföringssystem, operatörer av vätgasnät och för andra marknadsaktörer,
 - c) samordna utvecklingen av reglerna för hanteringen av överbelastning,
 - d) säkerställa regelefterlevnad hos rättsliga enheter som utför systemansvarigas för överföring och nätoperatörers uppgifter på gränsöverskridande eller regional nivå.
3. Tillsynsmyndigheterna ska ha rätt att ingå samarbetsarrangemang med varandra i syfte att främja tillsynssamarbetet.
 4. De åtgärder som avses i punkt 2 ska vid behov vidtas i nära samråd med andra berörda nationella myndigheter utan att detta påverkar deras specifika befogenheter.
 5. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 90 med avseende på att komplettera detta direktiv genom att fastställa riktlinjer om i vilken utsträckning tillsynsmyndigheterna är skyldiga att samarbeta med varandra och med Acer.
 6. Tillsynsmyndigheterna eller, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter kan samråda och samarbeta med de berörda myndigheterna i tredjeländer, inbegripet fördragsslutande parter i energigemenskapen, när det gäller driften av naturgas- och vätgasinfrastruktur till och från tredjeländer, i syfte att, vad gäller den berörda infrastrukturen, säkerställa att detta direktiv tillämpas konsekvent i medlemsstatens territorium och territorialvatten.

Artikel 81

Överensstämmelse med nätföreskrifterna och riktlinjerna

1. Varje tillsynsmyndighet och kommissionen får begära ett yttrande från Acer angående huruvida ett beslut som fattats av en tillsynsmyndighet överensstämmer med de nätföreskrifter och riktlinjer som antagits enligt detta direktiv eller förordning (EU) 2024/1789.
2. Acer ska inom tre månader från dagen för mottagandet av begäran avge sitt yttrande till den tillsynsmyndighet som har begärt det eller till kommissionen och till den tillsynsmyndighet som har fattat det aktuella beslutet.
3. Om den tillsynsmyndighet som har fattat beslutet inte följer Acers yttrande inom fyra månader från dagen för mottagandet av yttrandet ska Acer informera kommissionen härom.
4. Varje tillsynsmyndighet får informera kommissionen om den anser att ett beslut som fattats av en annan tillsynsmyndighet och som är relevant för gränsöverskridande handel inte överensstämmer med nätföreskrifterna och de riktlinjer som antagits enligt detta direktiv eller förordning (EU) 2024/1789 inom två månader räknat från dagen för det beslutet.
5. Om kommissionen, inom två månader efter att ha informerats av Acer i enlighet med punkt 3 eller av en tillsynsmyndighet i enlighet med punkt 4 eller på eget initiativ inom tre månader från dagen för beslutet, finner att det beslut som fattats av en tillsynsmyndighet ger anledning till allvarliga tvivel beträffande dess förenlighet med de nätföreskrifter och riktlinjer som antagits enligt detta direktiv eller förordning (EU) 2024/1789 får kommissionen besluta att undersöka ärendet ytterligare. Kommissionen ska i sådana fall uppmana tillsynsmyndigheten och parterna i förfarandet hos tillsynsmyndigheten att yttra sig.
6. Om kommissionen beslutar att undersöka ärendet i enlighet med punkt 5 ska den inom fyra månader från dagen för det beslutet fatta ett slutgiltigt beslut om att
 - a) inte göra några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut, eller

- b) begära att den berörda tillsynsmyndigheten återkallar sitt beslut på grund av att nätföreskrifterna och riktlinjerna inte har följts.
7. Om kommissionen inte beslutar att undersöka ärendet ytterligare eller inte fattar något slutgiltigt beslut inom de tidsgränser som fastställs i punkterna 5 och 6 ska det anses att den inte haft några invändningar mot tillsynsmyndighetens beslut.
8. Tillsynsmyndigheten ska följa kommissionens beslut att återkalla beslutet inom två månader, och ska informera kommissionen om detta.
9. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 90 för att komplettera detta direktiv genom att fastställa riktlinjer för det förfarande som ska följas vid tillämpningen av denna artikel.

Artikel 82

Bevarande av information

1. Medlemsstaterna ska kräva att leveransföretag under minst fem år håller relevanta uppgifter om samtliga transaktioner avseende natur- och vätgasleveransavtal och natur- och vätgasderivat med grossister, systemansvariga för överföringssystem, operatörer av lagringsanläggningar för naturgas och LNG-anläggningar samt operatörer av vätgasnät, lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler tillgängliga för de nationella myndigheterna, inklusive tillsynsmyndigheten och de nationella konkurrensmyndigheterna och kommissionen, för fullgörandet av deras uppgifter.
2. Uppgifterna ska innehålla information om relevanta transaktioner, såsom regler om löptid, tillhandahållande och fullgörande samt information om mängd, datum och tider för verkställande, transaktionspriser och metoder för att identifiera den berörda grossisten liksom detaljerad information om natur- och vätgasleveransavtal och natur- och vätgasderivat som inte fullgjorts.
3. Tillsynsmyndigheten får besluta att göra delar av denna information tillgänglig för marknadsaktörer, förutsatt att kommersiellt känslig information om enskilda marknadsaktörer eller individuella transaktioner inte lämnas ut. Denna punkt får inte tillämpas på information om finansiella instrument som omfattas av direktiv 2014/65/EU.
4. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 90 för att komplettera detta direktiv genom att fastställa riktlinjer som fastställer metoder och villkor för bevarande av information liksom form och innehåll när det gäller de uppgifter som ska bevaras.
5. När det gäller transaktioner avseende naturgas- och vätgasderivat mellan leveransföretag å ena sidan och grossister, systemansvariga för överföringssystem och operatörer av lagringsanläggningar för naturgas och LNG-anläggningar och operatörer av vätgasnät, lagringsanläggningar för vätgas och vätgasterminaler å andra sidan, ska denna artikel tillämpas först när kommissionen har antagit de riktlinjer som avses i punkt 4.
6. Denna artikel får inte skapa ytterligare skyldigheter i förhållande till de myndigheter som avses i punkt 1 i denna artikel för de enheter som omfattas av direktiv 2014/65/EU.
7. Om de myndigheter som avses i punkt 1 i denna artikel behöver tillgång till de uppgifter som innehas av enheter som omfattas av direktiv 2014/65/EU, ska de ansvariga myndigheterna enligt det direktivet tillhandahålla dem de begärda uppgifterna.

KAPITEL XI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 83

Skyddsåtgärder

I händelse av en plötslig kris på energimarknaden eller i fall av hot mot personers, anordningars eller anläggningars fysiska trygghet eller säkerhet eller mot systemintegritet, får en medlemsstat vidta de åtgärder som föreskrivs i den nationella krisplanen och, i tillämpliga fall, tillkännage en av krisnivåerna enligt artikel 11 i förordning (EU) 2017/1938.

*Artikel 84***Lika villkor**

1. De åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att säkerställa lika villkor i enlighet med detta direktiv ska vara förenliga med EUF-fördraget, särskilt artikel 36, och med annan unionsrätt.
2. De åtgärder som avses i punkt 1 ska vara proportionella, icke-diskriminerande och transparenta. Dessa åtgärder får bara sättas i kraft efter anmälan till kommissionen och med kommissionens medgivande.
3. Kommissionen ska reagera på den anmälan som avses i punkt 2 inom två månader efter dagen då anmälan togs emot. Denna period ska börja dagen efter det att fullständig information har erhållits. Om kommissionen inte handlat inom denna tvåmånadersperiod, ska det anses att kommissionen inte har några invändningar mot de anmälda åtgärderna.

*Artikel 85***Tekniska avtal avseende driften av rörledningar för naturgas och vätgas med tredjeländer**

Detta direktiv ska inte påverka friheten för systemansvariga för överföringssystem, operatörer av vätgasnät eller andra ekonomiska aktörer att ingå tekniska avtal om frågor som rör driften av rörledningar mellan en medlemsstat och ett tredjeland eller låta dem fortsätta att gälla, i den mån avtalen är förenliga med unionsrätten och relevanta beslut av tillsynsmyndigheterna i de berörda medlemsstaterna. Sådana avtal ska anmälas till de berörda medlemsstaternas tillsynsmyndigheter.

*Artikel 86***Undantag för naturgassystem**

1. Medlemsstater som inte är direkt anslutna till det sammanlänkade systemet i någon annan medlemsstat får göra undantag från artikel 3, 8, 34, 60 eller 31.1. Ett sådant undantag ska upphöra att gälla från och med den tidpunkt då den första sammanlänkningen till medlemsstaten har färdigställts. Varje sådant undantag ska anmälas till kommissionen.
2. Medlemsstaterna får hos kommissionen ansöka om undantag från att tillämpa artikel 3, 8, 60 eller 31 på yttersta randområden i den mening som avses i artikel 349 i EUF-fördraget eller på andra geografiskt isolerade områden. Varje sådant undantag ska upphöra att gälla så snart en anslutning från regionen eller området till en medlemsstat med ett sammanlänkat system har färdigställts.
3. Luxemburg får göra undantag från artikel 60. Varje sådant undantag ska anmälas till kommissionen.
4. Kommissionen ska underrätta medlemsstaterna om ansökningar om undantag enligt punkt 2 innan den fattar ett beslut, med beaktande av motiverade begäranden om konfidentiell behandling av kommersiellt känsliga uppgifter.
5. Undantag som beviljas av kommissionen enligt punkt 2 ska vara tidsbegränsade och underkastade villkor som syftar till att öka konkurrensen på och integreringen av den inre marknaden och säkerställa att undantagen inte hindrar övergången till förnybar energi eller tillämpningen av principen om energieffektivitet först.
6. Undantag som beviljas enligt direktiv 2009/73/EG utan sista giltighetsdag eller utan fastställd tillämpningsperiod ska upphöra att gälla den 31 december 2025. Medlemsstater som den 4 augusti 2024 fortfarande omfattas av sådana undantag får besluta att tillämpa ett nytt undantag enligt punkt 1 eller 7 i denna artikel, eller hos kommissionen ansöka om ett nytt undantag enligt punkt 2 i denna artikel.
7. Medlemsstater som tar emot den första kommersiella leveransen enligt sitt första långsiktiga avtal om leverans av naturgas efter den 4 augusti 2024 får göra undantag från artiklarna 3.1–3.4, 4.1, 8, 31.1, 32.1, 34, 39.1–39.5, 43, 44.6, 46, 60, 61 och 75. Varje sådant undantag ska anmälas till kommissionen. Undantaget ska upphöra att gälla tio år efter mottagandet av den första kommersiella leveransen enligt deras första långsiktiga avtal om leverans av naturgas.
8. Anmälningar av undantag som medlemsstaterna beviljar enligt punkterna 1, 3 och 7, och kommissionsbeslut om att bevilja undantag enligt punkterna 2, 5 och 6 ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

*Artikel 87***Vätgasnät i isolerade områden**

1. Medlemsstaterna får bevilja undantag från tillämpningen av artiklarna 46, 68 eller 71 för vätgasnät i de yttersta randområdena i den mening som avses i artikel 349 i EUF-fördraget och i isolerade områden med följande Nuts 2- och Nuts 3-koder i nomenklaturen för statistiska territoriella enheter (NUTS) som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 ⁽²⁾:

i) Cypern (NUTS 2 CY00)

ii) Kajanaland (NUTS 3 FI1D8)

iii) Lappland (NUTS 3 FI1D7)

iv) Malta (NUTS 2 MT00)

v) Norra Österbotten (NUTS 3 FI1D9)

vi) Övre Norrland (NUTS 2 SE33)

2. Varje undantag som beviljas enligt punkt 1 ska offentliggöras och anmälas till kommissionen.

3. Undantag som beviljas enligt punkt 1 ska upphöra att gälla 15 år från den dag då de beviljas, och under alla omständigheter senast den 31 december 2044. Sådana undantag ska inte förnyas. Medlemsstaterna ska återkalla ett undantag som beviljats enligt punkt 1 om ett vätgasnät som omfattas av ett sådant undantag utvidgas bortom det isolerade området eller ansluts till vätgasnät utanför områdena.

4. Vart sjunde år från dagen för beviljandet av ett undantag enligt punkt 1, eller på motiverad begäran från kommissionen, ska tillsynsmyndigheten i den medlemsstat som beviljade undantaget offentliggöra en bedömning av det undantagets inverkan på konkurrensen, infrastrukturutvecklingen och marknadens funktion. Om tillsynsmyndigheten efter en sådan bedömning konstaterar att en fortsatt tillämpning av undantaget skulle medföra en risk för att konkurrensen hämmas eller att den effektiva utbyggnaden av vätgasinfrastruktur eller utvecklingen av marknaden för vätgas i medlemsstaten eller unionen påverkas negativt ska medlemsstaten återkalla undantaget.

*Artikel 88***Undantag när det gäller överföringsledningar för naturgas till och från tredjeländer**

1. När det gäller överföringsledningar för naturgas mellan en medlemsstat och ett tredjeland som färdigställt före den 23 maj 2019, får den medlemsstat i vilken den första anslutningspunkten för en sådan överföringsledning till en medlemsstats nät är belägen, av objektiva skäl, till exempel kostnadstäckningsskäl eller försörjningstrygghetsskäl, besluta att göra undantag från artiklarna 31, 60, 71 och 72 samt artiklarna 78.7, 78.9 och 79.1 för avsnitten av sådana överföringsledningar för naturgas i dess territorium och territorialvatten, förutsatt att ett sådant undantag inte skadar konkurrensen i unionen eller en effektivt fungerande inre marknad för naturgas, eller för en trygg energiförsörjning i unionen.

Undantaget ska vara tidsbegränsat upp till 20 år, på grundval av en objektiv motivering, får förnyas om det är berättigat och får förenas med villkor som bidrar till uppnåendet av de förhållanden som avses i första stycket.

Sådana undantag ska inte vara tillämpliga på överföringsledningar mellan en medlemsstat och ett tredjeland som är skyldigt att införliva detta direktiv och som på ett ändamålsenligt sätt har genomfört detta direktiv enligt ett avtal som ingåtts med unionen.

2. Om den berörda överföringsledningen är belägen i mer än en medlemsstats territorium ska den medlemsstat i vars territorium den första anslutningspunkten till medlemsstaternas nät ligger efter samråd med samtliga berörda medlemsstater besluta om att bevilja undantag för den överföringsledningen.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 av den 26 maj 2003 om inrättande av en gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter (NUTS) (EUT L 154, 21.6.2003, s. 1).

På begäran av de berörda medlemsstaterna får kommissionen besluta att inta en observatörsroll i samrådet mellan den medlemsstat på vars territorium den första anslutningspunkten är belägen och tredjelandet med avseende på konsekvent tillämpning av detta direktiv i medlemsstatens territorium och territorialvatten där den första sammanlänkningspunkten är belägen, inbegripet beviljandet av undantag för sådana överföringsledningar.

3. Beslut enligt punkterna 1 och 2 ska antas senast den 24 maj 2020. Medlemsstaterna ska anmäla dessa beslut till kommissionen och offentliggöra dem.

4. Senast den 5 augusti 2026 ska kommissionen överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om undantag som beviljats enligt denna artikel. Rapporten ska i synnerhet bedöma hur sådana undantag inverkar på en effektivt fungerande inre marknad för naturgas och på en trygg energiförsörjning samt unionens och medlemsstaternas väsentliga säkerhetsintressen.

Artikel 89

Förfarande för bemyndigande

1. Befintliga avtal mellan en medlemsstat och ett tredjeland om driften av en överföringsledning eller ett tidigare led i rörledningsnätet får, utan att det påverkar andra skyldigheter som följer av unionsrätten, eller fördelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna, fortsätta att gälla till dess att ett efterföljande avtal mellan unionen och samma tredjeland träder i kraft eller till dess att förfarandet i punkterna 2–15 tillämpas.

2. Om en medlemsstat har för avsikt att inleda förhandlingar med ett tredjeland i syfte att ändra, förlänga, anpassa, förnya eller ingå ett avtal med ett tredjeland om driften av en överföringsledning eller en sammanlänkning för vätgas med ett tredjeland, och det gäller frågor som helt eller delvis omfattas av tillämpningsområde för detta direktiv eller förordning (EU) 2024/1789, ska den anmäla detta skriftligen till kommissionen, utan att det påverkar fördelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna.

En sådan anmälan ska inbegripa relevant dokumentation och uppgift om vilka bestämmelser som ska tas upp vid förhandlingarna eller omförhandlas, syftet med förhandlingarna samt all annan relevant information, och den ska översändas till kommissionen senast fem månader före det planerade inledandet av förhandlingarna.

3. Efter det att kommissionen har fått den anmälan som avses i punkt 2 ska den bemyndiga den berörda medlemsstaten att inleda formella förhandlingar med ett tredjeland avseende den del som kan påverka unionens gemensamma regler såvida den inte anser att inledande av sådana förhandlingar skulle

a) vara oförenligt med unionsrätten av andra skäl än fördelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna,

b) skada de inre naturgasmarknadernas eller de inre vätgasmarknadernas funktion, konkurrensen eller försörjningstryggheten i en medlemsstat eller unionen, med beaktande av principen om solidaritet mellan medlemsstaterna enligt artikel 194.1 i EUF-fördraget,

c) undergräva målen för unionens pågående förhandlingar om internationella avtal med ett tredjeland,

d) vara diskriminerade.

4. Vid genomförandet av bedömningen enligt punkt 3 ska kommissionen ta hänsyn till huruvida det planerade avtalet gäller en överföringsledning eller en rörledning i tidigare led som bidrar till diversifiering av naturgasförsörjning och leverantörer genom nya naturgaskällor.

5. Inom 90 dagar från mottagandet av den anmälan som avses i punkt 2 ska kommissionen anta ett beslut om att bemyndiga eller att vägra att bemyndiga en medlemsstat att inleda förhandlingar i syfte att ändra, förlänga, anpassa, förnya eller ingå ett avtal med ett tredjeland. Om ytterligare information krävs för att anta ett beslut ska perioden på 90 dagar börja löpa från den dag den ytterligare informationen mottogs.

6. Om kommissionen antar ett beslut om att vägra att bemyndiga en medlemsstat att inleda förhandlingar i syfte att ändra, förlänga, anpassa, förnya eller ingå ett avtal med ett tredjeland, ska den informera den berörda medlemsstaten om detta och ange skälen för detta.

7. Beslut om att bemyndiga eller vägra att bemyndiga en medlemsstat att inleda förhandlingar i syfte att ändra, förlänga, anpassa, förnya eller ingå ett avtal med ett tredjeland ska antas genom genomförandeakter, i enlighet med det förfarande som avses i artikel 90.2.
8. Kommissionen får ge vägledning och begära att specifika klausuler införs i det föreslagna avtalet i syfte att säkerställa förenlighet med unionsrätten i enlighet med Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2017/684 ⁽⁵³⁾.
9. Kommissionen ska hållas informerad om framstegen i och resultaten av förhandlingarna om att ändra, förlänga, anpassa, förnya eller ingå ett avtal under de olika faserna och får begära att få delta i sådana förhandlingar mellan medlemsstaten och tredjelandet i enlighet med beslut (EU) 2017/684.
10. Kommissionen ska underrätta Europaparlamentet och rådet om de beslut som antas enligt punkt 5.
11. Innan ett avtal med ett tredjeland undertecknas ska den berörda medlemsstaten till kommissionen anmäla utgången av förhandlingarna och översända texten till det förhandlade avtalet till kommissionen.
12. När kommissionen har mottagit anmälan enligt punkt 11 ska den bedöma det framförhandlade avtalet enligt punkt 3. Om kommissionen finner att förhandlingarna har resulterat i ett avtal som är förenligt med punkt 3 ska den bemyndiga medlemsstaten att underteckna och ingå avtalet.
13. Inom 90 dagar efter det att den anmälan som avses i punkt 11 har mottagits, ska kommissionen anta ett beslut om att bemyndiga eller vägra att bemyndiga en medlemsstat att underteckna och ingå ett avtal med ett tredjeland. Om ytterligare information krävs för att anta ett beslut ska perioden på 90 dagar börja löpa från den dag den ytterligare informationen mottogs.
14. Om kommissionen antar ett beslut enligt punkt 13 om att bemyndiga en medlemsstat att underteckna och ingå avtalet med tredjeland, ska den berörda medlemsstaten till kommissionen anmäla ingåendet och ikraftträdandet av avtalet samt senare ändringar av det avtalets status.
15. Om kommissionen antar ett beslut i enlighet med punkt 13 om att vägra att bemyndiga en medlemsstat att underteckna och ingå avtalet med tredjeland, ska den informera den berörda medlemsstaten om detta och ange skälen.

Artikel 90

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 9, 62, 72, 80, 81 och 82 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 4 augusti 2024.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 9, 62, 72, 80, 81 och 82 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.

⁽⁵³⁾ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2017/684 av den 5 april 2017 om inrättandet av en mekanism för informationsutbyte om mellanstatliga avtal och icke-bindande instrument mellan medlemsstaterna och tredjeländer på energiområdet och om upphävande av beslut nr 994/2012/EU (EUT L 99, 12.4.2017, s. 1).

5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 9, 62, 72, 80, 81 eller 82 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 91

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.
3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 92

Översyn och rapportering

1. Senast den 31 december 2030 ska kommissionen se över detta direktiv och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet, vid behov åtföljd av lämpliga lagstiftningsförslag. Översynen ska särskilt granska tillämpningen av artikel 9, och tillhörande definitioner i artikel 2, för att bedöma om anläggningar som tas i drift från och med den 1 januari 2031 visar att användningen av koldioxidsnäla bränslen och koldioxidsnål vätgas leder till större minskningar av växthusgasutsläppen för att erhålla certifiering i enlighet med den artikeln.
2. Senast den 5 augusti 2035 ska kommissionen offentliggöra ett meddelande med en bedömning av genomförandet av artikel 46 med avseende på operatörer av distributionsnät för vätgas samt genomförandet av artiklarna 68 och 69 med avseende på operatörer av överföringsnät för vätgas.
3. Senast den 5 augusti 2034 ska Acer, med avseende på kommissionens meddelande enligt punkt 2 i denna artikel, offentliggöra en rapport om den inverkan som artiklarna 46, 68 och 69 har på vätgasmarknadens funktion, konkurrens, likviditet, vätgasinfrastrukturutveckling och transparens. Acers rapport ska innefatta ett samråd med berörda intressenter.

Artikel 93

Ändringar av direktiv (EU) 2023/1791

Direktiv (EU) 2023/1791 ska ändras på följande sätt:

1. Artiklarna 17 och 19 ska utgå.
2. I artikel 39 ska andra stycket ersättas med följande:

”Artiklarna 13–16, 18 och 20 och bilagorna II, IX, XII, XIII och XIV ska tillämpas från och med den 12 oktober 2025.”

3. Bilaga VIII ska utgå.

*Artikel 94***Införlivande**

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artiklarna 2–6, 8–31, 33, 35–38, 39.1 a, 39.3, 39.4, 39.7, 39.8 och 39.9, 40.1, 41, 42, 43, 44.1, 44.2, 44.7 och 44.8, 45, 46.2, 46.3, 50–59, 62, 64.11, 68–75, 76.5, 77, 78, 79, 81.1, 81.6, 82 och 83 samt bilagorna I och II senast den 5 augusti 2026. De ska genast underrätta kommissionen om texten till dessa bestämmelser.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

*Artikel 95***Upphävande**

Direktiv 2009/73/EG, i dess lydelse enligt de akter som anges i del A i bilaga III till det här direktivet, ska upphöra att gälla med verkan från och med den 4 augusti 2024, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt och datum för tillämpning av direktiven som anges i del B i bilaga III till det här direktivet.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga IV.

*Artikel 96***Ikraftträdande och tillämpning**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 93 ska tillämpas från och med den 5 augusti 2026.

*Artikel 97***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 13 juni 2024.

På Europaparlamentets vägnar

R. METSOLA

Ordförande

På rådets vägnar

H. LAHBIB

Ordförande

BILAGA I

Minimikrav för fakturering och faktureringsinformation för naturgas och vätgas

1. Minimiinformation på fakturan och i faktureringsinformationen för naturgas och vätgas
 - 1.1. Följande viktiga information ska tydligt anges på slutkundernas fakturor, och vara klart åtskild från andra delar av fakturan:
 - a) Det belopp som ska betalas och, om det är möjligt, en uppdelning av beloppet i komponenter, tillsammans med en tydlig angivelse av att alla energikällor också kan omfattas av incitament som inte finansieras av de avgifter som anges i uppdelningen av beloppet.
 - b) Förfallodag.
 - 1.2. Följande viktiga information ska tydligt anges på slutkundernas fakturor och i deras faktureringsinformation, och vara klart åtskild från andra delar av fakturan och faktureringsinformationen:
 - a) Förbrukningen av naturgas och vätgas under faktureringsperioden.
 - b) Leverantörens namn och kontaktuppgifter, inklusive jourtelefonnummer och e-postadress till kundtjänst.
 - c) Tariffens beteckning.
 - d) I tillämpliga fall, avtalets slutdatum.
 - e) Uppgifter om möjligheter till och fördelar med byte av leverantör.
 - f) Slutkundens byteskod eller unika identifieringskod för sin leveranspunkt.
 - g) Information om slutkundens rättigheter när det gäller tvistlösning utanför domstol, inklusive kontaktuppgifter för den ansvariga enheten enligt artikel 25.
 - h) Den gemensamma kontaktpunkt som avses i artikel 24.
 - i) Endast för naturgas: en länk eller hänvisning till de jämförelseverktyg som avses i artikel 14.
 - 1.3. När fakturor baseras på faktisk förbrukning eller fjärravläsning utförd av operatören ska följande information göras tillgänglig för slutkunderna i, tillsammans med eller genom hänvisningar i deras fakturor och regelbundna avräkningsfakturor:
 - a) Jämförelser i grafisk form mellan slutkundens nuvarande förbrukning av naturgas och vätgas och dennes förbrukning under samma period föregående år.
 - b) Kontaktuppgifter för konsumentorgan, energimyndigheter eller liknande organ, inklusive adresser till webbplatser, där information kan fås om tillgängliga åtgärder för att göra energiförbrukande utrustning mer energieffektiv.
 - c) Jämförelser med en normaliserad eller genom riktmärkning framtagen genomsnittsslutkund i samma användarkategori.
2. Faktureringsfrekvens och tillhandahållande av faktureringsinformation:
 - a) En fakturering baserad på faktisk förbrukning ska göras minst en gång per år.
 - b) Om slutkunden inte har en mätare som kan fjärravläsas av operatören eller om slutkunden aktivt har valt att inaktivera fjärravläsning i enlighet med nationell rätt ska korrekt faktureringsinformation baserad på faktisk förbrukning göras tillgänglig för slutkunden åtminstone var sjätte månad, eller en gång var tredje månad på begäran eller om slutkunden har valt elektronisk fakturering.

- c) Om slutkunden inte har en mätare som kan fjärravläsas av operatören eller om slutkunden aktivt har valt att inaktivera fjärravläsning i enlighet med nationell rätt, får skyldigheterna i leden a och b fullgöras med hjälp av ett system med regelbunden självavläsning, där slutkunden meddelar operatören de värden som avlästs från mätaren. Faktureringen eller faktureringsinformationen får inte baseras på uppskattad förbrukning eller en schablonavgift utom i fall där slutkunden inte har tillhandahållit någon mätaravläsning för ett visst faktureringsintervall. Den uppskattade förbrukningen ska baseras på slutkundens förbrukning för föregående år eller på en jämförbar slutkunds förbrukning.
- d) Om slutkunden har en mätare som kan fjärravläsas av den systemansvariga/ operatören ska korrekt faktureringsinformation baserad på faktisk förbrukning tillhandahållas minst varje månad. Denna information får också göras tillgänglig via internet och ska uppdateras så ofta som de använda mätanordningarna och systemen tillåter.

3. Uppdelning av slutkundspriset i komponenter

Det pris som slutkunden ska betala är summan av de tre komponenterna energi- och leveranskomponent, nätkomponent (överföring, distribution och transport) och den komponent som omfattar skatter, avgifter och övriga pålagor.

I de fall där fakturan visar hur slutkundspriset är sammansatt ska de gemensamma definitioner av prisets tre komponenter som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1952⁽¹⁾ användas i hela unionen.

4. Tillgång till kompletterande information om historisk förbrukning

I den utsträckning som kompletterande information om historisk förbrukning finns tillgänglig ska medlemsstaterna kräva att den informationen, på begäran av slutkunden, görs tillgänglig för den leverantör eller tjänsteleverantör som slutkunden har utsett.

Om slutkunden har en installerad mätare som kan fjärravläsas av den systemansvariga/ operatören ska slutkunden ha enkel tillgång till kompletterande information om sin historiska förbrukning så att denne kan göra detaljerade självkontroller.

Kompletterande information om historisk förbrukning ska innefatta följande:

- a) Samlade uppgifter från åtminstone de tre föregående åren eller från det att gasleveransavtalet trädde i kraft, om den perioden är kortare. Dessa uppgifter ska motsvara de intervaller för vilka frekvent faktureringsinformation har framställts.
- b) Detaljerade uppgifter baserade på användningstid för alla dagar, veckor, månader och år, vilka ska göras tillgängliga för slutkunden utan onödigt dröjsmål via internet eller via mätargränssnittet för en period som minst omfattar de föregående 24 månaderna eller från det att gasleveransavtalet trädde i kraft, om den perioden är kortare.

5. Redovisning av energikällor

Leverantörerna ska i fakturorna specificera andelen förnybar och andelen koldioxidsnål gas som köpts av slutkunden i enlighet med avtalet om leverans av naturgas och vätgas (information på produktnivå). När det gäller blandningar ska leverantören tillhandahålla samma information separat för olika kategorier av gaser, inklusive förnybar gas eller koldioxidsnål gas.

Följande information ska göras tillgänglig för slutkunderna i, tillsammans med eller genom hänvisningar i deras fakturor och faktureringsinformation:

- a) Andelen förnybar gas och koldioxidsnål gas i den energimix som leverantören levererat (på nationell nivå, dvs. i den medlemsstat där avtalet om leverans av gas har ingåtts, liksom på leverantörens nivå om denna är verksam i flera medlemsstater) under det gångna året, på ett sätt som är begripligt och tydligt jämförbart.
- b) Information om miljöpåverkan, åtminstone uttryckt som koldioxidutsläpp från den naturgas eller vätgas som leverantören levererat under det föregående året.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1952 av den 26 oktober 2016 om europeisk statistik om naturgas- och elpriser och om upphävande av direktiv 2008/92/EG (EUT L 311, 17.11.2016, s. 1).

När det gäller andra stycket a i fråga om naturgas och vätgas som anskaffats på en gasbörso eller importerats från ett företag som är beläget utanför unionen, får aggregerade uppgifter som börsen eller företaget tillhandahållit för det föregående året användas.

Offentliggörandet av andelen förnybar gas som köpts av slutkunderna ska ske med hjälp av ursprungsgarantier på grundval av direktiv (EU) 2018/2001. Om en kund använder naturgas eller vätgas från ett vätgas- eller naturgasnät, inklusive gasformiga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och biometan, enligt vad som visas i leverantörens kommersiella erbjudande, ska medlemsstaterna säkerställa att de annullerade ursprungsgarantierna motsvarar de relevanta nätegenskaperna.

Tillsynsmyndigheten eller annan behörig nationell myndighet ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den information som leverantörer tillhandahåller slutkunder i enlighet med denna punkt är tillförlitlig och att den på nationell nivå tillhandahålls på ett tydligt jämförbart sätt.

BILAGA II

Smarta mätarsystem för naturgas och vätgas

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det på deras territorier införs system med smarta mätare först efter en ekonomisk bedömning av alla kostnader och all nytta de för med sig på lång sikt för marknaden och den enskilda konsumenten eller av vad slags smarta mätare som är ekonomiskt rimliga och kostnadseffektiva och vilken tidsfrist som är rimlig för deras distribution.
2. En sådan ekonomisk bedömning ska beakta sådana nätutvecklingsplaner som anges i artikel 55, särskilt punkt 2 c i den artikeln, om avveckling av nät.
3. Vid en sådan bedömning ska hänsyn tas till den metod för kostnads-nyttanalyser och de minimifunktioner för smarta mätarsystem som föreskrivs i kommissionens rekommendation 2012/148/EU ⁽¹⁾, i den mån de är tillämpliga på naturgas och vätgas, samt bästa tillgängliga teknik för att säkerställa högsta möjliga nivå av cybersäkerhet och dataskydd.

Vid en sådan bedömning ska det också tas vederbörlig hänsyn till potentiella synergier med en redan utbyggd infrastruktur för smarta mätare för el, eller alternativ för selektiv utbyggnad i situationer som snabbt kan ge nettovinster, så att kostnaderna hålls under kontroll.
4. Med utgångspunkt i denna bedömning ska medlemsstaterna ta fram en tidsplan med ett mål på upp till tio år för införandet av system med smarta mätare. Om införandet av smarta mätarsystem blir föremål för en positiv bedömning, ska minst 80 % av slutkunderna ha utrustats med smarta mätare inom sju år från datumet för den positiva bedömningen.

⁽¹⁾ Kommissionens rekommendation 2012/148/EU av den 9 mars 2012 om förberedelser för uppsättning av smarta mätsystem (EUT L 73, 13.3.2012, s. 9).

BILAGA III

Del A

Upphävt direktiv och en förteckning över ändringar av detta (som det hänvisas till i artikel 95)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 94)	
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1)	Endast artikel 51
Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/692 (EUT L 117, 3.5.2019, s. 1)	
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45)	Endast artikel 41.1 v

Del B

Tidsfrister för införlivande med nationell rätt och datum för tillämpning (som det hänvisas till i artikel 90)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande	Datum för tillämpning
Direktiv 2009/73/EG	3 mars 2011	3 mars 2011, utom när det gäller artikel 11 3 mars 2013, när det gäller artikel 11
Direktiv (EU) 2019/692	24 februari 2020	

BILAGA IV

Jämförelsetabell

Direktiv 2009/73/EG	Detta direktiv
—	Artikel 1.1
Artikel 1.1	Artikel 1.2
Artikel 1.2	—
—	Artikel 1.3
—	Artikel 1.4
—	Artikel 1.5
Artikel 2 inledningsfrasen	Artikel 2 inledningsfrasen
—	Artikel 2.1–2.14
Artikel 2.1	Artikel 2.15
Artikel 2.2	Artikel 2.16
Artikel 2.3	Artikel 2.17
Artikel 2.4	Artikel 2.18
Artikel 2.5	Artikel 2.19
Artikel 2.6	Artikel 2.20
—	Artikel 2.21–2.27
Artikel 2.7	Artikel 2.28
Artikel 2.8	Artikel 2.29
—	Artikel 2.30
Artikel 2.9	Artikel 2.31
Artikel 2.10	Artikel 2.32
Artikel 2.11	Artikel 2.33
Artikel 2.12	Artikel 2.34
Artikel 2.13	Artikel 2.35
Artikel 2.14	Artikel 2.36
Artikel 2.15	Artikel 2.37
Artikel 2.16	Artikel 2.38
Artikel 2.17	Artikel 2.39
—	Artikel 2.40
Artikel 2.18	Artikel 2.41
Artikel 2.19	Artikel 2.42
Artikel 2.20	Artikel 2.43
Artikel 2.21	Artikel 2.44
Artikel 2.22	Artikel 2.45
Artikel 2.23	Artikel 2.46
Artikel 2.24	Artikel 2.47

Direktiv 2009/73/EG	Detta direktiv
Artikel 2.25	Artikel 2.48
Artikel 2.26	Artikel 2.49
Artikel 2.27	Artikel 2.50
Artikel 2.29	Artikel 2.51
—	Artikel 2.52
Artikel 2.34	Artikel 2.53
Artikel 2.35	Artikel 2.54
Artikel 2.36	Artikel 2.55
—	Artikel 2.56–2.77
Artikel 37	Artikel 3.1
—	Artikel 3.2–3.7
Artikel 3.2	Artikel 4
—	Artikel 5
Artikel 3.1 och 3.2	Artikel 6.1 och 6.2
—	Artikel 6.3 och 6.4
Artikel 5.11	Artikel 6.5
—	Artikel 6.6
Artikel 7.1 och 7.2	Artikel 7.1 och 7.2
Artikel 7.3	—
Artikel 7.4	Artikel 7.3
Artikel 4.1 och 4.2	Artikel 8.1 och 8.2
—	Artikel 8.3–8.11
Artikel 4.3 och 4.4	Artikel 8.12 och 8.13
—	Artikel 8.14 och 8.15
—	Artikel 9
Artikel 8	Artikel 10
Artikel 3.3 och 3.12 och bilaga I, punkt 1 a, b, c, d, e, f, g och j	Artikel 11
—	Artikel 12
—	Artikel 13
—	Artikel 14
—	Artikel 15
Bilaga I, punkt 1 i	Artiklarna 16 och 19
Bilaga I, punkt 2	Artikel 17
—	Artikel 18
—	Artikel 20
—	Artikel 21
Bilaga I, punkt 1 h	Artikel 22

Direktiv 2009/73/EG	Detta direktiv
—	Artikel 23
Artikel 3.9	Artikel 24
Artikel 3.9 och bilaga I, punkt 1 f	Artikel 25
Artikel 3.3	Artikel 26
—	Artikel 27
—	Artikel 28
—	Artikel 29
—	Artikel 30
Artikel 32	Artikel 31
Artikel 34	Artikel 32
Artikel 33	Artikel 33
Artikel 38	Artikel 34
—	Artikel 35
—	Artikel 36
—	Artikel 37
Artikel 35	Artikel 38.1 och 38.2
—	Artikel 38.3–38.6
Artikel 13.1 och 13.2	Artikel 39.1 och 39.2
—	Artikel 39.3 och 39.4
Artikel 13.3 och 13.4	Artikel 39.5 och 39.6
—	Artikel 39.7, 39.8 och 39.9
Artikel 13.5	Artikel 39.10
Artikel 16	Artikel 40
—	Artikel 41
Artikel 23	Artikel 42
Artikel 24	Artikel 43
Artikel 25.1	Artikel 44.1
—	Artikel 44.2
Artikel 25.2–25.5	Artikel 44.3–44.6
—	Artikel 44.7 och 44.8
—	Artikel 45
Artikel 26	Artikel 46
Artikel 27	Artikel 47
Artikel 28.1–28.4	Artikel 48.1–48.4
—	Artikel 48.5
Artikel 29	Artikel 49.1
—	Artikel 49.2 och 49.3
—	Artikel 50

Direktiv 2009/73/EG	Detta direktiv
—	Artikel 51
—	Artikel 52
—	Artikel 53
—	Artikel 54
Artikel 22.1	Artikel 55.1 första stycket
—	Artikel 55.1 andra–femte styckena
Artikel 22.2	Artikel 55.2
—	Artikel 55.3
Artikel 22.4–22.8	Artikel 55.4–55.8
—	Artikel 56
—	Artikel 57
—	Artikel 58
—	Artikel 59
Artikel 9	Artikel 60
Artikel 14	Artikel 61
Artikel 15	Artikel 62
Artikel 17	Artikel 63
Artikel 18.1–18.10	Artikel 64.1–64.10
—	Artikel 64.11
Artikel 19	Artikel 65
Artikel 20	Artikel 66
Artikel 21	Artikel 67
—	Artikel 68
—	Artikel 69
—	Artikel 70
Artikel 10	Artikel 71
Artikel 11	Artikel 72
Artikel 12	Artikel 73
Artikel 30	Artikel 74
Artikel 31	Artikel 75
Artikel 39	Artikel 76.1–76.5
—	Artikel 76.6
Artikel 40	Artikel 77
Artikel 41.1–41.4	Artikel 78.1–78.4
—	Artikel 78.5
Artikel 41.5–41.9	Artikel 78.6–78.10
Artikel 41.10–41.17	Artikel 79.1–79.8
Artikel 42	Artikel 80

Direktiv 2009/73/EG	Detta direktiv
Artikel 43	Artikel 81
Artikel 44	Artikel 82
Artikel 46.1	Artikel 83
Artikel 46.1 och 46.3	—
Artikel 47	Artikel 84
Artikel 48a	Artikel 85
—	Artikel 86
—	Artikel 87
Artikel 49a	Artikel 88.1, 88.2 och 88.3
—	Artikel 88.4
Artikel 49b	Artikel 89
—	Artikel 90
—	Artikel 91
—	Artikel 92
—	Artikel 93
Artikel 54	Artikel 94
Artikel 53	Artikel 95
Artikel 55	Artikel 96
Artikel 56	Artikel 97
—	Bilaga I
—	Bilaga II
—	Bilaga III
Bilaga II	Bilaga IV